

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra dějin a didaktiky dějepisu

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Dějiny vsi Koloděje do roku 1850. Mikrosonda do života venkovského
obyvatelstva

History of village Koloděje until 1850. Insight to life of rural population

Karolina Kuprová

Vedoucí práce: Mgr. Dušan Foltýn

Studijní program: Specializace v pedagogice

Studijní obor: Dějepis se zaměřením na vzdělávání – Francouzský jazyk se zaměřením na
vzdělávání

2019

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Dějiny vsi Koloděje do roku 1850. Mikrosonda do života venkovského obyvatelstva vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 11. července 2019

.....

podpis

Děkuji panu Mgr. Dušanu Foltýnovi za vstřícné jednání, velkou trpělivost a cenné rady, které mi poskytl při zpracovávání této práce.

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá historií stavebních objektů vystavěných na dominikálních pozemcích v obci Koloděje do roku 1850. Cílem práce je na základě analýzy excerpovaných pramenů a literatury popsat vznik a vývoj stavení, nahlédnout do života místních obyvatel, a především přiblížit jejich strategie pro plnění daňových a robotních povinností. Práce srovnává výši pozemkové daně domů na dříve dominikálním a rustikálním pozemku a také daňové zatížení domů na dominikálním pozemku v Kolodějích a sousedních Běchovicích.

KLÍČOVÁ SLOVA

Ves Koloděje, panství Uhříněves, dominikál, berní zatížení, robota, gruntovní kniha, matrika

ANNOTATION

This bachelor thesis deals with history of buildings constructed on the dominican lands in village Koloděje until year 1850. The aim of this thesis is, based on analysis of excerpted written sources and literature, to describe the origin and the development of buildings as well as to peek into the life of the local population and especially approach their strategy of paying off the tax and treadmill burdens. This thesis compares land taxes of houses on formerly rustic and dominican lands and also compares the tax burdens of houses on dominican lands in Koloděje and neighboring Běchovice.

KEYWORDS

Village Koloděje, manor Uhříněves, dominican land, tax burden, treadmill, land registration, vital record

Obsah

1. Úvod.....	6
2. Metodologie a rozbor pramenů	7
2.1 Vrchnostenské zřízení.....	7
2.2 Panství Uhříněves	9
2.3 Gruntovní knihy panství Uhříněves.....	9
2.4 Gruntovní knihy pro vesnici Koloděje	10
2.5 Matriční knihy pro vesnici Koloděje	15
3. Chaloupky v Kolodějích	16
3.1 Koloděje č. p. 12.....	16
3.2 Koloděje č. p. 13.....	22
3.3 Koloděje č. p. 14.....	27
3.4 Koloděje č. p. 15.....	33
3.5 Koloděje č. p. 16.....	39
Koloděje č. p. 17.....	44
3.6 Koloděje č. p. 44.....	49
3.7 Koloděje č. p. 45.....	53
3.8 Koloděje č. p. 49.....	57
4. Robota	61
5. Velikosti pozemků a jejich daňové zatížení.....	62
6. Závěr	65
7. Seznam použitých informačních zdrojů.....	72
8. Seznam použitých zkratk	76
9. Obrazová příloha.....	77

1. Úvod

Dnešní městská část Praha Koloděje ležící na východním okraji Prahy byla k hlavnímu městu připojena v roce 1974. Samotný vznik Koloděj je datován před polovinu 14. století. První písemnou zmínku přináší s datem 22. března 1346 již *Regesta diplomatica nec nec epistolaria Bohemiae et Moraviae*, v jejímž IV. svazku¹ se píše, že synové zesnulého Meynlina Rokycanera zdědili několik vsí a mezi nimi i Koloděje (*Colodyey*).

Období, kterému se práce věnuje, je ale značně pozdější. Jedná se o éru, kdy Koloděje byly v držení knížat z Lichtenštejna, tedy o dobu přibližně od roku 1750 do zrušení patrimoniální správy v roce 1850.

Cílem práce je za pomoci analýzy excerpovaných písemných pramenů popsat vznik a vývoj domů vystavěných na dominikálních pozemcích, kterým se jako specifickému souboru věnuje jedna z dochovaných gruntovních knih, a především pokusit se nahlédnout do života jejich obyvatel. Ve snaze o ucelení této mikrosondy byly využity kromě gruntovních knih také matriční záznamy.

Práce nejprve blíže představuje gruntovní knihy a knihy matričních záznamů vztahující se k dané oblasti a danému období, a poté detailněji popisuje životní události jednotlivých obyvatel všech devíti chaloupek² vzniklých na dominikálních pozemcích, přibližuje jejich rodinné vztahy, zaměstnání i úmrtí. Dále se soustředí na robotní a daňové zatížení a v závěru vyhodnocuje principy, jichž využívali poddaní při jejich splácení. Cílem je pokusit se odpovědět na dvě zásadní otázky: Jaké strategie se daly zvolit pro splácení povinností vrchnosti? Žila v chaloupce vždy jedna rodina, nebo se o své náklady dělilo více rodin najednou? K dotvoření představy o výši berního zatížení je využito porovnání s chaloupkami vystavěnými na dominikální půdě ve vedlejší vsi Běchovice a také se statky a chalupami na rustikálním pozemku v Kolodějích.

Způsob využití pramenů bude blíže specifikován v následující kapitole, je třeba však zdůraznit, že práce vychází ze samostatné excerpce a následného zpracování získaných informací.

¹ EMLER, Josef, ed. *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae. Pars IV, Annorum 1333-1346*. Praeae: Sumtibus regiae scientiarum societatis Bohemiae, 1892. 1012 s.

² Pramen využívá pojem *gruntovní statek* pro majetek sedláka, *chalupa* pro majetek chalupníka na rustikálních pozemcích a *chaloupka* pro objekt vystavěný na dominikálním pozemku v držení domkáře a dále domek jako objekt vystavěný na obecním pozemku. Pro potřeby práce bude tedy pro objekty vystavěné na dominikálním pozemku zachován termín *chaloupka*.

2. Metodologie a rozbor pramenů

Prvním krokem bylo určení velkostatku, ke kterému náležela vesnice Koloděje. Jako pomůcka byl použit Úplný místopisný slovník³, který přinesl informace nejen o příslušnosti k vrchnostenské správě, ale i o správě církevní. Takto bylo určeno panství Uhříněves.

Podklady pro práci byly excerpovány z archivního materiálu, který je uložen ve dvou archivech. Fond Velkostatek Praha – Uhříněves (1621–1927) je uchováván ve Státním oblastním archivu v Praze, zde se mimo jiné nalézají gruntovní knihy. Podle inventárního seznamu byly vytipovány potřebné gruntovní knihy, které byly vedeny pro vesnici Koloděje. V každé této knize byly popisovány i jiné vesnice náležející k velkostatku. Následovalo nafocení částí knih, které se týkaly vesnice Koloděje a výstavby na dominikálních pozemcích ve vesnici Běchovice.

Matriční knihy pro vesnici Koloděje jsou uchovávány v Archivu hlavního města Prahy, jsou digitalizované a jsou dostupné on-line.

Potřebné zápisy byly přepsány z novogotického písma a text byl transkribován. Některé matriční zápisy jsou psány latinsky nebo německy, text bylo třeba přeložit.

Zjištěné informace o ceně pozemků byly uspořádány do tabulek. Zde bylo třeba dbát na pečlivý převod peněžních a plošných jednotek, například 1 zlatý byl 60 krejcarů a 1 jitro bylo 1600 sáhů. Následně byla vypočítána peněžní hodnota za sáh půdy v různých situacích – při koupi od vrchnosti v 18. století, na počátku 19. století a také při koupi po doměření pozemků.

2.1 Vrchnostenské zřízení

České země byly od poloviny 15. století rozděleny do krajů, které plynule nahradily dřívější hradeckou soustavu. Země se dále dělila na jednotlivá panství, která však byla různě rozlehlá a mnohdy v důsledku jejich prodeje a slučování přesahovala hranice jednotlivých krajů. Vrchnostenská správa byla od 13. století postavena na emfiteutickém právu, tedy purkrechtu. Přejít k tomuto právnímu postavení začal u velkých feudálů a malé zemanské držby do husitských dob nezasáhl. Emfiteutické právo mělo správní důsledky, kdy feudální pán měl být ochráncem poddaných a náleželo mu veškeré vedení správy v nejnižších instancích a zaručovalo jen omezenou samosprávu, která byla v rukou rychtáře. Nejdůležitější byla

³ KOTYŠKA, Václav. *Úplný místopisný slovník království českého*. V Praze: Bursík & Kohout, [1895]. 1701 s. S. 595.

funkce hospodářská, bylo to řízení zemědělské a přidružené výroby na panství a zároveň soudní, policejní a správní pravomoc nad poddanými i panskými úředníky a služebníky. Nárazově také vybírání berní a ubytování vojska.

První změnou ovlivňující emfyteutické právo byla berní reforma z roku 1789, která byla první zásadní reorganizací v oblasti daní. Vytvoření katastrálních obcí (některé obce svými částmi náležely na různá panství) jako berních jednotek poprvé pominulo dominikální kontribuční agendu a zavedlo nový způsob vybírání berně. V březnu 1790 byla reforma zrušena, ale katastrální obce nezanikly.

Zrušení poddanství v roce 1848 znamenalo konec vrchnostenské správy, úřední činnost však pokračovala až do 1. 7. 1850, kdy vstoupil v platnost obecní řád. Vrchnostenskou správu přejaly okresní úřady.⁴ Od března 1849 byly obce ustaveny jako orgány územní samosprávy s výkonem některých aktů státní správy.⁵

Správa panství měla velký význam. Především fakt, že valná většina obyvatelstva žila na venkově, a navíc v poddanské závislosti (i když část obyvatelstva tvořili "svobodní") vedl k nutnosti centrální organizace. Tyto úřady zajišťovaly prostřednictvím hejtmanů, důchodních, písařů, purkrabích či pojezdných spojení mezi vrchností a všemi poddanými bez rozdílu (minimálně v ohledu berních a branných povinností).⁶

Vrchnostenský majetek tvořila po dlouhé roky především zemědělská půda. Tu dělíme na dominikální a rustikální.

Dominikálním pozemkem rozumíme půdu panskou, tedy vrchnostenskou, která až do dokonání druhého tereziánského katastru v roce 1757 nebyla podrobena berním. Naproti tomu rustikálem chápeme pozemek, který sice vlastní feudál, ale obhospodařuje poddaný rolník na základě právního pojištění. Rustikální půda byla rozdělena na jednotlivé grunty, které byly posléze dědičně pronajímány sedlákům.

⁴ HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, JANÁK, Jan a DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost*. [2. vyd.]. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2007. 570 s. S. 229–238.

⁵ *Tamtéž*, s. 273.

⁶ PETRÁŇ, Josef a kol. *Dějiny hmotné kultury*. Vydání 1. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1985–1997. 4 svazky. Učebnice pro vysoké školy. Sv. II (1), s. 359–363.

2.2 Panství Uhříněves

Vesnice Koloděje náležela v době vzniku Berní ruly na panství Uhříněves⁷ v Kouřimském kraji spolu s městysem Říčany a všemi Kunice, Březí, Křenice, Strašín, Pacov, Janovice (dnes zaniklé), Radošovice, Přestavky (dnes zaniklé), Votice (dnes Otice), Sošovice (dnes Svojšovice), Zděbrady, Voděrady (dnes Voděrádky), Pitkovice, Lipany, Kuří, Tehovice (dnes Tehovičky), Kolovraty, Sibřina, Oujezd (dnes Újezd nad Lesy), Běchovice, Ouřeňoves (dnes Uhříněves), Královice, Stupice, Hájek, Malý Měcholupy (dnes Horní Měcholupy), Netluky, Radimovice, Velký Měcholupy (dnes Dolní Měcholupy) a Dubeč.⁸

V době vzniku Berní ruly (1654) patřilo celé panství Uhříněves císaři, stejně jako panství Kostelec nad Černými lesy. V tomto období patřila obě panství císaři však pouze krátce. Před rokem 1621 náležely državy pánům Smiřickým, kteří měli o svůj majetek přijít při konfiskaci v době pobělohorské, proti čemuž se ovšem postavil Albrecht z Valdštejna.⁹ Ten 11. listopadu 1622 prodal panství Karlovi I. z Lichtenštejna, který následně od císaře přikoupil další konfiskované statky (Přebozy, Nupaky, Sluštice a další). V roce 1653 vystoupil královský prokurátor proti kupní smlouvě z roku 1622 – popíral nárok na dědictví Albrechta z Valdštejna.¹⁰ V roce 1653 byl tedy majetek opravdu zkonfiskován a následně v roce 1655 opět prodán do vlastnictví Lichtenštejnů, když se kníže Karel Eusebius z Lichtenštejna uvolil zaplatit 400 000 zlatých a 20 000 měr žita.¹¹ Od této chvíle vlastnili pánové z Lichtenštejna panství až do konfiskací probíhajících v první polovině 20. století. Lichtenštejnové tedy vlastnili panství Uhříněves (včetně Koloděj) po celé sledované období.

2.3 Gruntovní knihy panství Uhříněves

Vedení gruntovních knih¹² panství Uhříněves (spravovaného po celou dobu pány z Lichtenštejna) je jednotné a bez náhlých změn, které by mohly souviset s jinou kancelářskou praxí. Knihy byly vedeny česky, později česky a německy. Většina knih byla vedena v samostatných oddílech pro několik vesnic současně. Nejstarší gruntovní knihy jsou

⁷ Bývalé panství Uhříněves se dnes rozkládá na území hlavního města Prahy a Středočeského kraje.

⁸ Berní rula 18: Kraj kouřimský, díl I.

⁹ Protože jeho matkou byla Markéta Smiřická ze Smiřic.

¹⁰ Podle poručení Jaroslava Smiřického měl statky zdědit Albrecht Jan a tomu jako jednomu z aktivních povstalců r. 1618 měl být majetek zcela zkonfiskován.

¹¹ SEDLÁČEK, August. *Hrady, zámky a tvrze Království českého. Díl patnáctý*. Vyd. 2., v Argu 1. Praha: Argo, 1998. 340 s. S. 13

¹² Termín užíván v souladu s definicí Ivana Hlaváčka (HLAVÁČEK Ivan, KAŠPAR Jaroslav, NOVÝ Rostislav. *Vademecum pomocných věd historických*. Jinočany 1997. S. 216), který uvádí, že gruntovní knihy sloužily k zaznamenávání právních vztahů a zejména držby poddanských nemovitostí, a to až do zrušení patrimoniální správy v roce 1845.

dochovány jen pro několik vesnic. Jedná se o knihu založenou v roce 1621 pro vesnice: Křenice, Břehy, Pacov, Strašín, Janovice, Běchovice a knihu založenou roku 1624¹³ pro vesnice: Dubeč, Netluky, Měcholupy, Hostavice a Kyje. Lze předpokládat, že takto staré gruntovní knihy byly vedeny i pro Koloděje a ostatní vesnice. Ze zápisů v těchto knihách vyplývá, že existovaly i starší knihy. Je možné, že po uplynutí výpovědní hodnoty těchto knih byly vyskartovány přímo ve vrchnostenské kanceláři jako nadále nepotřebné

2.4 Gruntovní knihy pro vesnici Koloděje

Založení nejstarší dochované knihy¹⁴ pro ves Koloděje je datováno roku 1752 s tím, že přepisuje zápisy od roku 1719.¹⁵ Tato gruntovní kniha¹⁶ je vedena pro hospodáře držící rustikální pozemky v obcích Běchovice a Koloděje a v osadě Blatov. Nejprve je zde vyjmenován seznam všech držitelů hospodařících v roce 1719 a připsán seznam držitelů v roce 1752. Z přehledu je patrné, že v tomto období žádný nový grunt na tomto území nevznikl.

Na počátku knihy je vypočítán celkový plat pro vesnici odváděný vrchnosti ve splátkách na sv. Jiří a sv. Michala. Dále je specifikována potažní robota selská, robota pěší selská, robota chalupnická a také je uvedeno, že tato vesnice neplatí desátek. Následují oddíly zápisů pro jednotlivé grundy, které jsou označeny pořadovým číslem – nejedná se tedy zatím o číslo konskripční ani popisné. Následuje jméno držitele v roce 1719 a velikost pozemku, který byl přiznán rektifikační císařské komisi roku 1719 při vytváření podkladů pro tereziánský katastr. Dalším údajem je velikost pozemků podle přiznání v roce 1752. Zde je uvedena nejen výměra, ale jsou zaznamenány i pomístní názvy tratí jednotlivých polí nebo luk. Ze zápisu je také patrné, že žádný kolodějský hospodář nevlastnil les. Dále je specifikován plat vrchnosti a robota.

Pokud byl grunt předáván novému hospodáři po roce 1719, ale před zřízením této gruntovní knihy, je zápis patrně opsán z předlohy a veden stejně jako zápisy po roce 1752.

Nejprve je uvedeno jméno hospodáře a datum, kdy byl pořízen zápis do gruntovní knihy. Následuje popis vztahu mezi novým hospodářem a hospodářem odstupujícím – může

¹³ Státní oblastní archiv v Praze (dále jen SOA v Praze), Velkostatek (dále jen VS) Praha – Uhřetěves, inv. č. 590 a 591.

¹⁴ Kniha zmiňuje, že předešlá kniha je již zaplněna a je třeba zavést knihu novou.

¹⁵ Stejně tak jako dalších 19 knih na panství. Jiných 6 knih je založeno v rozmezí let 1679–1709.

¹⁶ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 592, *Kniha gruntovní Běchovice, Koloděje, Blatov. Rok 1719–1822.*

se jednat o syna, jinou příbuznou osobu, nebo také osobu zcela cizí. Mimo to je zde definováno, zda jde o převod dobrovolný, převod vynucený životní situací, nebo převod z rozhodnutí vrchnosti. Uvedena je i celková odhadní cena gruntu, za kterou je prodáván. Grunt totiž nebyl nikdy darován, ale vždy prodán, a to i při převodu z otce na potomka. U prvního zápisu uskutečněného po roce 1771, tedy po zavedení číslování domů, je uvedeno číslo konskripční.¹⁷

Oddíl zápisu je věnován rozvržení nápadů a dluhů, tedy dědických podílů a jiných závazků váznoucích na gruntu. Dědické podíly mohly být nevyplaceny i několik generací, a tak nám tento seznam jmen přináší nejen přehled sourozenců, zpravidla s jejich bydlištěm a u žen novým příjmením, ale také stejné údaje o generacích starších – například přehled tet a strýců. U mužů jsou uvedeny také cenné poznámky o tom, zda pobývají na vojně. V případě, že nevyplacený dědic zemřel, je tato okolnost zaznamenána přibližně v roce úmrtí a částka nově rozdělena mezi dědice po zemřelém. Každý rok je zaznamenáno, jaká částka a komu byla vyplacena.

V zápisech se objevuje i platba zádušního platu, ale její předpis není v knize uveden. Patrně byla jeho výše uvedena jen v zádušní knize na příslušné faře.

V devadesátých letech 18. století vrchnost umožnila rozdělení gruntů, pokud však vzniknou dva plnohodnotné, alespoň chalupnické grundy, které dokáží dva hospodáře s rodinami řádně uživit. U těchto zápisů je v některých případech uveden i výminek předešlého hospodáře, který je zaopatřován rovnoměrně z obou částí původního gruntu.

V této gruntovní knize lze tedy sledovat: jména hospodářů, kdo dědí, jaký rodinný vztah má k původnímu držiteli, důvod předání gruntu, délku držení gruntu, cenu gruntu a její proměnu v čase, ale i srovnání s ostatními grundy ve vesnici, vznikající nové grundy či rodinný stav sourozenců. Zápisy také podávají nedocenitelné svědectví o pohybu hospodářových potomků po panství, případně jinde, a to podle toho, kam je jim vyplácena děděná částka. Podle popisu můžeme pozorovat velikost polí a luk, která odpovídá selskému a která chalupnickému gruntu v dané lokalitě. V neposlední řadě nám gruntovní knihy podávají jasnou představu o užívaných peněžních a měrných jednotkách a cenné informace o pomístních názvech.

¹⁷ Roku 1771 zavedena tzv. čísla konskripční (N. C.), od roku 1804 hovoříme o číslech popisných (č. p.), pro zjednodušení jsou v práci uváděna jako popisná.

Navazující gruntovní kniha¹⁸ je vedena pro vesnice Koloděje a Běchovice a její struktura je zcela odlišná. Každý grunt je sice i nadále veden v samostatném oddílu, ale je označen číslem popisným. Zápis je rozdělen do jakýchsi kapitol, které jsou vždy označeny nadpisem na samostatné straně.

První nadpis oznamuje, zda se jedná o *grunt selský* či *chalupnický*. Zde je uveden nejprve popis stavení, které ke gruntu náleží, dále jsou vyjmenována pole, louky, zahrady a pastviny.¹⁹ Stavební popis je členěn na jednotlivé samostatně stojící objekty. Je uvedeno, zda jde o objekty jednotraktové či vícetraktové a jaký je počet podlaží.²⁰ Je specifikován stavební materiál (dřevo, kámen, cihla, došek, šindel), dále účel jednotlivých částí obytných i hospodářských stavení (kuchyň, komora, síň, kravský chlév, ovčíněk, stodola apod.). Pokud byla součástí gruntu studna, i ta je popsána. Pole, louky a pastviny a zahrady jsou definovány topografickým číslem²¹, pomístním názvem a rozlohou uvedenou v jitrech.

Druhá kapitola se jmenuje *vrchnostenské povinnosti*. Je zde finančně vyjádřen úrok placený na sv. Jiří a sv. Havla. Dále je uvedena robota a zádušní plat.

Třetí kapitola nese název *držitel gruntu*. Zde je v této gruntovní knize poprvé uvedeno jméno hospodáře, a to hospodáře aktuálního v době založení této knihy. Jeho zápis o převzetí gruntu je přepsán z minulé gruntovní knihy. Na další straně je pak oddíl nazvaný *vlastník a cena gruntu*. Zde byli zaznamenáváni noví hospodáři a odhadní cena gruntu. V poznámkách jsou uvedeny odkazy na knihy zápisů a šacunků, ze zápisů v gruntovní knize již nejsou patrné rodinné vazby mezi hospodáři, ani zde nejsou uvedeny žádné dědické nároky sourozenců.²²

Čtvrtá kapitola nazvaná *vězíci dluhy* přináší přehled všech pohledávek – jejich výše a jméno věřitelů, který však není nijak blíže určen. I zde je uváděna řada odkazů na nejrozličnější, často již nedochované pomocné knihy.

Oproti staré gruntovní knize lze tedy sledovat základní stavební strukturu gruntů. Novinkou v této knize jsou také čísla topografická. Naopak nelze sledovat žádné jevy, které souvisí s rodinnými vazbami.

¹⁸ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 619, *Gruntovní knih založená 1797 Běchovice, Koloděje*. Rok 1784–1868.

¹⁹ V originálním textu pastviště.

²⁰ Především špejchary bývají vícepodlažní.

²¹ Topografická čísla zavedl Josefský katastr, jsou tedy používána po roce 1785.

²² Zcela jinou strukturu mají zápisy o převodech majitelů vedené okresními úřady po skončení patrimoniální správy.

Třetí gruntovní kniha²³ vedená pro rustikální pozemky byla založena roku 1847, zápisy v ní jsou již vedeny podle předepsaných rubrik. Knihy jsou to v podstatě již pozemkové, nikoli gruntovní.

Trojici rustikálních knih doplňuje gruntovní kniha pro stavby vystavěné na dominikálních, obecních nebo zádušních pozemcích.²⁴ Kniha B – *Kniha gruntovní počátně vrchnostenských pak v emfyteutní vlastnost odprodaných gruntů jakož i také domků na vrchnostenským místě stojících, týká se obcí Kyje, Běchovice, Sychrov*²⁵, *Koloděje, Stupice a Babice založená roku 1809.*

Kniha je uvedena rejstříkem pro každou obec. Objekty jsou seřazeny podle popisných čísel. V této knize jsou vedeny od tohoto roku jak emfyteutické zápisy²⁶ pro dosud dominikální barokní hospodu č. p. 29, dále mlýn č. p. 25, kovárnu č. p. 26, tak zápisy pro chaloupky, které jsou nově vystavěny. Každé číslo popisné je opět vedeno samostatně, u emfyteutických smluv je zápis pro hospodu veden poměrně podrobně do minulosti, naopak u smlouvy na mlýn chybí stavební popis a zápisy držitelů počínají rokem 1809. Kovárna má zapsány starší smlouvy, počínající rokem 1739 tak jako u hospody, ale chybí popis stavení.

Následující zápisy jsou pro chaloupky.²⁷ Ty mají jednotnou úpravu, která je podobná úpravě druhé gruntovní knihy. Nejprve je předepsán popis stavení, ten však v mnoha případech chybí, v knize je jen vynechané místo. Dále jsou vyjmenovány pozemky patřící k chaloupce. Jedná se vždy o velmi malé výměry – *na vytvoření zahrádky a dvoreček*. U majitele je uvedeno jméno, pokud se jedná o novostavbu, pak také datum, kdy vrchnost odprodala stavební parcelu a kdy byla nově vznikající nemovitost dostavěna. Toto datum se promítlo do dalšího oddílu zápisu, tedy do povinností, kdy roboty a peněžní dávky byly odváděny právě od chvíle pomyslné kolaudace chaloupky.

V zápisu o majitelích je opět vedena jejich chronologická řada s uvedenou tržní cenou.

V této gruntovní knize můžeme podrobně pozorovat – tak jako u nejstarších rustikálních objektů – držitele, a především se seznámit se specifickými povinnostmi držitelů hospody, mlýna a kovárny. Dále jde nejlépe sledovat vývoj ceny chalupy jako stavebního pozemku v podstatě bez polností. A dále ty stejné charakteristiky jako u druhé gruntovní knihy. Patrně

²³ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 646, *Gruntovní kniha rustikální III. Běchovice, Koloděje*. Rok 1847–1880.

²⁴ Tamtéž, inv. č. 656, *Kniha gruntovní v emfyteutní vlastnost odprodaných gruntů B. Kyje, Běchovice, Sychrov, Koloděje, Stupice, Babice*. Rok 1809–1876.

²⁵ Sychrov je dnes součástí městské části Horní Počernice.

²⁶ Tedy zápisy o dlouhodobém nebo věčném nájmu.

²⁷ Jedná se o stavební objekty a pozemky, kterým se práce podrobněji věnuje.

pouze v této knize lze ale zachytit délka výstavby domu. Dále lze srovnat robotní povinnost téměř bezzemka s ostatními robotujícími a trend v předepisování platů a robot vrchností od samého počátku 18. století až do konce patrimoniální správy.

Gruntovní knihou, kde je popsán pouze jeden objekt ve vesnici je *Kniha dominikálních hospod I. pro vesnice Uhříněves (městys), Benice, Běchovice, Jazlovice, Koloděje, Radošovice, Stupice, Dolní Měcholupy, Kyje, Kralovice, Nupaky, Horní Měcholupy, Říčany (město), Sychrov, Tehovec, Voděrádky a Všestary*.²⁸ Je vedena pro léta 1739–1806, po formální stránce připomíná zápisy v nejstarší rustikální knize a má tedy podobnou vypovídací schopnost. Na tuto knihu navazuje předcházející popsaná kniha emfyteutických zápisů.

Pro dva objekty v Kolodějích je pak *Dominikální kniha mlýnů, kováren a pekáren II. pro vesnice Uhříněves (městys), Běchovice, Dubeč, Kolovraty, Koloděje, Kyje, Kralovice, Radošovice, Stupice, Horní a Dolní Měcholupy, Jazlovice, Pikovice, Říčany (město), Benice*.²⁹ Je vedena pro léta 1739–1806, formálně také jako nejstarší rustikální kniha a její vypovídající schopnost a návaznost je stejná jako u předešlé popsané knihy.

Poslední gruntovní knihou³⁰ pro obec Koloděje je *Kniha gruntovní týkaje se chaloupek aneb domků na zádušních, obecních a selských gruntech stojící, založená roku 1812. N. 3*. Kniha je vedena pro obce Koloděje, Kolovraty, Kralovice, Kuřice, Kunice a Kuří. Každá vesnice má v knize samostatný oddíl, který je uveden rejstříkem, kde jsou uvedena čísla popisná a jména majitelů v době založení gruntovní knihy.

Stejně jako druhá gruntovní kniha i tato je nadepsána číslem popisným (nikoli jménem hospodáře) a zápis je dělen do kapitol. Kapitoly zápisu jsou shodné, jen u popisu stavebního objektu je uvedena velmi důležitá informace o tom, z kterého selského nebo chalupnického gruntu byla část tvořící stavební pozemek oddělena, případně, zda se jedná o stavební parcelu na obecním místě. Ze zápisů je jasné, že v Kolodějích nebyla žádná nemovitost vystavěna na zádušním pozemku.

²⁸ SOA v Praze, VS Praha – Uhříněves, inv. č. 651, *Kniha dominikálních hospod I. pro vesnice Uhříněves (městys), Benice, Běchovice, Jazlovice, Koloděje, Radošovice, Stupice, Dolní Měcholupy, Kyje, Kralovice, Nupaky, Horní Měcholupy, Říčany (město), Sychrov, Tehovec, Voděrádky a Všestary*. Rok 1739–1806.

²⁹ Tamtéž, inv. č. 652, *Dominikální kniha mlýnů, kováren a pekáren II. pro vesnice Uhříněves (městys), Běchovice, Dubeč, Kolovraty, Koloděje, Kyje, Kralovice, Radošovice, Stupice, Horní a Dolní Měcholupy, Jazlovice, Pikovice, Říčany (město), Benice*. Rok 1739–1806.

³⁰ Tamtéž, inv. č. 645, *Kniha gruntovní týkaje se chaloupek aneb domků na zádušních, obecních a selských gruntech stojící*. Rok 1812–1882.

Z popisu jednotlivých gruntovních knih je tedy patrné, že vypovídací schopnost těchto knih je velmi vysoká, avšak proměnlivá v čase a závislostí na popisovaném gruntu – tedy stavbě a polnostech. Díky tomu, že byly na panství vedeny i pomocné knihy, nelze však bohužel sledovat podrobnosti týkající se hospodářských zvířat, vybavení gruntů a podobně. Stejně tak tyto gruntovní knihy nepřinášejí až na výjimky žádné výminkářské smlouvy, podle kterých by bylo možné sledovat strategii zabezpečení odstupujících hospodářů a handicapovaných sourozenců. Řadu odpovědí však získáme na otázky týkající se držení gruntů, rodinné skladby a sociálního postavení potomků, dále najdeme odpovědi na ekonomické otázky související s cenou gruntů, stejně tak jako užívané peněžní jednotky například při přepočítávání robotních povinností. Pomocnou ruku při snaze pochopit vývoj vesnice nám podává popis, jak se ves rozrůstala a popis sociální skladby držitelů jednotlivých stavení. Není možné však postihnout podružské domácnosti a pobyt námezdních pracovníků. Pro regionální dějiny jsou jistě tyto knihy nenahraditelné pro zjištění pomístních názvů a zároveň i jejich alespoň částečnou lokalizaci.

2.5 Matriční knihy pro vesnici Koloděje

Církevní matriky jsou úřední knihy, které zaznamenávají data narození, respektive křtu, oddání a úmrtí, respektive pohřbu, všech obyvatel určitých lokalit. Jsou zaznamenána i úmrtí náhodných příchozích, nebo narození dětí, jejichž matka se právě v době porodu v dané lokalitě nacházela. Zápisy v matričních knihách jsou právním dokumentem.

Koloděje přináležely k farnímu obvodu kostela Všech svatých v Uhříněvsi. Nejstarší matrika, do které jsou Koloděje zapisovány, byla založena roku 1655. Osm nejstarších matrik je tripartitních, obsahují tedy zápisy narozených, oddaných i zemřelých v různých oddílech knihy. Zápisy jsou řazeny chronologicky pro všechny lokality, které k farnímu úřadu náležely. Matriky byly psány od roku 1655 do roku 1714 česky, v letech 1735–1747 latinsky a česky, 1747–1768 česky, 1762–1784 latinsky.³¹ V následující období let 1784–1807 jsou již vedeny zvláštní matriční knihy pro narozené, oddané i zemřelé. Koloděje jsou vedeny v těchto knihách jen do roku 1787.³² V tomto roce byl ustanoven farní úřad v Kolodějích u nově vystavěného kostela Povýšení svatého Kříže. K tomuto farnímu úřadu náležely vesnice Koloděje, Újezd, Běchovice, Stupice, Nové Dvory a Blatov. Matriky byly vedeny samostatně

³¹ Archiv hlavního města Prahy (dále jen AHMP), Sbíрка matrik, Uhříněves, sign. UH N1O1Z1 (1655–1683), UH N2O2Z2 (1671–1705), UH N3O3Z3 (1698–1713), UH N4O4Z4 (1714–1734), UH N5O5Z5 (1735–1747), UH N6O6Z6 (1747–1768), UH N7O7Z7 (1762–1774), UH N8O8Z8 (1774–1784).

³² AHMP, Sbíрка matrik, Uhříněves, sign. UH N9 (1784–1807), UH O9 (1784–1807), UH Z9 (1784–1807).

pro jednotlivé životní události. V nich byly členěny podle jednotlivých lokalit a zápisy byly zaznamenávány latinsky, od roku 1799 česky, s latinskými a německými jednotlivými zápisy.³³ Zápisy jsou poměrně strohé, teprve na konci sledovaného období podrobnější. I přesto, že v dané době byly v matrikách uváděni katolíci i protestanté, všechny sledované osoby byly vyznání katolického.³⁴

3. Chaloupky³⁵ v Kolodějích

Ze zápisů o pozemcích v gruntovní knize dominikální je patrné, že v Kolodějích vzniklo na dominikálních pozemcích devět chaloupek. Jedná se o čísla popisná 12, 13, 14, 15, 16, 17 a 49, která leží na jedné ulici³⁶ a č. p. 44 a 45. Následující popis událostí v jednotlivých domech je výsledkem excerpce gruntovních a matričních knih. Před zavedením čísel popisných (konskripčních)³⁷ roku 1771 není možné zápisy v matrikách soustavně využívat.

3.1 Koloděje č. p. 12

Zápis o chaloupce č. p. 12 se nalézá v gruntovní knize, která je určena pro *chaloupky na dominikálním pozemku*.³⁸ Dochovaná gruntovní kniha je založena roku 1812, ale jsou v ní přepsány poslední zápisy o změnách držby před tímto datem. Tedy zápis pro majitele v roce 1812.

Podle zápisu³⁹ z 22. února 1799 víme, že byla vyměřena pravidelná daň 3 zlaté ročně do vrchnostenské pokladny. Dále bylo předepsáno 14 dní roboty v době žní na dominikálních pozemcích. Speciální povinností bylo doručování zásilek, které zadá držitel č. p. 12 vrchnost.

Chaloupka stála podle zápisu na pozemku topografické číslo 34 o velikosti 713 čtverečních sáhů,⁴⁰ vrchnostenský zeměměřič ho přeměřil v roce 1809 na 710 čtverečních sáhů.

³³ AHMP, Sbírka matrik, Koloděje, sign. KOL N1 (1787–1799), N2 (1799–1813), N3 (1814–1851), O1 (1787–1808), O2 (1809–1854), Z1 (1787–1808), Z2 (1809–1854). V následujících citacích je uváděn název archivu a zkratka signatury, bez označení Sbírka matrik a zkratky sign. Například: AHMP, KOL N1.

³⁴ Právní platnost evangelických matrik byla vyhlášena patentem roku 1829 a do té doby byli evangelíci vedeni v římskokatolických matrikách, případně na vlastní náklady i v evangelických matrikách.

³⁵ Stavební objekt vystavěný na dominikálním pozemku.

³⁶ Dnešní ulice Solnická, Praha – Koloděje.

³⁷ Čísla konskripční byla zavedena roku 1771, od roku 1805 hovoříme o číslech popisných.

³⁸ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves inv. č. 656.

³⁹ *Tamtéž*, VS Praha – Uhřetěves inv. č. 656, fol. 301v.

⁴⁰ Sáh je 3,596652 m² viz CHVOJKA, Miloš a SKÁLA, Jiří. *Malý slovník jednotek měření*. První vydání. Praha: Mladá fronta, 1982. 278 s. Malé encyklopedie; svazek 13.

Od roku 1771 držel chaloupku patrně Jakub Srpek, který je v matrice nejprve zmiňován jako nádeník, ale roku 1787 již jako domkář.

Nejstarším zápisem v matrikách pro toto číslo popisné je zápis o úmrtí⁴¹ Jakuba Srpka, syna Jakuba Srpka, nádeníka, ze dne 6. července 1771. Chlapec byl podle zápisu starý 2 roky a 2 měsíce.

Další zápis přináší zprávu ze dne 11. října 1773, kdy zemřela⁴² Veronika, dcera Václava Handla, ve věku dvou a půl roku. O Václavu Handlovi více informací nemáme.

Dne 14. března 1776 se narodila⁴³ Jakubu Srpkovi a jeho manželce Marii dcera Anna.

Následoval dne 2. května 1784 sňatek⁴⁴ nádeníka Jakuba Krause a Marie, dcery Václava Krejčíka. Novomanželům se dne 12. dubna 1786 narodila dcera Anna.⁴⁵ Otec Jakub Kraus je uváděn jako podruh.

Dne 9. května 1787 zemřela⁴⁶ ve věku šedesáti let⁴⁷ hospodyně Marie Srpková, manželka domkáře Jakuba Srpka. Vdovec, domkář Jakub Srpek, se ve věku šestapadesáti let dne 1. července 1787 znovu oženil.⁴⁸ Nevěstou byla dosud neprovdaná šestatřicetiletá Magdalena, dcera Jana Pokorného, domkáře z Uhříněvsi. Novomanželům se dne 7. února 1788 narodil⁴⁹ syn Josef.

Dne 17. února 1793 zemřela⁵⁰ *na šlak* Anna, Jakubova sedmnáctiletá dcera z prvního manželství.

O dva roky později zemřel⁵¹ dne 5. února 1795 Jakub Srpek, domkář pětadesát let starý. Vdova Magdalena uzavřela dne 19. června 1796 sňatek⁵² s ševcovským tovaryšem Josefem Obholzerem, jako bydliště ženicha je uváděno č. p. 11 v Kolodějích.

Z druhého manželství se tedy Jakubovi Srpkovi narodilo jediné dítě – syn Josef, ten byl zapsán jako majitel domku od 22. února 1799, kdy mu jej formálně předala⁵³ matka

⁴¹ AHMP, UH N7O7Z7, fol. 164v.

⁴² *Tamtéž*, UH N8O8Z8, fol. Zemřelí 42v.

⁴³ *Tamtéž*, UH N9, pag. 160.

⁴⁴ *Tamtéž*, UH N8O8Z8, fol. Oddaní 18r. Ženich psán jako Graus, v dalších matrikách vždy Kraus.

⁴⁵ *Tamtéž*, UH N9, pag. 160.

⁴⁶ *Tamtéž*, KOL Z1, pag. 39.

⁴⁷ Vzhledem k datu narození posledního dítěte, je pravděpodobné, že Marie byla o několik let mladší, než uvádí matrika.

⁴⁸ AHMP, KOL O1, pag. 21.

⁴⁹ *Tamtéž*, KOL N1, pag. 33.

⁵⁰ *Tamtéž*, KOL Z1, pag. 40.

⁵¹ *Tamtéž*, KOL Z1, pag. 42.

⁵² *Tamtéž*, KOL O1, pag. 24.

⁵³ Syn Josef byl teprve šestiletý.

Magdalena za 40 zlatých. Rustikální gruntovní kniha⁵⁴ o tomto předání přináší zápis, který je nadepsán: *Zápis Josefa Srpka na chaloupku na vrchnostenském místě⁵⁵ a od své matky Magdaleny Srpkové zděděnou*. Podmínkou tohoto převodu bylo, aby její druhý muž Josef Obholzer měl právo do plnoletosti Josefa Srpka bydlet v chaloupce bez nájmu a pokud by Josef Srpek zemřel, pak by dědil právě tento manžel. Magdalena je uváděna jako Srpková, přes to, že byla již třetí rok provdaná Obholzerová.

Dne 26. září 1795 zemřela⁵⁶ Magdalena, dcera Magdaleny Jansové, stará jeden rok. Její matka byla patrně nádenicí.

Matriční záznam ze dne 4. dubna 1806 přináší zprávu o úmrtí⁵⁷ šedesátileté Marie, manželky baráčníka Josefa Obholzera, která zemřela na tuberkulózu.

Dne 23. dubna 1806 zemřela⁵⁸ na *psotník* roční Barbora, dcera Magdaleny Novotné, podruhně.

V květnu 1806 uzavřel sňatek vdovec Josef Obholz [!],⁵⁹ obyvatel, s šestadvacetiletou dcerou Josefa Černého, obyvatele z Blatova.

Jako majitele chaloupky Josefa Srpka uvádí záznam⁶⁰ ze dne 13. června 1809 o narození dvojčat Barbory a Alžběty, kdy je jmenován otec *domkář* Jakub Srpek, a matka Alžběta, rozená Hlaváčková. Další záznam z téhož dne informuje o tom, že dvojčata byla pokřtěna a tentýž den zemřela.⁶¹ Křest patrně provedla porodní bába.

O pobytu podruha Bartoloměje Procházky se dozvíáme jen ze zápisu o jeho úmrtí⁶² dne 2. listopadu 1810, kdy zemřel na *horkou nemoc* ve věku sedmdesáti let.

O tři dny později se narodila⁶³ manželům Josefovi a Alžbětě Srpkovým dcera, která dostala opět jméno Barbora. Zemřela⁶⁴ však ve věku deseti dnů na neštovice.

⁵⁴ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 592, fol. 554r.

⁵⁵ Tedy dominikálu.

⁵⁶ AHMP, KOL Z1, pag. 42.

⁵⁷ *Tamtéž*, KOL Z1, pag. 54.

⁵⁸ *Tamtéž*, KOL Z1, pag. 54.

⁵⁹ *Tamtéž*, KOL O1, pag. 15. Dne 19. května 1806. Dříve uváděn jako Obholzer.

⁶⁰ *Tamtéž*, KOL N2, pag. 99. Josefovi v té době bylo jedenadvacet let.

⁶¹ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 317. V poznámce uvedeno, že děvčata byla mdlá narozená, při porodu pokřtěné, hned obě zemřela.

⁶² *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 321.

⁶³ *Tamtéž*, KOL N2, pag. 104. Dne 5. listopadu 1811.

⁶⁴ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 321. Dne 14. října 1811.

Následovalo dne 16. dubna 1812 narození⁶⁵ dcery Anny, dne 27. ledna 1814 narození⁶⁶ dcery Kateřiny a dne 25. srpna 1815 narození⁶⁷ prvorozeného syna Josefa. Otec Josef Srpek je uváděn jako domkář a zedník.

Synek Josef však dne 2. října 1815 zemřel⁶⁸ *na psotník* a dne 25. ledna 1816 zemřela⁶⁹ dcera Kateřina na chřadnutí. Téhož roku dne 6. listopadu 1816 se manželům narodil⁷⁰ syn Václav a 13. března 1818 syn⁷¹ Josef.

Následovalo narození⁷² dcery Barbory (třetí dcery tohoto jména) dne 30. září 1820. I ona však zemřela⁷³ v dětském věku, dne 17. srpna 1822 *na chřadnutí*.

Úmrtí⁷⁴ devadesátiletého žebráka Pavla Budešínského dne 22. dubna 1821 by v této chaloupce mohlo být náhodné, ale mohl to být také předek některého z majitelů či majitelů této chaloupky, který však neměl zapsaný výminek.

Dne 30. května 1822 se narodil⁷⁵ Václav, nemanželský syn Ludmily, dcery po zemřelém Františku Hlaváčkovi, sousedu z Vyšerovic, a Doroty, rozené Stehlíkové. Tato rodička nemá poznamenáno, že je podruhní nebo nádenicí ve sledovaném domě. Zápis o narození⁷⁶ dalšího syna Josefa Srpka, tentokrát Františka, dne 10. března 1823 přináší informace o matce Alžbětě. Byla dcerou již zemřelého výminkáře Františka Hlaváčka z Vyšerovic a jeho manželky Anny, rozené Procházkové. Dá se tedy předpokládat, že neprovdaná matka Ludmila Hlaváčková a Alžběta Srpková, rozená Hlaváčková, měly stejného otce a jednalo se tedy o sestry.

Dne 10. března 1823 se Josefovi a Alžbětě narodil⁷⁷ syn František, který již 16. března 1823 zemřel *na psotník*⁷⁸. Následovalo úmrtí⁷⁹ rok a půl starého Jana Ventury, dítěte narozeného v pražské c. k. porodnici a nalezinci, který byl manželům Josefovi a Alžbětě Srpkovým svěřen

⁶⁵ *Tamtéž*, KOL N2, pag. 108.

⁶⁶ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 295.

⁶⁷ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 298.

⁶⁸ *Tamtéž* KOL Z2, pag. 335.

⁶⁹ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 336.

⁷⁰ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 300.

⁷¹ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 304.

⁷² *Tamtéž*, KOL N3, pag. 311.

⁷³ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 347.

⁷⁴ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 344.

⁷⁵ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 322.

⁷⁶ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 320.

⁷⁷ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 320.

⁷⁸ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 350.

⁷⁹ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 351. Nalezenec obdržel v porodnici č. 8742.

na výchování. Jako příčina úmrtí je uvedeno *chřadnutí*. Jako desáté dítě se Srpkovým narodil syn⁸⁰ František dne 9. září 1824.

Dne 10. října 1825 je v matrice narozených⁸¹ i zemřelých⁸² poznamenáno narození mrtvého sedmiměsíčního plodu ženského pohlaví, jehož otcem byl Václav Čížek, mistr krejčovský, a matkou Eleonora. Ta byla dcerou Václava Váni, revírníka z Říčan, a Anny, rozené Komárkové z Říčan. Manželům Čížkovým se v č. p. 12 dále narodil⁸³ dne 3. září 1826 syn Antonín a dne 23. května 1829 dcera⁸⁴ Marie Karolina, která však zemřela⁸⁵ dne 10. května 1830. Otec Václav Čížek je uváděn jako obyvatel a mistr krejčí.

Dne 15. srpna 1828 zemřel⁸⁶ ve věku 16 měsíců Josef Klof z c. k. porodnice a nalezince, který byl podle zápisu *dán k výchování Eleonoře Čížkové, manželce domkáře*.

Matka domkáře Anna Čížková, rozená Nováková, která byla ženou zedníka Jana Čížka, zemřela⁸⁷ dne 29. března 1829 ve věku třiasedmdesáti let v domácnosti svého syna, tedy v č. p. 12.

Dalšími událostmi v rodině mistra krejčovského a domkáře Václava Čížka a jeho manželky Eleonory bylo dne 27. května 1831 narození⁸⁸ dcery Karoliny a dne 11. února 1834 dcery Marie.

Manželé Čížkovi se svojí rodinou žili – jak je patrné z matričních záznamů od roku 1825 – v č. p. 12. Zápis⁸⁹ o prodeji chaloupky se vším příslušenstvím za 198 zlatých od Josefa Srpka manželům Václavu a Eleonoře Čížkovým je však až ze dne 23. července 1835, a protože další zápis o prodeji⁹⁰ manželům Františkovi a Kateřině Bendovým je ze dne 24. července 1835, je pravděpodobné, že Čížkovi nechali zapsat koupi až ve chvíli, kdy sami chtěli chaloupku prodat. Prodej se uskutečnil za 480 zlatých C. M. (stříbrné zlaté).⁹¹

⁸⁰ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 327.

⁸¹ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 333.

⁸² *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 364.

⁸³ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 336.

⁸⁴ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 348.

⁸⁵ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 383. Zemřela na psotník.

⁸⁶ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 377. Vedena pod číslem 347, zemřela na křečovitý kašel.

⁸⁷ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 379. Jako příčina úmrtí je uváděno vysílení.

⁸⁸ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 356.

⁸⁹ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves inv. č. 656, fol. 304v.

⁹⁰ *Tamtéž*, VS Praha – Uhřetěves inv. č. 656, fol. 304v.

⁹¹ RAMEŠ, Václav. *Slovník pro historiky a návštěvníky archivů*. Praha: Libri, 2005. ISBN 80-7277-175-2. S. 150. Tzv. stříbrné zlaté, které platily od 1753 do roku 1857.

Bendovi však chaloupku prodali⁹² již 7. května 1836, kdy ji koupili Josef a Alžběta Šilhovi za 400 zlatých C. M.

V době, kdy Šilhovi vlastnili č. p. 12, se dne 13. května 1838 narodila⁹³ Anna. Otcem byl mlynářský tovaryš Jakub Počta, syn sedláka z Koloděj č. p. 1, a matkou Anna, dcera Antonína Douši, sedláka ze Lhoty na panství Křivoklát.

Již dne 11. prosince 1838 koupili⁹⁴ od Šilhových chaloupku Matěj a Anna Bednaříkovi za 335 zlatých C. M. V gruntovní knize jsou manželé uváděni jako Bednaříkovi, v matričních zápisech důsledně Bednářovi.

Dne 16. prosince 1838 se domkáři Matěji Bednářovi, synovi Matěje Bednáře, chalupníka z Kralovic č. p. 10, a jeho manželce Anně, rozené Horké ze Stupic, narodila⁹⁵ dvojčata Jan a Kateřina. Dne 8. dubna 1840 zemřela⁹⁶ ve věku patnácti měsíců Kateřina, tedy jedno z dvojčat.

Dne 10. června 1841 koupila⁹⁷ nemovitost Marie Sixtová za 379 zlatých C. M. a 27. dubna. 1842 ji koupila Marie Válková za 400 zlatých C. M.

Přesto je zapsáno v č. p. 12 dne 10. září 1842 narození⁹⁸ Josefa, syna Alžběty, rozené Sixtové, i jeho úmrtí⁹⁹ dne 25. února 1843.

Dne 23. června 1843 zemřel¹⁰⁰ Karel Válka, syn Jana Války, ve věku 18 měsíců.

Další prodej¹⁰¹ se uskutečnil téhož roku, kdy dne 28. srpna 1843 koupili Jan a Kateřina Špačkovi chaloupku za 560 zlatých C. M.

Dne 7. ledna 1844 se narodil¹⁰² Antonín, otce Josefa Hladkého, mistra ševcovského (syna Hynka Hladkého, podruha z Koloděj č. p. 49, a matky Kateřiny, rozené Balíkové z Benešova).

⁹² SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves inv. č. 656, fol. 304v.

⁹³ AHMP, KOL N3, pag. 384.

⁹⁴ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves inv. č. 656, fol. 304v.

⁹⁵ AHMP, KOL N3, pag. 386.

⁹⁶ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 414.

⁹⁷ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves inv. č. 656, fol. 304v.

⁹⁸ AHMP, KOL N3, pag. 401.

⁹⁹ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 421. Jako příčina úmrtí uveden *psotník*.

¹⁰⁰ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 423. Jako příčina úmrtí uvedena *suchá zimnice*.

¹⁰¹ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves inv. č. 656, fol. 304v.

¹⁰² AHMP, KOL N3, pag. 402.

Tabulka 1: Přehled majitelů držících pozemek s chaloupkou č. p. 12

Datum zápisu	Jméno majitele	Vztah k předchozímu majiteli	Povolání	Cena prodeje
1771	Jakub Srpek			
Bez zápisu	Magdalena Srpková	vdova		
22. 2. 1799	Josef Srpek	syn	zedník	40 zlatých
23. 7. 1835	Václav a Eleanora Čížkovi		mistr krejčovský	198 zl. C. M.
24. 7. 1835	František a Kateřina Bendovi			480 zl. C. M.
7. 5. 1835	Josef a Alžběta Šilhovi			400 zl. C. M.
11. 12. 1838	Matěj a Anna Bednaříkovi / Bednářovi			335 zl. C. M.
10. 6. 1841	Marie Sixtová			379 zl. C. M.
27. 4. 1842	Marie Válková			400 zl. C. M.
28. 8. 1843	Jan a Kateřina Špačkovi			560 zl. C.M.

3.2 Koloděje č. p. 13

Gruntovní kniha¹⁰³ založená roku 1812 uvádí *počátečního zápisu ze dne 26. 12. 1776*. K této chaloupce náležel pozemek – zahrádka – pod 266 2/3 čtverečních sáhů.

Od roku 1776 ročního úroku gruntovní vrchnosti 3 zlaté a v čas žní 12 dní pěší roboty. Stavební místo bylo toho roku prodáno za 20 kop míšenských. Od roku 1809 od doměření zahrádky se roční plat zvýšil o 2 zlaté a 30 krejcarů. Pozemek nesměl být oddělen od chaloupky a nesmělo na něm být nic vystavěno.

Po zavedení čísel popisných roku 1771 bylo první sledovatelnou událostí, dne 27. února 1771 narození¹⁰⁴ Veroniky, dcery nádeníka Václava Hanela a jeho manželky Alžběty. Veronika zemřela¹⁰⁵ ve věku dvou a půl roku. Počátkem následujícího roku uzavřel manželství¹⁰⁶

¹⁰³ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves inv. č. 656, fol. 310v.

¹⁰⁴ AHMP, UHN707Z7, fol. 63v.

¹⁰⁵ *Tamtéž*, UH N707Z7, fol. 181v. Dne 11. října 1773.

¹⁰⁶ *Tamtéž*, UH N707Z7, fol. 178 v. Dne 17. února 1772.

vdovec Jakub Olmer, domkář, se svobodnou Annou, dcerou Jana Jelínka ze Stupic. O rok později, dne 13. listopadu 1772 zemřel¹⁰⁷ nádeník Václav Hanel, ve věku 51 let.

Ovdovělý čtyřiačtyřicetiletý domkář Václav Krejčík uzavřel¹⁰⁸ dne 23. listopadu 1785 manželství s osmnáctiletou dcerou Wilhelma Minde z Uhříněvsi. Novomanželům se dne 24. února 1787 narodila¹⁰⁹ dcera Veronika, dalším dítětem byla dcera Ludmila, která se narodila¹¹⁰ dne 2. srpna 1789.

O rok později dne 20. června 1790 se narodil¹¹¹ Jan, syn podruha Jakuba Krause a Marie, rozené Krejčíkové, který však zemřel¹¹² již dne 15. srpna 1790 *na psotník*.

V rustikální gruntovní knize¹¹³ je zápis ze dne 20. dubna 1791 o prodeji *domkářské chaloupky na panském místě stojící č. p. 13* od Václava Krejčíka Janu Pekárkovi za 86 zlatých. Částka měla být vyplacena ihned a v hotovosti. Pěší robota je zde předepsána na dobu 13 dní, při přepisu do dominikální gruntovní knihy je uvedeno 12 dní. Z následujícího zápisu se dozvídáme, že Václav Krejčík užíval chaloupku bez zápisu v gruntovní knize.

První událostí, kterou lze nalézt v matričních zápisech o rodině Pekárkových v č. p. 13, je narození¹¹⁴ dcery Rozálie dne 10. února 1790, otce Jana Pekárka a matky Ludmily, rozené Novotné.

Následuje dne 23. února 1794 sňatek¹¹⁵ sedmadvacetiletého pacholka Jakuba Rezka a osmnáctileté Anny, rozené Pekárkové.

Téhož roku se narodila¹¹⁶ Magdalena, matkou tohoto nemanželského dítěte byla děvečka Magdalena Janšová z Pacova.

Domkář Jan Pekárek se stal o několik dní později otcem¹¹⁷ dcery Magdaleny, jejíž matkou byla Ludmila, dcera Martina Pokorného ze Sluštic. Novorozená Magdalena zemřela¹¹⁸ dne 21. září 1794 *na psotník*.

¹⁰⁷ *Tamtéž*, UH N7O7Z7, fol. 163v.

¹⁰⁸ *Tamtéž*, UH O9, pag. 89.

¹⁰⁹ *Tamtéž*, UH N9, pag. 161.

¹¹⁰ *Tamtéž*, KOL N1, pag. 34.

¹¹¹ *Tamtéž*, KOL N1, pag. 35.

¹¹² *Tamtéž*, KOL Z1, pag. 39.

¹¹³ SOA v Praze, VS Praha – Uhříněves, inv. č. 592, fol. 565v.

¹¹⁴ AHMP, KOL N1, pag. 36.

¹¹⁵ *Tamtéž*, KOL O1, pag. 22.

¹¹⁶ *Tamtéž*, KOL N1, pag. 39. Dne 12. července 1794.

¹¹⁷ *Tamtéž*, KOL N1, pag. 39. V tomto zápise je jistě omylem uvedeno č. p. 12. Dne 19. července 1794.

¹¹⁸ *Tamtéž*, KOL Z1, pag. 41.

Dne 23. prosince 1796 se Václavu Krejčíkovi a jeho manželce Veronice narodil¹¹⁹ syn Josef. Manželé již nebyli majiteli chaloupky.

Šestnáctiletá Kateřina, dcera majitelů č. p. 13, Jana a Ludmily Pekárkových uzavřela dne 30. dubna 1803 sňatek¹²⁰ s čtyřiaadvacetiletým Václavem Olmerem.

V únoru 1804 se narodil¹²¹ František, syn Anny, rozené Budišínské, a Jakuba Břečky, jehož pracovní postavení není uvedeno.

Dne 12. června 1804 byla chaloupka prodána¹²² Janem a Ludmilou Pekárkovými manželům Václavu a Kateřině Olmerovým za cenu 211 zlatých a 20 krejcarů. Nová spolumajitelka Kateřina byla dcerou předešlých majitelů. Smlouva dále zaručuje odstupujícím manželům Pekárkovým výmink – tedy komoru, přístupnou ze síně, chlév přístupný ze zápraží, malý kousek zahrádky a pod pěšinkou dvě řady švestek.

Manželům Olmerovým se dne 24. dubna 1805 narodila¹²³ prvorozená dcera Kateřina. Ta však zemřela¹²⁴ již 28. dubna 1805 *na psotník*. Druhým dítětem manželů Olmerových byl syn Václav, narozený¹²⁵ dne 2. června 1806. I ten ovšem zemřel¹²⁶ záhy, a to dne 6. září 1806 *na kašel*. Dne 10. září 1807 se manželům¹²⁷ narodil další syn, Jan Křtitel.

Dne 25. září 1807 zemřela¹²⁸ sedmdesátiletá žebračka Kateřina Černá *na sešlost věku*.

Následovalo dne 15. dubna 1808 úmrtí¹²⁹ ročního Jana Rezka, syna vdovy Anny Rezkové, rozené Pekárkové.

Při přeměrování pozemků roku 1809 bylo zjištěno, že zahrádka¹³⁰ má rozlohu 669 čtverečních sáhů. Dne 5. prosince 1809 byla uzavřena smlouva¹³¹ s vrchnostenským úřadem a majiteli č. p. 13 Václavem a Kateřinou Olmerovými o odkoupení 402 a jedné třetiny strychu zahrádky, které byly užívány dosud neoprávněně. Cena prodáváného pozemku byla 25 zlatých, které bylo dohodnuto splácet po dobu deseti let.

¹¹⁹ *Tamtéž*, KOL N1, pag. 42.

¹²⁰ *Tamtéž*, KOL O1, pag. 28. Zápis nepřináší žádné jiné informace.

¹²¹ *Tamtéž*, KOL N2, pag. 77. Dne 1. února 1804.

¹²² SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 565, fol. 313v.

¹²³ AHMP, KOL N2, pag. 86.

¹²⁴ *Tamtéž*, KOL Z, pag. 51.

¹²⁵ *Tamtéž*, KOL N2, pag. 89.

¹²⁶ *Tamtéž*, KOL Z1, pag. 55.

¹²⁷ *Tamtéž*, KOL N2, pag. 93.

¹²⁸ *Tamtéž*, KOL Z1, pag. 69.

¹²⁹ *Tamtéž*, KOL Z1, pag. 70.

¹³⁰ Topografické číslo 36.

¹³¹ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 565, fol. 311v.

Dne 19. října 1809 zemřela¹³² Ludmila, manželka výminkáře Jana Pekárka, ve věku pětasedesáti let *na horkou nemoc*.

Následovalo dne 22. dubna 1810 úmrtí¹³³ osmiletého Matěje, pozůstalého syna po zemřelém Matěji Vaňkovi, krčmáři z Vyšerovic.

Dne 3. června 1810 se narodila¹³⁴ dcera Ludmila, otce domkáře Václava Olmera, tovaryše tesařského, a matky Kateřiny. Ludmila zemřela¹³⁵ dne 7. září 1810 *na psotník*.

Dalším dítětem Václava a Kateřiny Olmerových byl syn Václav, narozený¹³⁶ dne 13. března 1813. Následovalo narození¹³⁷ dcery Marie dne 13. března 1816.

Janovi Jelínkovi z Jažlovic a jeho manželce Veronice se narodil¹³⁸ syn Jan. Následovalo narození¹³⁹ Anny dne 17. prosince 1818, dcery Václava Olmera, obyvatele, a jeho ženy Kateřiny, rozené Pekárkové. Dalším dítětem těchto rodičů byl syn Josef, narozený¹⁴⁰ dne 21. března 1822.

Dne 5. dubna 1823 zemřel¹⁴¹ *na psotník* Josef Novák, nalezenec z c. k. porodnice a nalezince, vychovávaný u Kateřiny Olmerové, domkářky.

V zápisu o narození¹⁴² Antonína Paduánského ze dne 26. září 1831 je otec Václav Olmer uváděn jako tovaryš tesařský, syn zemřelého Jakuba Olmera a Anny, rozené Jelínkové. Matka je zapsána jako Kateřina Pekárková, dcera zemřelého Jana Pekárka, nádeníka z Koloděj č. 13, a Lidmily, rozené Novotné.

Dne 25. června 1833 uzavřel sňatek¹⁴³ devatenáctiletý tkalcovský mistr František Soukup, syn Jana, gruntovníka¹⁴⁴ a rychtáře ze Skřivan č. p. 13, a Rozálie, rozené Šťastné z Dubče, s dvaadvacetiletou Barborou. Barbora byla dcera Matěje Švejdy, domkáře a zedníka z Koloděj č. p. 16, a Terezie, rozené Peterlové¹⁴⁵.

¹³² AHMP, KOL Z2, pag. 318.

¹³³ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 320. Matěj zemřel *na úplavici*.

¹³⁴ *Tamtéž*, KOL N2, pag. 102.

¹³⁵ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 321.

¹³⁶ *Tamtéž*, KOL N2, pag. 110.

¹³⁷ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 300. Obě děti se skutečně narodily 13. března.

¹³⁸ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 304. Dne 14. prosince 1818.

¹³⁹ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 305.

¹⁴⁰ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 317.

¹⁴¹ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 351. Nalezenec č. 10363.

¹⁴² *Tamtéž*, KOL N3, pag. 357.

¹⁴³ *Tamtéž*, KOL O2, fol. 85v, 86r.

¹⁴⁴ Gruntovník bylo v matrikách označení pro sedláka.

¹⁴⁵ Bývá uváděna jako Peterlová, či Piterlová (Pyterlová).

Dne 28. listopadu 1834 zemřel¹⁴⁶ sedmadvacetiletý Jan Olmer, ševcovský tovaryš, syn tesařského tovaryše Václava Olmera a Kateřiny, rozené Pekárkové, na *ochrnutí mozku následkem horké nemoci*.

Devětatřicetiletý, svobodný hajný Matěj Lexa z Koloděj, syn zemřelého Matěje Lexy, šafáře z Kolovrat č. p. 1, uzavřel dne 15. září 1835 sňatek¹⁴⁷ s dvacetiletou Marií, dcerou Václava Olmera a jeho manželky Kateřiny. Nevěsta byla dcerou majitelů č. p. 13.

Následoval dne 8. června 1841 sňatek¹⁴⁸ dvacetiletého, svobodného Matěje Brychty, syna zemřelého Jana Brychty a Magdaleny, rozené Rathouské, s dvaadvacetiletou Annou, dcerou Václava Olmera, tovaryše tesařského z Koloděj č. p. 13, a Kateřiny, rozené Pekárkové. Nevěsta byla tedy sestrou předešlé nevěsty. Novomanželům se další měsíc narodila¹⁴⁹ dcera Anna, která zemřela¹⁵⁰ *na psotník* dne 9. září 1841.

Zápis v gruntovní knize¹⁵¹ přináší informaci ze dne 5. února 1843, kdy koupil od rodičů Václava a Kateřiny Olmerových část chaloupky s pozemkem syn Josef za 60 zlatých C. M. Nový spolumajitel domku, dvacetiletý Josef Olmer, uzavřel dne 7. února 1843 sňatek¹⁵² se čtyřiaadvacetiletou Kateřinou. Ta byla dcerou Prokopa Ledašila, výminkáře z Koloděj č. p. 42, a Marie, rozené Volšanské. Dne 20. června 1843 koupili¹⁵³ chaloupku Josef a Kateřina Olmerovi za 200 zlatých C. M.

Novomanželům se dne 18. listopadu 1843 narodila¹⁵⁴ dcera Marie, a dne¹⁵⁵ 27. června 1845 syn Václav.

Koncem ledna 1844 porodila¹⁵⁶ Marie Magdalena, dcera Pavla Ziky, domkáře z č. p. 35, mrtvé dítě ženského pohlaví.

Další událostí v č. p. 13 byl dne 1. června 1846 sňatek¹⁵⁷ Václava Olmera, třiatřicetiletého vojáka, syna Václava Olmera, tovaryše tesařského z Koloděj č. p. 13, a jeho manželky Kateřiny, rozené Pekárkové, se sedmadvacetiletou Rozálií, rozenou Dlabačovou, dcerou domkáře Jana Dlabače.

¹⁴⁶ AHMP, KOL Z2, pag. 396.

¹⁴⁷ *Tamtéž*, KOL O2, fol. 90v, 91r.

¹⁴⁸ *Tamtéž*, KOL O2, fol. 98v, 99r.

¹⁴⁹ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 395. Dne 5. července 1841.

¹⁵⁰ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 419.

¹⁵¹ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves inv. č. 656, fol. 313v.

¹⁵² AHMP, KOL O2, fol. 100v, 101r.

¹⁵³ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 565, fol. 313v.

¹⁵⁴ AHMP, KOL N3, pag. 402.

¹⁵⁵ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 405.

¹⁵⁶ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 403, KOL Z2, pag. 426. Dne 30. ledna 1844.

¹⁵⁷ *Tamtéž*, KOL O2, fol. 110v, 111r. Voják od 2. pluku zemské obrany.

Dne 22. dubna 1847 se narodil¹⁵⁸ syn František v rodině domkáře Josefa Olmera a jeho manželky Kateřiny. František zemřel¹⁵⁹ dne 6. srpna 1847 *na psotník*. I další syn narozený¹⁶⁰ těmto manželům dne 2. března 1848 dostal jméno František.

Poslední zápis ve sledovaném období je ze dne 18. října 1849, kdy se narodil¹⁶¹ Antonín, syn Václava Černého, nádeníka z Koloděj č. p. 13, syn zemřelého nádeníka Josefa Černého z Koloděj č. p. 49, a matky Kateřiny, rozené Olmáčkové.

Tabulka 2: Přehled majitelů držících pozemek s chaloupkou č. p. 13

Datum zápisu	Jméno majitele	Vztah k předchozímu majiteli	Povolání	Cena prodeje
1776?	Jakub Olmer			
Bez zápisu	Václav Krejčík			
20. 4. 1791	Jan Pekárek			86 zlatých
12. 6. 1804	Václav a Kateřina Olmerovi	zeť, dcera	tovaryš tesařský	211 zl. 20x + výminek
5. 2. 1843	Josef Olmer	syn		60 zl. C. M. – část
20. 6. 1843	Josef a Kateřina Olmerovi	syn a snacha		200 zl. C. M.

3.3 Koloděje č. p. 14

Prvním majitelem a stavebníkem domku byl František Šotl. Daň vrchnosti byla vyměřena 3 zlaté a robota při panském dvoře předepsána čtrnáct dní v čase žní.

V matričních knihách je prvním zápisem o č. p. 14 záznam o narození¹⁶² Anny, dcery Františka Šotla a jeho ženy Veroniky. Otec byl domkářem, jak víme z gruntovní knihy.

Následuje zápis o úmrtí¹⁶³ nádeníka Jakuba Pospíšila ve věku pětatřiceti let. Dne 2. června 1773 zemřela¹⁶⁴ šestadvacetiletá Veronika, žena Františka Šotla, nádeníka a majitele

¹⁵⁸ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 411.

¹⁵⁹ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 439.

¹⁶⁰ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 415.

¹⁶¹ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 430.

¹⁶² *Tamtéž*, UH N7O7Z7, fol. 64v. Dne 29. dubna 1771.

¹⁶³ *Tamtéž*, UH N7O7Z7, fol. 171v. Dne 23. února 1772.

¹⁶⁴ *Tamtéž*, UH N7O7Z7, fol. 180v.

chaloupky č. p. 14. O rok později, dne 17. března 1774, zemřel¹⁶⁵ pětatřicetiletý nádeník František Šotl, patrně syn držitele chaloupky.

Nejstarší zápis v gruntovních knihách se nalézá v rustikální gruntovní knize,¹⁶⁶ kde je poznamenáno, že František Šotl vystavěl na vlastní náklady chaloupku na dominikálním pozemku, a že tuto chaloupku dne 6. listopadu 1774 prodává Kašparovi Hřebíčkov¹⁶⁷ a jeho manželce za 20 zlatých. Dle opisu zápisu v dominikální knize¹⁶⁸ z téhož dne patří k chaloupce *zahrádka pod dva věrtele*, přesně 266 a 2/3 čtverečních sáhů.

Následovalo dne 2. března 1775 úmrtí¹⁶⁹ padesátileté Anny, manželky domkáře Kašpara Hřebíčka. 20. května téhož roku uzavřel vdovec Kašpar Hřebíček manželství¹⁷⁰ s Ludmilou, vdovou po Pavlu Štichovi z Hájku. Novomanželům, Kašparovi Hřebíčkov¹⁷¹ a Ludmile, se dne 26. srpna 1776 narodil¹⁷¹ syn František. Domkář Kašpar Hřebíček zemřel¹⁷² již dne 23. listopadu následujícího roku ve věku čtyřiceti let.

Dvojnásobná vdova Ludmila Hřebíčková, rozená Pokorná, uzavřela dne 5. listopadu 1778 sňatek¹⁷³ s podruhem Josefem, synem zemřelého Jana Šmída ze Žirovnice. Manželům se dne 28. října 1780 narodila¹⁷⁴ dcera Anna. Stejným rodičům se dne 30. července 1784 narodil¹⁷⁵ syn Josef. Ten však zemřel¹⁷⁶ dne 19. ledna 1785. Příčinou úmrtí byla *hlíza*.

Dne 1. listopadu 1778 bylo zaznamenáno narození¹⁷⁷ Václava, syna nádeníka Václava Holého a jeho manželky Doroty.

Dne 14. června 1786 zemřela¹⁷⁸ podruhyň Anna Šmídová ve věku čtyřiašedesáti let *na stáří*.

Další událostí bylo dne 7. srpna 1786 narození¹⁷⁹ Anny, dcery Jana Vopřady a jeho manželky Doroty, rozené Srpečkové [!].

Dne 23. března 1789 se narodil¹⁸⁰ Martin, syn podruha Jana Černého a Doroty, rozené Novákové.

¹⁶⁵ *Tamtéž*, UH N8O8Z8, fol. Zemřelí 1v.

¹⁶⁶ SOA v Praze, VS Praha – Uhříněves, inv. č. 592, fol. 572v.

¹⁶⁷ Psán jako Řebíček, někdy Hřebíček, později vždy Hřebíček.

¹⁶⁸ SOA v Praze, VS Praha – Uhříněves, inv. č. 656, fol. 319v.

¹⁶⁹ AHMP, UH N8O8Z8, fol. Zemřelí 3r.

¹⁷⁰ *Tamtéž*, UH N8O8Z8, fol. Oddaní 4r. Dne 20. května 1775.

¹⁷¹ *Tamtéž*, UH N8O8Z8, fol. Narození 13r.

¹⁷² *Tamtéž*, UH N8O8Z8, fol. Zemřelí 9v.

¹⁷³ *Tamtéž*, UH N8O8Z8, fol. Oddaní 10r.

¹⁷⁴ *Tamtéž*, UH N8O8Z8, fol. Narození 32v.

¹⁷⁵ *Tamtéž*, UH N9, pag. 159.

¹⁷⁶ *Tamtéž*, UH Z9, pag. 109.

¹⁷⁷ *Tamtéž*, UH N8O8Z8, fol. Narození 23v.

¹⁷⁸ *Tamtéž*, UH Z9, pag. 109. Patrně byla matkou Jana Šmída.

¹⁷⁹ *Tamtéž*, UH N9, pag. 160.

Následuje záznam o narození¹⁸¹ Josefa, syna Martina Vopřady a jeho manželky Anny, rozené Vojáčkové, dne 14. listopadu 1790. Těmto rodičům se narodila¹⁸² dne 25. listopadu 1792 dcera Kateřina. Tato dcera však zemřela¹⁸³ dne 27. září 1795.

Dne 9. dubna 1792 zemřel¹⁸⁴ na horkou nemoc Václav Vopřada, devětapadesátiletý podruh.

Následovalo dne 23. listopadu 1793 úmrtí¹⁸⁵ osmadvacetileté Kateřiny Hřebíčkové, manželky Kašpara Hřebíčka, majitele č. p. 14. Dne 25. dubna 1795 zemřela¹⁸⁶ šedesátiletá Apolena Malá, podruhně, a dne 28. července 1796 zemřela¹⁸⁷ Anna, dcera Magdaleny Lebedové, patrně stará tři roky. Tato Anna se ovšem v č. p. 14 nenarodila.

Další zápis je ze dne 3. listopadu 1800, a to o narození¹⁸⁸ Anny, dcery *postiliony* Jana Vavrouška a Kateřiny, rozené Vokounové.

Dne 16. prosince 1803 zemřel¹⁸⁹ pětinedělní František, syn Anny Řezníčkové. V kolonce příčina úmrtí je u tohoto chlapce zapsána *obecná smrt*. Okolo roku 1800 bylo běžné nezapisovat konkrétní příčinu úmrtí, ale rozlišovat jen smrt přirozenou (tedy obecnou) a nepřirozenou.

Dne 21. prosince 1804 se narodila¹⁹⁰ Kateřina, dcera obyvatele Matěje Pokorného a Rozálie, rozené Kalousové z Běchovic.

Nádeník Josef Šmíd zemřel¹⁹¹ dne 16. ledna 1806 ve věku padesáti let.

Počátkem následujícího roku uzavřel sňatek¹⁹² jedenadvacetiletý Jan Brichta, podruh z Malých Babic, se sedmadvacetiletou Magdalenou, dcerou zemřelého Vojtěcha Rathouského. Manželům se dne 30. listopadu 1807 narodil¹⁹³ syn Václav.

Následoval dne 31. května 1808 sňatek¹⁹⁴ dvaadvacetiletého Františka Šimka, provazníka (v následujících letech uváděn jako tesař), s jedenadvacetiletou Annou, dcerou zemřelého

¹⁸⁰ *Tamtéž*, KOL N1, pag. 34.

¹⁸¹ *Tamtéž*, KOL N1, pag. 36.

¹⁸² *Tamtéž*, KOL N1, pag. 38.

¹⁸³ *Tamtéž*, KOL Z1, pag. 42.

¹⁸⁴ *Tamtéž*, KOL Z1, pag. 40.

¹⁸⁵ *Tamtéž*, KOL Z1, pag. 41.

¹⁸⁶ *Tamtéž*, KOL Z1, pag. 42.

¹⁸⁷ *Tamtéž*, KOL Z1, pag. 43.

¹⁸⁸ *Tamtéž*, KOL N2, pag. 73.

¹⁸⁹ *Tamtéž*, KOL Z1, pag. 50.

¹⁹⁰ *Tamtéž*, KOL N2, pag. 85.

¹⁹¹ *Tamtéž*, KOL Z1, pag. 52.

¹⁹² *Tamtéž*, KOL O1, pag. 31. Dne 18. ledna 1807.

¹⁹³ *Tamtéž*, KOL N2, pag. 94.

¹⁹⁴ *Tamtéž*, KOL O1, pag. 32.

podruha Josefa Šmída. Manželům se dne 8. listopadu 1810 narodila¹⁹⁵ dcera Anna. Ta však zemřela¹⁹⁶ dne 14. října 1811 ve věku jednoho roku na neštovice. Jako další dítě se manželům Šimkovým narodil¹⁹⁷ dne 1. srpna 1812 syn Václav. Chlapec zemřel¹⁹⁸ dne 9. března 1814 *na psotník*. O 13 měsíců, 4. února 1815, se manželům narodila¹⁹⁹ další dcera, Marie.

Při přeměřování pozemků roku 1809 bylo zjištěno, že majitel této chaloupky užívá 682 sáhů pozemku topografické číslo 38. Dne 5. prosince 1809 uzavřel s vrchností kupní smlouvu a odkoupil 415 a 1/3 sáhu, které dosud neoprávněně užíval.²⁰⁰ Cena byla stanovena na 25 zlatých a 47 krejcarů. Daň byla zvýšena o 2 zlaté a 34 a 3/4 krejcaru ročně.

Dne 4. března 1818 zemřela²⁰¹ *na psotník* dvouletá Kateřina, dcera Jana Černého. Téhož roku zemřela²⁰² pětadesátiletá trojnásobná vdova Ludmila Šmídová, která byla v matrice uvedena jako *obyvatelka* z Koloděj, bývalá domkářka.

Dne 6. srpna 1819 se narodil²⁰³ manželům Černým další syn, který tentokrát dostal jméno Václav.

V dubnu roku 1821 koupili²⁰⁴ chaloupku František a Anna Šimkovi od Kašpara Hřebíčka (ml.) za 120 stříbrných zlatých C. M. Rodina v tomto domě žila nejméně od sňatku nových majitelů roku 1808. Jan a Kateřina Barešovi koupili²⁰⁵ chaloupku od Františka a Anny Šimkových dne 4. května 1821 za 348 stříbrných zlatých C. M.

Dne 25. června 1821 zemřela²⁰⁶ čtyřiapadesátiletá nádenice Magdalena Lebedová. Ta v č. p. 14 žila nejméně od roku 1796. Jedna Magdalenina nemanželská dcera se provdala do č. p. 49.

V únoru následujícího roku zemřel²⁰⁷ *na psotník* Václav, pětíměsíční syn Václava Kosiny a Kateřiny Rezkové. V chaloupce č. p. 14 se ale nenarodil.

2. dubna 1824 následovalo narození²⁰⁸ Anny Rozálie, dcery mistra krejčovského Václava Urbana a jeho manželky Alžběty, rozené Zárubové.

¹⁹⁵ *Tamtéž*, KOL N2, pag. 103.

¹⁹⁶ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 325.

¹⁹⁷ *Tamtéž*, KOL N2, pag. 108.

¹⁹⁸ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 338.

¹⁹⁹ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 297.

²⁰⁰ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 656, fol. 319r.

²⁰¹ AHMP, KOL Z2, pag. 338.

²⁰² *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 339. Dne 26. září 1818.

²⁰³ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 307.

²⁰⁴ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 656, fol. 322v. Dne 2. dubna 1821.

²⁰⁵ *Tamtéž*.

²⁰⁶ AHMP, KOL Z2, pag. 345. Zemřela *na prsní brand*.

²⁰⁷ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 347. Dne 4. února 1822.

O dva týdny později (dne 16. dubna 1824) se narodila²⁰⁹ Anna, nemanželská dcera Kateřiny, dcery zemřelého nádeníka Jakuba Rezka a Anny, rozené Pekárkové. Zápis o narození tohoto dítěte v matrice narozených obsahuje tento text: *Přípis – Já níže psaný otec tohoto dítěte – Annu za svou vlastní dceru přijímám a chci, aby se po mně Anna Kosinová jmenovala, Václav Kosina, Koloděje č. p. 30.*

Zápis v matrice zemřelých²¹⁰ ze dne 28. dubna 1825 přináší informace o úmrtí Barbory, dcery panského poklasného Antonína Haldovského, ve věku pěti měsíců *na psotník*.

Dne 27. srpna 1831 se v č. p. 14 narodila²¹¹ Terezie, dcera nádeníka Františka Vojáčka (syn zemřelého Martina Vojáčka, domkáře z Uhříněvsi č. p. 49 a Marie, rozené Chaloupecké z Blatova). Matkou byla Rozálie, dcera zemřelého Jakuba Šafránka, nádeníka z Úval, a Doroty, rozené Marešové.

Dne 31. března 1832 koupili²¹² Vojtěch a Barbora Rathouští od Jana a Kateřiny Barešových č. p. 14 za 318 stříbrných zlatých C. M.

V zápise o narození²¹³ Karla (Velikého) ze dne 29. července 1832 je otec zapsán jako: Vojtěch Rathouský, bývalý gruntovník z Dolních Měcholup, nyní domkář kolodějský v č. p. 14, syn Josefa Rathouského z Královic č. p. 1 a Anny, rozené Lefflerové. Matka je zapsána jako Barbora, dcera zemřelého Matěje Dobrovodského, chalupníka z Hostivaře č. p. 27, a Veroniky, rozené Formánkové z Hostivaře.

Dne 16. září 1833 se narodila²¹⁴ Kateřina. Otcem byl Jan Kefurt, mistr ševcovský, syn Jana Kefurta, tovaryše tesařského ze Skřivan, a Evy, dcery Matěje Soukupa z Horek. Jako matka je zapsána Anna, dcera Jiřího Hanušky, zahradníka z Běchovic č. p. 2, a Kateřiny, dcery Martina Havránka ze Skřivan.

Dne 28. prosince 1834 se narodil²¹⁵ Vojtěchovi a Barboře Rathouským syn Václav a dne²¹⁶ 14. srpna 1837 syn František. Ten však zemřel²¹⁷ dne 9. ledna 1842.

²⁰⁸ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 325

²⁰⁹ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 326.

²¹⁰ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 362.

²¹¹ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 356.

²¹² SOA v Praze, VS Praha – Uhříněves, inv. č. 656, fol. 322v.

²¹³ AHMP, KOL N3, pag. 362.

²¹⁴ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 367.

²¹⁵ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 374.

²¹⁶ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 381.

²¹⁷ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 419. Příčinou úmrtí byla tuberkulóza.

Následující událostí byl dne 1. února 1836 sňatek²¹⁸ čtyřadvacetiletého, svobodného gruntovník Václava Dlabače, syna zemřelého gruntovníka z č. p. 8. Jana Dlabače, se čtyřadvacetiletou Marií, dcerou Vojtěcha Rathouského, domkáře z Koloděj č. p. 14, a Alžběty, rozené Pokorné z Břežan. Nevěsta byla patrně dcerou Vojtěcha Rathouského z předešlého manželství.

Následovalo narození²¹⁹ nemanželské dcery Marie, dne 5. ledna 1838. Matkou byla svobodná Anna, dcera Jana Brychty z Koloděj č. p. 17.

Třiačtyřicetiletá domkářka Barbora Rathouská, manželka Vojtěcha Rathouského, zemřela²²⁰ dne 9. září 1845. Vdovec Vojtěch Rathouský prodal²²¹ dne 11. listopadu 1847 chaloupku Josefu Černému a jeho manželce, své dceři Anně, za 323 stříbrných zlatých C. M. Novým majitelům se dne 7. července 1849 narodil²²² syn Václava.

Tabulka 3: Přehled majitelů držících pozemek s chaloupkou č. p. 14

Datum zápisu	Jméno majitele	Vztah k předchozímu majiteli	Povolání	Cena prodeje
	František Šotl			
6. 11. 1774	Kašpar Hřebíček s manželkou			20 zlatých
Od roku 1777 Bez zápisu	Kašpar Hřebíček ml.	syn		
2. 4. 1821	František a Anna Šimkovi		provazník 1808, tesař 1810	120 zl. C. M.
4. 5. 1821	Jan a Kateřina Barešovi			348 zl. C. M.
31. 3. 1832	Vojtěch a Barbora Rathouští			318 zl. C. M.
11. 11. 1847	Josef a Anna Černí	zeť, dcera	zednický tovaryš	323 zl. C. M.

²¹⁸ *Tamtéž*, KOL O2, fol. 90v, 91r.

²¹⁹ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 383.

²²⁰ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 432. Jako příčina úmrtí uvedena *suchá zimnice*.

²²¹ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 656, fol. 322v.

²²² AHMP, KOL N3, pag. 425.

3.4 Koloděje č. p. 15

Dle zápisu v gruntovní knize²²³ ze 14. ledna 1804 víme, že byla předepsána vrchnostenská daň 3 zlaté. Robota byla předepsána v délce 12 dní v době žní.

Nejstarší zápis v matričních knihách je ze dne 9. prosince 1771 a přináší informaci o úmrtí²²⁴ jedenačtyřicetiletého nádeníka Pavla Součka. Dále následuje dne 19. ledna 1772 zpráva o úmrtí²²⁵ sedmileté Anny, dcery zemřelého nádeníka Václava Šama, a dne²²⁶ 21. dubna 1772 dvačtyřicetileté Magdaleny, dcery Václava Bandase.

Dne 25. srpna 1775 uzavřel²²⁷ sňatek svobodný Jakub, syn zemřelého Jana Šmída, s vdovou po zemřelém Vojtěchu Spálovi, domkáři.

Dne 26. dubna 1802 následoval sňatek²²⁸ pětatřicetiletého svobodného Matěje Švejdy s dvaadvacetiletou Kateřinou, rozenou Velíkovou.

Další sňatek²²⁹ uzavřel třiatřicetiletý pekař Antonín Červenka s osmadvacetiletou Kateřinou, rozenou Spálovou.

Podle gruntovní knihy²³⁰ dne 14. ledna 1804 nastoupil nový majitel chaloupky. Od otce Vojtěcha Spály koupil chaloupku syn Pavel za 150 zlatých.

Dne 27. května 1804 je zapsáno úmrtí²³¹ sedmdesátileté Magdaleny Malé, žebračky ze Sluštic.

Od zavedení čísel popisných roku 1771 je prvním dítětem zapsaným²³² v matrikách narozených pro č. p. 15 Anna, dcera Pavla Spály a jeho manželky Anny, rozené Šimáčkové, dne 21. září 1804.

Dne 25. listopadu 1805 byl z č. p. 15 vypraven sňatek²³³ pětatřicetiletého vdovce Josefa Zacha, familianta, a Anny, dcery zemřelého Jakuba Olmera.

Následovalo úmrtí²³⁴ Františky, dcery děvečky Rozárie Novákové, ve věku šesti měsíců *na psotník*. Dne 22. července 1806 je zapsáno úmrtí²³⁵ šestapadesátiletého obyvatele Antonína

²²³ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 656, fol. 328v.

²²⁴ AHMP, UH N7O7Z7, fol. 168 r.

²²⁵ *Tamtéž*, UH N7O7Z7, fol. 170 r.

²²⁶ *Tamtéž*, UH N7O7Z7, fol. 175 r.

²²⁷ *Tamtéž*, UH N7O7Z7, fol. 4v. V zápise není uvedeno osobní (křestní) jméno vdovy.

²²⁸ *Tamtéž*, KOL O1, pag. 26. Dne 12. března 1803.

²²⁹ *Tamtéž*, KOL O1, pag. 27.

²³⁰ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 656, fol. 331v.

²³¹ AHMP, KOL Z1, pag. 50.

²³² *Tamtéž*, KOL N2, pag. 84.

²³³ *Tamtéž*, KOL O1, pag. 30.

Šmída *na souchotiny* a dne 10. ledna 1807 úmrtí²³⁶ pětatřicetiletého Antonína Červenky, mistra pokrývače, *na bolení krku*.

Následovalo narození²³⁷ Ludmily, dcery Pavla Spály a jeho manželky Anny, dne 10. února 1807. Dne 25. července 1807 se narodil²³⁸ Václav, otce Víta Mudrocha, podruha, a Magdaleny, rozené Petržílkové.

Dalším dítětem domkářů Pavla a Anny Spálových byla Marianna, která se narodila²³⁹ dne 6. května 1809.

Dne 1. října 1809 uzavřel sňatek²⁴⁰ dvaapadesátiletý vdovec Vojtěch Tomsa, tovaryš mlynářský, s šestatřicetiletou Kateřinou, vdovou po Antonínu Červenkovi. Vdova Kateřina byla rozená Spálová a šlo o sestru majitele chaloupky č. p. 15.

Podle zápisu²⁴¹ z roku 1804 patřil k chaloupce č. p. 15 pozemek o rozloze 400 sáhů čtverečních. Při přeměřování pozemků roku 1809 bylo zjištěno, že užívaný pozemek²⁴² měl rozlohu 705 sáhů. Dne 5. prosince 1809 byla tedy uzavřena smlouva s vrchnostenským úřadem a majitelem č. p. 15 Pavlem Spálou o odprodeji toho pozemku za 18 zlatých a 45 krejcarů. Daň byla zvýšena o 1 zlatý 52 a ½ krejcaru. Téhož roku bylo poznamenáno, že zahrádka nesmí být od nemovitosti oddělena a nesmí na ní být vystavěna jiná nemovitost.

Dne 18. února 1810 zemřel²⁴³ *na horkou nemoc* mlynářský tovaryš Jan Tomsa, osmnáctiletý syn domkáře Vojtěcha Tomsy. Zemřelý mladík byl nevlastním synem Kateřiny Tomsové, rozené Spálové.

Dne 4. prosince 1810 se narodil²⁴⁴ Václav, syn Jana Krejčíka, podruha, a matky Anny, rozené Zitové.

Domkáři Pavlovi Spálovi a jeho manželce Anně se dne 30. října 1811 narodila²⁴⁵ dcera Eleonora a dne 17. listopadu 1813 dcera²⁴⁶ Kateřina. I dalším dítětem byla dcera Kateřina,

²³⁴ *Tamtéž*, KOL Z1, pag. 52. Dne 16. listopadu 1805.

²³⁵ *Tamtéž*, KOL Z1, pag. 55.

²³⁶ *Tamtéž*, KOL Z1, pag. 55.

²³⁷ *Tamtéž*, KOL N2, pag. 92.

²³⁸ *Tamtéž*, KOL N2, pag. 93.

²³⁹ *Tamtéž*, KOL N2, pag. 98.

²⁴⁰ *Tamtéž*, KOL O2, fol. 62v, 63r.

²⁴¹ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 656, fol. 328r.

²⁴² Topografické číslo 40.

²⁴³ AHMP, KOL Z2, pag. 319.

²⁴⁴ *Tamtéž*, KOL N2, pag. 104. Dne 4. prosince 1810.

²⁴⁵ *Tamtéž*, KOL N2, pag. 106.

²⁴⁶ *Tamtéž*, KOL N2, pag. 113.

kteřá se narodila²⁴⁷ dne 15. ledna 1819, podle zápisu v matrice narozených byla pokřtěna porodní bábou, Annou Poustovou. Dále je uvedeno, že *dítě hned po křtu svatém zemřelo*²⁴⁸. V tomto zápise je otec uváděn jako nádeník. Následovalo narození²⁴⁹ syna Františka dne 25. března 1820.

Dne 5. března 1822 zemřela²⁵⁰ na angínu šestiletá Marie, dcera podruha Josefa Černého a jeho manželky Anny, rozené Lexové.

Ze dne 10. června 1822 je v gruntovní knize²⁵¹ zapsáno pravomocné povolení k výstavbě chaloupky a vytvoření malého dvorečku pro sestru majitele Kateřinu Tomsovou, rozenou Spálovou. Předkupní právo bylo zapsáno pro jejího bratra Pavla Spálu. Z této chaloupky se platí nájem držiteli č. p. 15 ve výši 2 zlaté 20 krejcarů. Toto vrchnostenské rozhodnutí bylo v rozporu s podmínkou z předešlých let.

Následovalo dne 2. února 1823 úmrtí²⁵² Anny (rozené Moudré z Dobročovic), manželky obyvatele Pavla Šimáčka, ve věku osmašedesáti let *na chřadnutí*.

Posledním dítětem manželů Pavla Spály a Anny, rozené Šimáčkové, byl syn Matěj, který se narodil²⁵³ dne 18. ledna 1824. Tato žena v den porodu zemřela²⁵⁴ ve věku pětatřiceti let *na mateřské křeče*. Její otec, osmašedesátiletý *žebrák* Pavel Šimáček zemřel²⁵⁵ o několik dní později, dne 2. února 1824, *na prsní nemoc*.

Dne 14. listopadu 1825 zemřel²⁵⁶ na tuberkulózu dvouletý František, nemanželský syn Alžběty, dcery Vojtěcha Lexy, podruha z Běchovic. František se ale v č. p. 15 nenarodil, stejně tak jako Josef, který zemřel²⁵⁷ *na psotník* ve věku sedmi týdnů dne 11. dubna 1830. Matkou byla Anna, rozená Spálová, nejstarší dcera domkáře Pavla Spály.

Dne 24. března 1831 se narodil²⁵⁸ Václav a dne²⁵⁹ 29. června 1833 Josef, synové neprovdané Anny, dcery Pavla Spály a zemřelé Anny, rozené Šimáčkové. V zápisu o narození obou chlapců je v kolonce otec vlastnoručně podepsaný Matěj Pokorný, o kterém je dále

²⁴⁷ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 305.

²⁴⁸ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 340. Zde poznámka *hned po porodu*.

²⁴⁹ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 309.

²⁵⁰ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 347.

²⁵¹ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 656, fol. 331v.

²⁵² AHMP, KOL Z2, pag. 349.

²⁵³ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 324.

²⁵⁴ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 353.

²⁵⁵ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 353.

²⁵⁶ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 364.

²⁵⁷ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 382.

²⁵⁸ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 355.

²⁵⁹ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 366.

poznámeno, že je myslivcem u IV. batalionu. Syn Josef zemřel²⁶⁰ dne 24. srpna 1833 *na psotník*.

Dalším nemanželským dítětem Anny Spálové a Matěje Pokorného byla Kateřina, narozená²⁶¹ dne 24. července 1834. Otec Matěj se opět přihlásil za právoplatného otce a nechal se zapsat do matriky. Kateřina zemřela²⁶² dne 16. dubna 1836 *na psotník*. Matka Anna, rozená Spálová, je uváděna jako děvečka.

Dne 28. srpna 1834 koupili²⁶³ č. p. 15 manželé Josef Hájek a Ludmila, rozená Spálová, za 438 zlatých C. M.

Dne 3. července 1835 zemřel²⁶⁴ šestnáctiletý František Spála, syn Pavla Spály, čeledína, dříve domkáře.

Novým majitelům – manželům Hájkovým – se narodil²⁶⁵ dne 4. září 1835 syn Václav. Ten však zemřel²⁶⁶ dne 15. srpna 1837 *na psotník*.

I manželé Hájkovi se stali nejméně jednou pěstouny, jak se dozvídáme z matriky zemřelých, kde je zaznamenáno dne 26. srpna 1837 úmrtí Vincence Karáska, narozeného v c. k. porodnici a nalezinci, kde byl evidován pod číslem 8551. Dítě zemřelo²⁶⁷ ve věku 16 měsíců *na psotník*.

Dne 8. ledna 1838 zemřel²⁶⁸ *na střevní křeče* šestiletý Václav, syn Anny Spálové a přihlášeného otce Matěje Pokorného. Týmž rodičům se dne 25. dubna 1838 narodil²⁶⁹ nemanželský syn Matěj.

Bývalý domkář Pavel Spála zemřel²⁷⁰ dne 29. června 1838 ve věku šestasedmdesáti let.

Majitelům č. p. 15, manželům Josefovi a Ludmile Hájkovým, se dne 17. prosince 1838 narodila²⁷¹ dcera Anna.

Dne 11. února 1839 uzavřel sňatek²⁷² šestadvacetiletý Matěj Kroupa, syn Václava Kroupy, zedníka a domkáře v Kolodějích č. p. 17., s třidvacetiletou Ludmilou. Ta byla dcerou

²⁶⁰ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 393.

²⁶¹ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 373

²⁶² *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 401.

²⁶³ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 656, fol. 331v.

²⁶⁴ AHMP, KOL Z2, pag. 399.

²⁶⁵ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 376.

²⁶⁶ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 405.

²⁶⁷ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 405.

²⁶⁸ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 406.

²⁶⁹ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 383.

²⁷⁰ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 407v, 408r.

²⁷¹ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 384.

Martina Pechatého, domkáře z Koloděj č. p. 28, a zemřelé Ludmily, rozené Kadeřábkové z Horoušan 23.

Další dítě v pěstounské péči manželů Hájkových, Václav Tomášek, nalezenec č. 12972, zemřel²⁷³ dne 28. července 1839 ve věku čtyř měsíců *na psotník*. I další dítě zesnulé²⁷⁴ v č. p. 15 bylo dítě svěřené do pěstounské péče. Byla to Anna Schwarzová, nalezenec č. 13538, která zemřela ve věku pětadvaceti dní *na psotník*.

Dne 17. ledna 1840 umřela²⁷⁵ šestadvacetiletá Ludmila, manželka Matěje Kroupy mistra krejčovského. Následovala smrt²⁷⁶ jejího rok a půl starého syna Jana Kroupy.

Manželům Josefovi a Ludmile Hájkovým dne 7. července 1840 zemřela²⁷⁷ *na psotník* rok a půl stará dcera Anna.

Dalším dítětem zemřelým²⁷⁸ v č. p. 15, který byl dán do pěstounské péče, byl Václav Marisko. V matrice zemřelých je napsáno, že se jedná o *dítě se znamením č. 13672 od c. k. nalezenců*. Chlapec byl starý sedmnáct měsíců.

Dne 30. července 1842 se narodila²⁷⁹ Anna, dcera Josefa Hájka, domkáře, a Ludmily, rozené Spálové. Následovalo úmrtí²⁸⁰ třináctileté Magdaleny, dcery týchž rodičů.

Další nemanželské dítě – Josef – se narodilo²⁸¹ dne 14. října 1842. Josef byl synem Anny, dcery Pavla Spály. Dále je v matrice poznamenáno, že *nemanželský otec dobrovolně přišel a žádal, aby jeho jméno do matriky zapsáno bylo. Jeho vlastní podpis Matěj Pokorný, prostý voják od 4. pluku myslivců, syn po Martinu Pokorném, domkáři z Koloděj č. p. 16 a Rozálie Kalousové z Běchovic*.

Následoval sňatek,²⁸² který uzavřel dne 15. května 1843 třicetiletý, svobodný Matěj Pokorný, prostý voják od zemské obrany a podruh (syn zemřelého Martina Pokorného, domkáře z Koloděj č. p. 11 a Rozálie, rozené Kalousové z Běchovic), s Annou, rozenou Spálovou, dvaatřicetiletou dcerou zemřelého Pavla Spály, domkáře z Koloděj č. p. 15, a Anny, rozené

²⁷² *Tamtéž*, KOL O2, fol. 95v, 96r.

²⁷³ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 410.

²⁷⁴ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 411. Dne 18. srpna 1839.

²⁷⁵ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 414.

²⁷⁶ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 415. Dne 3. května 1840. Jako příčina úmrtí uvedena suchá zimnice.

²⁷⁷ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 416.

²⁷⁸ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 417. Dne 7. února 1841, jako příčina úmrtí je uvedena horečka.

²⁷⁹ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 399.

²⁸⁰ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 420. Dne 17. srpna 1842, jako příčina úmrtí je uvedena suchá zimnice.

²⁸¹ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 399.

²⁸² *Tamtéž*, KOL O2, fol. 101v, 102r.

Šimáckové z Újezda. Manželům se před sňatkem narodilo pět dětí. Nevěště bylo ve skutečnosti osmatřicet let.

Dne 25. března 1844 zemřel²⁸³ šestiletý Matěj Pokorný, syn podruha Matěje Pokorného.

Chaloupku č. p. 15 koupili²⁸⁴ dne 28. listopadu 1844 Jan a Dorota Hladíkovi za 438 stříbrných zlatých C. M.

Jako první z rodiny nových majitelů se narodil²⁸⁵ dne 4. března 1845 Jan, nemanželský syn Antonie Hladíkové, dcery Jana Hladíka, domkáře z Koloděj č. p. 15, a Doroty, rozené Pfeiferové z Chval.

Dne 19. června 1847 zemřela²⁸⁶ jedenapadesátiletá Dorota Hladíková, manželka domkáře Jana Hladíka.

Další událostí, která je zaznamenaná v matričních knihách, je dne 8. května 1849 uzavřený sňatek²⁸⁷ devětadvacetiletého Jana Hájka, mistra ševcovského z Koloděj č. p. 9, syna zemřelého sedláka Jana Hájka z Koloděj č. p. 6, s Antonií Hladíkovou, dcerou Jana Hladíka, domkáře z Koloděj č. p. 15. Novomanželům se dne 15. března 1850 narodila²⁸⁸ v č. p. 15 dcera Anna.

Tabulka 4: Přehled majitelů držících pozemek s chaloupkou č. p. 15

Datum zápisu	Jméno majitele	Vztah k předešlému majiteli	Povolání	Cena prodeje
	Vojtěch Spála	syn		
14. 1. 1804	Pavel Spála	syn		150 zlatých
28. 8. 1834	Manželé Josef a Ludmila Hájkovi	zeť, dcera		438 zl.
28. 11. 1844	Jan a Dorota Hladíkovi			438 zl.

²⁸³ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 427.

²⁸⁴ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 656, fol. 331v.

²⁸⁵ AHMP, KOL N3, pag. 404.

²⁸⁶ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 438.

²⁸⁷ *Tamtéž*, KOL O2, fol. 116v, 117r.

²⁸⁸ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 433.

3.5 Koloděje č. p. 16

Podle nejstaršího zápisu v gruntovní knize²⁸⁹ z roku 1767 patří k této chaloupce zahrádka *pod dva věrtele české míry, tedy 400 sáhů*. Majitel byl osvobozen od přechovávání vojska a konání *posílky*. Prvním majitelem č. p. 16 byl Martin Rohoška. Od 1. března 1767 musel držitel č. p. 16 platit daň ve výši 3 zlaté ročně a vykonávat při vrchnostenském dvoře v době žní dvanáct dní pěší roboty.

Nejstarším matričním zápisem pro tuto chaloupku je záznam narození²⁹⁰ Josefa, syna Václava Šámy a jeho manželky Magdaleny, dne 15. března 1771. Třiačtyřicetiletý pasák Václav Šáma zemřel²⁹¹ dne 12. července 1771. Jeho syn Josef zemřel²⁹² 26. srpna 1771, tedy necelých sedm týdnů po úmrtí svého otce.

I následující záznamy jsou z matriky úmrtí. Dne 28. února 1773 zemřel²⁹³ třiačtyřicetiletý nádeník Jiří Vojáček a dne²⁹⁴ 29. března 1773 dvouletý Jan, syn nádeníka Jana Jelínka. Tomu se dne 10. února 1774 se narodil²⁹⁵ další syn, tentokrát jménem Matěj.

Domkář Martin Rohoška zemřel²⁹⁶ dne 25. května 1788 ve věku osmdesáti let *na souchotiny*.

Dne 6. června 1788 se narodila²⁹⁷ Magdalena, dcera podruha Jakuba Krause a jeho manželky Marie.

Podruhu Jakubu Rezkovi a jeho manželce Anně, rozené Pekárkové, se dne 15. února 1796 narodila²⁹⁸ dcera Marie Kateřina.

Další dítě se narodilo²⁹⁹ až dne 29. května 1796, kdy se krejčovskému mistru Janu Šetkovi a jeho manželce Marii narodil syn Jan. Ten však zemřel³⁰⁰ *na psotník* již dne 12. září 1796.

Následovalo úmrtí³⁰¹ triapadesátileté podruhyně Anny Kašpárkové, rozené Fialové, dne 16. dubna 1798.

²⁸⁹ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 656, fol. 337v.

²⁹⁰ AHMP, UH N7O7Z7, fol. 63v.

²⁹¹ *Tamtéž*, UH N7O7Z7, fol. 163v.

²⁹² *Tamtéž*, UH N7O7Z7, fol. 164r.

²⁹³ *Tamtéž*, UH N7O7Z7, fol. 179v.

²⁹⁴ *Tamtéž*, UH N7O7Z7, fol. 180r.

²⁹⁵ *Tamtéž*, UH N7O7Z7, fol. 80 r.

²⁹⁶ *Tamtéž*, KOL Z1, pag. 39.

²⁹⁷ *Tamtéž*, KOL N1, pag. 33.

²⁹⁸ *Tamtéž*, KOL N1, pag. 41.

²⁹⁹ *Tamtéž*, KOL N1, pag. 42.

³⁰⁰ *Tamtéž*, KOL Z1, pag. 43.

³⁰¹ *Tamtéž*, KOL Z1, pag. 44.

Další událost týkající se č. p. 16 je zapsána v matrice oddaných, v části pro vesnici Újezd, kdy je zaznamenán dne 25. listopadu 1798 sňatek³⁰² devěťadvacetiletého Matěje Švejdy z Benic, syna hospodáře a invalidy, který odevzdal ve vrchnostenské kanceláři povolení ke sňatku *od komandanta domu invalidů*, a nevěsty dvaadvacetileté Terezie Peterlové, dcery šenkýře z Újezda. Novomanželům se dne 15. září 1799 narodil³⁰³ syn Václav. Otec Matěj Švejda je uváděn jako zedník a domkář. Fakticky však domkářem ještě nebyl.

Dne 20. října 1799 byla zaknihována³⁰⁴ satební smlouva Matěje Švejdy a Terezie, rozené Peterlové (Piterlové).

Dne 3. prosince 1799 zemřela³⁰⁵ triapadesátiletá vdova Marie Magdalena Rohošková, podruhně, na horkou zimnici.

Další zápis přináší zprávu o úmrtí³⁰⁶ šestiletého Pavla Bočka dne 20. září 1800 na vyrážku.

Dne 10. prosince 1800 se narodil³⁰⁷ Josef Karel, otce Matěje Švejdy, který je uváděn jako zedník, a matky Terezie, rozené Peterlové. Josef Karel zemřel³⁰⁸ záhy, a to dne 25. dubna 1801 na *boule*.

Zápis v gruntovní knize³⁰⁹ ze dne 13. dubna 1801 přináší zprávu o prodeji č. p. 16 Kateřinou Kvítkovou, nyní provdanou Peterlovou, svému zeti Matěji Švejdovi a jeho manželce Terezii, své dceři, za 250 zlatých.

Dne 3. března 1802 se narodila³¹⁰ Anna Kateřina, otce Matěje Švejdy, zedníka, a matky Terezie, rozené Peterlové. Anna Kateřina zemřela³¹¹ ve věku pěti let, dne 2. června 1807, na tuberkulózu.

Dalším dítětem tohoto manželského páru byl syn Josef, který se narodil³¹² dne 17. března 1804. Následovalo narození³¹³ syna Jana Nepomuka dne 13. března 1806. Otec Matěj Švejda

³⁰² *Tamtéž*, KOL O1, pag. 2.

³⁰³ *Tamtéž* KOL N2, pag. 70.

³⁰⁴ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 656, fol. 340v.

³⁰⁵ AHMP, KOL Z1, pag. 45.

³⁰⁶ *Tamtéž*, KOL Z1, pag. 47.

³⁰⁷ *Tamtéž*, KOL N2, pag. 73.

³⁰⁸ *Tamtéž*, KOL Z1, pag. 48.

³⁰⁹ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 656, fol. 340v.

³¹⁰ AHMP, KOL N2, pag. 76.

³¹¹ *Tamtéž*, KOL Z1, pag. 69.

³¹² *Tamtéž*, KOL N2, pag. 83.

³¹³ *Tamtéž*, KOL N2, pag. 88.

je zde uváděn jako tovaryš. Syn Jan zemřel³¹⁴ dne 28. dubna 1808. Stejným jménem, tedy Jan Nepomuk, byl pokřtěn i další syn, který se narodil³¹⁵ dne 3. srpna 1808.

Při přeměřování pozemků roku 1809 bylo zjištěno³¹⁶, že majitel chaloupky č. p. 16 má zapsáno 400 čtverečních sáhů, ale užívá sáhů 730. Dne 5. prosince 1809 uzavřel Matěj Švejda kupní smlouvu na neoprávněně užívanou část pozemku. Cena byla stanovena na 20 zlatých a 18 a $\frac{3}{4}$ krejcaru v desetiletých splátkách. Roční daň byla zvýšena o 2 zlaté a 2 krejcare, které byly splatné o sv. Havlu (16. října).

Sedmdesátiletá Alžběta Švejdová zemřela³¹⁷ dne 28. února 1810. V úmrtní matrice je zapsáno, že se jedná o *věkem sešlou* vdovu po Matěji Švejdovi, ovčákovi z Koloděj. Dá se předpokládat, že se jednalo o matku majitele č. p. 16 Matěje Švejdy.

Dne 16. září 1810 se narodila³¹⁸ Barbora, dcera Matěje Švejdy, tovaryše zednického, a Terezie Peterlové. Barbora zemřela dne 27. října 1811 na neštovice. Její bratr Jan zemřel³¹⁹ již dne 22. března 1811 *na psotník*.

Další událostí v rodině zedníka Matěje Švejdy a jeho manželky Terezie bylo narození³²⁰ další dcery Barbory, dne 29. října 1812. Následovalo narození³²¹ dcery Marie dne 6. dubna 1815. Ta však zemřela³²² dne 16. dubna 1815 *na psotník*.

Manželům se dne 2. dubna 1816 narodil³²³ syn Matěj, otec Matěj je v matričním zápise uváděn jako zedník. Dne 3. března 1819 syn³²⁴ Jan, tentýž otec je zde uváděn jako obyvatel. Dne 15. prosince 1819 zemřel³²⁵ čtyřletý Matěj, syn domkáře Matěje Švejdy *na souchotiny*.

Dne 16. ledna 1820 se narodila³²⁶ Anna, nemanželská dcera Alžběty Lexové, obyvatelky z Koloděj. O Alžbětě Lexové žádné bližší informace známé nejsou.

Následovalo úmrtí³²⁷ Jana, syna Matěje Švejdy, zedníka, ve věku tří let *na vyraženinu*.

³¹⁴ *Tamtéž*, KOL Z 1, pag. 70.

³¹⁵ *Tamtéž*, KOL N2, pag. 96.

³¹⁶ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 656, fol. 337v.

³¹⁷ AHMP, KOL Z2, pag. 319.

³¹⁸ *Tamtéž*, KOL N2, pag. 103.

³¹⁹ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 323.

³²⁰ *Tamtéž*, KOL N2, pag. 109.

³²¹ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 297.

³²² *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 335.

³²³ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 300.

³²⁴ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 305.

³²⁵ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 342.

³²⁶ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 308.

³²⁷ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 347. Dne 5. září 1822.

Dalším nemanželským dítětem narozeným v č. p. 16 patrně mimo rodinu Švejdových byl syn František, narozený³²⁸ dne 29. srpna 1823. Matkou byla Alžběta, dcera zemřelého Vojtěcha Lexy, nádeníka z Běchovic, a Barbory, rozené Doležalové.

Dne 21. února 1827 zemřela³²⁹ osmiletá Marie, dcera invalidy Václava Křapačky.

Děvečce z kolodějského vrchnostenského dvora se dne 9. listopadu 1829 narodila³³⁰ dvojčata Marie a Terezie. Matkou byla svobodná Rozálie, dcera Jakuba Šafránka, obyvatele z Úval. Obě děvčata zemřela³³¹ po pěti hodinách života *na psotník*.

Gruntovní kniha³³² přináší záznam ze dne 5. června 1833 o svatební a kupní smlouvě mezi snoubenci a budoucími manželi Františkem a Rozálií Soukupovými a dosavadními majiteli Matějem a Terezií Švejdovými. Kupní cena byla stanovena ve výši 120 zl. (C. M.). Připsána byla povinnost držení výminku pro odstupující hospodáře, tedy bytu v malé světničce a možnost užívání kousku zahrádky, a to až do smrti obou manželů.

Dne 25. června 1833 uzavřel sňatek³³³ devatenáctiletý František Soukup, mistr tkalcovský, syn Jana, gruntovníka a rychtáře ze Skřivan č. p. 13, a Rozálie, rozené Šťastné z Dubče, s dvaadvacetiletou Barborou, dcerou Matěje Švejdy a Terezie. Novomanželům se dne 31. května 1834 narodil³³⁴ syn Josef Pěstoun.

Bývalý majitel č. p. 16, sedmašedesátiletý Matěj Švejda, zedník a domkář, zemřel³³⁵ dne 21. listopadu 1836.

Tak jako mnoho jiných rodin v Kolodějích i manželé Soukupovi se stali pěstouny. Je to patrné ze zápisu v matrice zemřelých. Dne 2. dubna 1837 zemřela *na psotník*³³⁶ jedenáctiměsíční Kateřina Pokorná, která byla *k hlídání dána Františkovi a Barboře Soukupovým*.

Dne 28. února 1836 se narodila³³⁷ Anna, dcera Františka Soukupa, domkáře a tkalce, a Barbory. Následovalo narození³³⁸ dcery Marie dne 17. února 1838 a syna Františka dne³³⁹

³²⁸ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 323.

³²⁹ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 372.

³³⁰ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 348.

³³¹ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 380.

³³² SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 656, fol. 340v.

³³³ AHMP, KOL O2, fol. 85v, 86r.

³³⁴ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 372

³³⁵ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 404. Příčinou úmrtí bylo *ochrnutí plic*.

³³⁶ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 404. Číslo nalezence obdržela Kateřina 8607.

³³⁷ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 377.

³³⁸ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 383.

³³⁹ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 390.

30. listopadu 1839. V dubnu 1840 však všechny tyto tři děti zemřely. Dcera Anna dne³⁴⁰ 11. dubna 1840, dcera Marie dne³⁴¹ 15. dubna 1840 a syn František dne³⁴² 22. dubna 1840.

V zápise o narození³⁴³ další dcery, která byla pokřtěna Anna, má František Soukup uvedeno jen, že je tkadlec.

Následovalo dne 20. října 1844 narození³⁴⁴ Františka, který byl synem podruha Jiřího Rozhona, a matky Marie, rozené Bartlové.

Manželům Matěji a Barboře Soukupovým se ve sledovaném období narodily ještě tři děti. Dne³⁴⁵ 20. prosince 1844 syn Václav, dne³⁴⁶ 2. března 1846 syn František a dne³⁴⁷ 16. září 1849 syn Jan Nepomuk.

Dne 5. června 1847 zemřel³⁴⁸ ve věku devatenácti dní v č. p. 16 František Kolda, syn Marie, dcery zemřelého Josefa Koldy. Zápis o úmrtí uvádí, že se dítě narodilo v č. p. 45.

Tabulka 5: Přehled majitelů držících pozemek s chaloupkou č. p. 16

Datum zápisu	Jméno majitele	Vztah k předešlému majiteli	Povolání	cena
patrně 1767	Martin Rohoška			
	Kateřina Peterlová Kvítková			
13. 4. 1801	Matěj Švejda a Terezie	zeť, dcera	zedník, tovaryš	250 zlatých
5. 6. 1833	František a Barbora Soukupovi		mistr tkalcovský	120 zl. C. M. + výminek

³⁴⁰ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 414. Příčinou úmrtí bylo *ochrnutí plic*.

³⁴¹ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 414. Zemřela na vysílení.

³⁴² *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 414. Příčinou úmrtí bylo *ochrnutí plic*.

³⁴³ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 397. Dne 22. dubna 1842.

³⁴⁴ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 403.

³⁴⁵ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 404.

³⁴⁶ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 411

³⁴⁷ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 429.

³⁴⁸ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 438.

Koloděje č. p. 17

Podle gruntovního zápisu³⁴⁹ z 1. března 1767 patří k této chaloupce zahrádka *pod dva věrtele český míry*, aneb 40 čtverečních sáhů. Při přeměrování však bylo zjištěno, že je 1256 čtverečních sáhů velká.³⁵⁰ *Prvotní zápis* z roku 1767 o povinnostech zmiňuje, že majitel domu je i v budoucnu od přechovávání vojáků a konání poselství osvobozen. Každoroční úrok do vrchnostenské pokladny byl 3 zlaté. Při vrchnostenském dvoře 2 týdny – tedy 12 dní³⁵¹ ve žních jako žnec musí robotovat.

Chaloupku vystavěl³⁵² dne 1. března 1767 Václav Kroupa. Stavební místo koupil od vrchnosti za 20 kop míšenských 20 krejcarů.

Nejstarším matričním zápisem o č. p. 17 byl zápis ze dne 25. dubna 1771 o úmrtí³⁵³ tříletého Jana, syna ševce Václava Kroupy. Následující záznam ze dne 24. října 1772 přinesl zprávu o úmrtí³⁵⁴ Anny, dcery téhož otce ve věku dvou a půl roku.

Dne 17. ledna 1773 se narodil³⁵⁵ Jan Nepomuk, syn Václava Kroupy, *nádeníka*, a Anny. Otec Václav byl majitelem chaloupky.

Dalším narozeným dítětem byla Kateřina, dcera Václava Šimůnka, *nádeníka* z Koloděj, a Doroty, rozené Černé, dne³⁵⁶ 22. února 1778. Následovalo dne 1. září 1778 narození³⁵⁷ Václava, syna Václava Petržílky, sluhy, a Ludmily, rozené Formánkové.

Dne 28. března 1776 zemřela³⁵⁸ osmdesátiletá Kateřina, vdova po Janu Kopeckém, a dne³⁵⁹ 25. května 1781 Magdalena, pětadesátiletá vdova po Václavu Vojáčkovi.

Dne 29. května 1784 zemřel³⁶⁰ v č. p. 17 Jan Procházka ve věku osmi let *na hlízu*.

Matrika fary Koloděje v části pro vesnici Újezd přináší zápis o sňatku³⁶¹ pětadvacetiletého Václava Kroupy, *zednického*³⁶² z Koloděj, a třiatvacetileté Alžběty, rozené Peterlové, dne

³⁴⁹ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 656, fol. 345v.

³⁵⁰ Topografické číslo 44.

³⁵¹ Pracovní týden tedy nepočítal s nedělí, která byla dnem volna.

³⁵² SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 656, fol. 348v.

³⁵³ AHMP, UH N7O7Z7, fol. 162r.

³⁵⁴ *Tamtéž*, UH N7O7Z7, fol. 178r.

³⁵⁵ *Tamtéž*, UH N7O7Z7, fol. 71v.

³⁵⁶ *Tamtéž*, UH N8O8Z8, fol. Narození 20r.

³⁵⁷ *Tamtéž*, UH N8O8Z8, fol. Narození 23r.

³⁵⁸ *Tamtéž*, UH N8O8Z8, fol. Zemřelí 6v.

³⁵⁹ *Tamtéž*, UH N8O8Z8, fol. Zemřelí 17v.

³⁶⁰ *Tamtéž* UH Z9, pag. 109.

³⁶¹ *Tamtéž* KOL O1, pag. 1.

³⁶² V matričních zápisech je jako povolání Václava Kroupy uváděno jen zednický, bez jasného označení, zda tovaryš nebo mistr.

19. února 1792. Manželům se 3. června 1792 narodil³⁶³ syn František. Jak se dozvídáme ze zápisu v gruntovní knize, i přestože byl Václav Kroupa ženatý, byl odveden na vojnu.

V dominikální gruntovní knize³⁶⁴ je zápis, že dne 12. června 1798 koupil chaloupku Václav Kroupa mladší od svého otce. Tento údaj je obsírněji rozveden v rustikální gruntovní knize,³⁶⁵ kde je *Zápis Václava Kroupy na chaloupku na panském gruntě stojící od otce jeho Václava Kroupy, dědičně odevzdána*. Dle tohoto zápisu předstoupil před vrchnostenský úřad Václav Kroupa (st.) a žádal, aby vrchnost vystavila potvrzení, že jeho syn má z čeho žít a má kde bydlet, a proto má být propuštěný z vojny. Dále zápis uvádí, že by bylo třeba, aby Václav (st.) chaloupku synovi prodal a aby byl učiněn o tom ihned zápis. Tak se tentýž den stal Václav Kroupa ml. majitelem chaloupky za cenu 130 zlatých. Rodiče si vyměnili bydlení ve vytápěné světnici (spolu s hospodářem). Všechny platby a robotu měl vykonávat nový majitel.

Zápis o narození³⁶⁶ dcery Anny Kateřiny dne 4. března 1799 Václavu Kroupovi, zednickému tovaryši, a jeho manželce Alžbětě, rozené Peterlové, potvrzuje, že se návrat z vojny podařil. Následovalo narození³⁶⁷ syna Josefa dne 14. června 1801 a dne³⁶⁸ 16. října 1803 syna Václava Antonína.

Dne 1. dubna 1805 zemřela³⁶⁹ Eleonora, dcera Matěje Kosiny, mistra krejčovského, ve věku jednoho měsíce *na psotník*. Zápis o narození není v matrice pro vesnici Koloděje.

Při narození³⁷⁰ dcery Františky dne 3. ledna 1806 je otec Václav Kroupa uváděn jako mistr zednický. Dcera zemřela dne 8. června 1807 na neštovice.

Další syn Kroupových, Jan Nepomuk, se narodil³⁷¹ dne 27. srpna 1808, zemřel³⁷² však záhy dne 18. října 1809 *na psotník*.

Roku 1809 došlo k novému přeměření pozemků.³⁷³ Od 5. prosince 1809 bude platit majitel nově vyměřenou daň 5 zlatých a 18 a $\frac{3}{4}$ krejcarů. Před přeměřením byla daň ustavena na 3 zlaté. Držitel Václav Kroupa doplatil na podkladě smlouvy s vrchností hodnotu doměřeného pozemku ve výši 53 zlatých a 7 a půl krejcarů.

³⁶³ AHMP, KOL N1, pag. 37.

³⁶⁴ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 656, fol. 348v.

³⁶⁵ *Tamtéž*, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 592, fol. 555r.

³⁶⁶ AHMP, KOL N1, pag. 47.

³⁶⁷ *Tamtéž*, KOL N2, pag. 75.

³⁶⁸ *Tamtéž*, KOL N2, pag. 82.

³⁶⁹ *Tamtéž*, KOL, Z 1, pag. 51.

³⁷⁰ *Tamtéž*, KOL N2, pag. 88.

³⁷¹ *Tamtéž*, KOL N 2, pag. 97.

³⁷² *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 317.

³⁷³ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 656, fol. 345v.

Dne 27. listopadu 1811 zemřela *na úplavici* čtyřicetiletá Alžběta, manželka zedníka Václava Kroupy.

O půl roku později uzavřel sňatek³⁷⁴ šestatřicetiletý vdovec Václav Kroupa, uváděný jako zednický tovaryš, s šestadvacetiletou Kateřinou, dcerou zemřelého Jana Košťála z Koloděj.

Dne 7. prosince 1812 zemřela³⁷⁵ na sešlost věku jedenasedmdesátiletá Anna, manželka Václava Kroupy, ševce a bývalého poklasného. Anna byla matkou současného hospodáře.

Novomanželům Kroupovým se dne 19. února 1813 narodil³⁷⁶ syn Matěj.

Následovalo dne 24. července 1813 úmrtí³⁷⁷ tříměsíční Barbory, dcery invalidy Jana Černého, *na psotník*.

Dalším dítětem Kroupových byl Jan Nepomuk. Ten se narodil³⁷⁸ 22. března 1815. Dne 26. prosince 1817 se manželům narodila dcera³⁷⁹ Kateřina.

Dne 2. října 1819 zemřela³⁸⁰ na vadu srdce devětašedesátiletá obyvatelka Alžběta Kroupová, manželka Josefa Kroupy, zednického mistra. Jaký byl příbuzenský vztah Alžbětina manžela Josefa Kroupy s majitelem chaloupky, není jasné.

Václavu Kroupovi a jeho manželce Kateřině se narodila³⁸¹ dne 27. dubna 1821 dcera Marie. Přibližně o rok a půl později se majitel chaloupky Václav Kroupa stal poprvé dědečkem. Jeho dceři Anně (její matkou byla Kroupova první manželka Alžběta, rozená Peterlová z Újezda) se dne 22. září 1822 narodil³⁸² nemanželský syn Václav. Malý Václav však dne 29. dubna 1824 zemřel³⁸³ ve věku jednoho a půl roku *na vyraženinu*.

Dne 2. června 1824 se narodila³⁸⁴ Barbora. Její otec Václav Kroupa, domkář, je poprvé uváděn také jako invalida. Matkou Barbory byla Kateřina Kroupová, rozená Košťálová.

O dva měsíce později, dne 4. srpna 1826, zemřel³⁸⁵ Václav Kroupa, patentální invalida a domkář, ve věku jedenašedesáti let *na suchou zimnici*.

³⁷⁴ AHMP, KOL O2, fol. 64v, 65r. Dne 29. června 1812.

³⁷⁵ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 330.

³⁷⁶ *Tamtéž*, KOL N2, pag. 110.

³⁷⁷ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 331.

³⁷⁸ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 297.

³⁷⁹ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 302.

³⁸⁰ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 342.

³⁸¹ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 314.

³⁸² *Tamtéž*, KOL N3, pag. 319.

³⁸³ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 356.

³⁸⁴ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 326.

³⁸⁵ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 369.

Majitelkou chaloupky s pozemkem se dne 10. ledna 1828 stala³⁸⁶ ovdovělá Kateřina Kroupová za 340 zlatých stříbrných C. M.

Dne 9. ledna 1828 uzavřel sňatek³⁸⁷ sedmadvacetiletý svobodný Jan Stoček s šestadvacetiletou Annou, dcerou Václava Kroupy a Alžběty, rozené Petrlové z Újezda. Nevěsta byla tedy dcera předešlého majitele z prvního manželství. Jan Stoček byl provaznický tovaryš z Koloděj, syn zemřelého Jana Stočka, obyvatele z Kouřimi, a Marie, rozené Hokynářové ze Zásmuk,

Následující událostí byl také sňatek³⁸⁸ a to dne 29. ledna 1828, kdy se oženil pětatřicetiletý svobodný voják František Hašek, syn Františka Haška z Kolovrat, s Kateřinou, vdovou po Václavu Kroupovi, která byla dcerou Jana Košťála. Věk nevěsty šestatřicet let, je uveden patrně záměrně nižší.

I další událostí byla svatba. Dne 24. září 1830 uzavřel devětatřicetiletý svobodný propuštěný voják František, syn zemřelého Václava Kroupy, sňatek³⁸⁹ se svobodnou Annou. Anna byla dvaatřicetiletá dcera Matěje Pokorného, souseda z Koloděj č. p. 27, a Doroty, rozené Mudrochové. Ženich byl prvorozeným synem předešlého majitele Václava Kroupy a jeho první manželky.

Dne 16. června 1831 zemřela³⁹⁰ Kateřina, manželka domkáře Františka Haška, ve věku sedmačtyřiceti let. Jednalo se majitelku chaloupky Kateřinu, rozenou Košťálovou, ovdovělou Kroupovou. Následovalo úmrtí³⁹¹ Jana Žiláka, kostelníka a mistra zednického, ve věku jedenasedmdesáti let. Je to v matričních záznamech první zmínka o jeho pobytu v této chaloupce.

Devětatřicetiletý vdovec František Hašek uzavřel dne 14. února 1832 manželství³⁹² s Annou, devětadvacetiletou svobodnou dcerou zemřelého Bartoloměje Procházky, nádeníka z Koloděj č. p. 13. Novomanželům se dne 5. prosince 1832 narodil³⁹³ syn Antonín Paduánský Hašek.

Dne 5. července 1833 zemřel³⁹⁴ osmačtyřicetiletý nádeník Jan Brichta, narozený v Babicích.

³⁸⁶ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 656, fol. 348v.

³⁸⁷ AHMP, KOL O2, fol. 76v, 77r.

³⁸⁸ *Tamtéž*, KOL O2, fol. 76v, 77r.

³⁸⁹ *Tamtéž*, KOL O2, fol. 76v, 83v, 84r.

³⁹⁰ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 388 Jako příčina úmrtí je uvedena žloutenka.

³⁹¹ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 389. Dne 6. srpna 1831.

³⁹² *Tamtéž*, KOL O2, fol. 84v, 85r.

³⁹³ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 363.

³⁹⁴ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 392. Příčinou úmrtí bylo ochrnutí plic.

Č. p. 17 bylo od června roku 1831 bez zapsaného majitele. Vlastnictví bylo dne 2. prosince 1833 připsáno³⁹⁵ Matěji Kroupovi, prvorozenému synovi zemřelého Václava Kroupy a zemřelé Kateřiny Kroupové, později provdané Haškové. Cena byla určena na 340 zlatých C. M. Podle svatební smlouvy měl ovdovělý František Hašek hospodařit do plnoletosti nového majitele. Dále pak až do své smrti mohl užívat k bydlení jednu komůrku a také užívat ovoce a část zahrádky.

Manželům Haškovým se dne 29. května 1834 narodila³⁹⁶ dcera Maří Magdalena.

K dalšímu prodeji³⁹⁷ došlo dne 6. března 1838, kdy od Matěje Kroupy koupili nemovitost Matěj a Anna Svatoňovi za 395 zlatých stříbrných (C. M.). Výminek pro Františka Haška byl i nadále v platnosti.

Františku Haškovi, podruhu, a jeho manželce Anně, se dne 17. srpna 1838 narodil³⁹⁸ syn Václav.

Majitelům chaloupky č. p. 17 Matěji a Anně Svatoňovým se dne 17. února 1839 narodila³⁹⁹ dcera Kateřina. Ze zápisu o narození se dozvídáme, že matka Anna byla dcerou sedláka Josefa Junka z Mochova.

Domkářka Anna, manželka Matěje Svatoně, zemřela⁴⁰⁰ dne 16. dubna 1839 na *chromotu těla* v šestatřiceti letech.

O měsíc později, dne 11. května 1839, zemřela⁴⁰¹ i Kateřina, dcera Matěje Svatoně a jeho zemřelé ženy Anny, *na psotník*.

Následovalo úmrtí⁴⁰² pětáctyřicetiletého nádeníka Františka Haška, vdovce po předešlé majitelce chaloupky.

Padesátiletý vdovec Matěj Svatoň, syn zemřelého Jana Svatoně z Malých Horoušan, uzavřel dne 1. března 1840 sňatek⁴⁰³ s šedesátiletou Barborou Šmidlíkovou, výminkářkou z Koloděj č. p. 9, vdovou po Václavu Šmidlíkovi. Jejím otcem byl Václav Souček z Koloděj č. p. 26.

³⁹⁵ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 656, fol. 348v.

³⁹⁶ AHMP, KOL N3, pag. 371.

³⁹⁷ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 656, fol. 348v.

³⁹⁸ AHMP, KOL N3, pag. 385.

³⁹⁹ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 387.

⁴⁰⁰ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 410.

⁴⁰¹ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 410.

⁴⁰² *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 412. Dne 15. února 1840.

⁴⁰³ *Tamtéž*, KOL O2, pag. 96v, 97r.

Další sňatek⁴⁰⁴ byl z č. p. 17 vypraven dne 3. února 1841. Ovdovělý osmadvacetiletý mistr krejčovský Matěj Kroupa, syn zemřelého Václava Kroupy, tovaryše zednického z Koloděj č. p. 17, a Kateřiny, rozené Košťálové, se oženil s jedenatřicetiletou Ludmilou, rozenou Černou. Byla to dcera Josefa Černého, domkáře z Koloděj č. p. 49, a Anny, rozené Zemanové z Voděrádek. Manželé žili v rodném domě nevěsty, v Kolodějích č. p. 49.

Dne 7. března 1845 zemřel⁴⁰⁵ desetiletý Václav Svatoň, syn domkáře Matěje Svatoně, který se narodil dříve, než se jeho rodiče stali majiteli chaloupky č. p. 17.

Dne 27. listopadu 1850 koupili⁴⁰⁶ chaloupku manželé František a Anna Bartošovi za 249 stříbrných C. M.

Tabulka 6: Přehled majitelů držících pozemek s chaloupkou č. p. 17

Datum zápisu	Jméno majitele	Vztah k předchozímu majiteli	Povolání	Cena prodeje
1. 3. 1767	Václav Kroupa		švec, nádeník?	
12. 6. 1798	Václav Kroupa ml.	syn	zednický tovaryš/ mistr	130 zlatých + výminek
10. 1. 1828	Kateřina Kroupová, provdaná Hašková	vdova		340 zl. C. M.
Bez zápisu	František Hašek	vdovec		
2. 12. 1833	Matěj Kroupa	syn Kateřiny Kroupové		340 zl. C. M. + výminek
27. 11. 1850	František a Anna Bartošovi			249 zl. C. M.

3.6 Koloděje č. p. 44

Podle gruntovní knihy⁴⁰⁷ byla od 11. května 1807 do dne sepsání smlouvy, tedy 11. května 1808, vystavěna chaloupka a oplocena zahrádka, o které byla sepsána smlouva mezi stavebníkem chaloupky Antonínem Vlkem a vrchnostenským úřadem. Stavení je označováno již v době uzavření smlouvy číslem popisným 44. Je zmiňováno, že místo bylo původně na

⁴⁰⁴ *Tamtéž*, KOL O2, pag. 98v, 99r.

⁴⁰⁵ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 430.

⁴⁰⁶ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 656, fol. 348v.

⁴⁰⁷ *Tamtéž*, inv. č. 656, fol. 357v.

vrchnostenském gruntě, jedná se tedy o původně dominikální pozemek. Velikost pozemku byla 40 čtverečních sáhů a bylo zapsáno, že není možné pozemek zvětšovat. Prodejní cena pozemku byla 1 zlatý za 1 čtvereční sáh, tedy 40 zlatých. Daň z pozemku, která se odváděla vrchnosti a měla první splátku již roku 1808, byla vyměřena na 1 zlatý 10 krejcarů v hotovosti. Tím však povinnosti k vrchnosti nekončily, byla vyměřena pěší bezplatná robota a to 8 dní při sklizni sena, 12 dní při žni obilí a 6 dní při sklizni otavy. Dohromady činila tedy robota 26 dní v roce. Dále si vrchnost vymínila, že kdykoliv během roku bude majitel vykonávat nádenickou práci při vrchnostenském dvoře, a to za obvyklou mzdu. Majitel nesměl chaloupku rozdělit, nebo vystavět na pozemku ještě jiné stavení, ale mohl s majetkem volně disponovat, tedy prodávat nebo zastavovat. Držitel chaloupky nesměl chovat více než jednu dojnou krávu. Počet menších zvířat a drůbeže nebyl omezován. Podle zápisu v gruntovní knize byla částka 40 zlatých uhrazena v den zápisu v hotovosti.

Manželé Antonín a Rozálie Vlkovi se nastěhovali nejméně s jedním dítětem, synem Tomášem, budoucím hospodářem, narozeným okolo roku 1805. Majitel chaloupky Antonín byl mistrem bednářským. Jako první dítě se narodila⁴⁰⁸ v novostavbě dcera Lidmila, dne 1. června 1809. Zajímavostí zápisu o jejím narození je, že otec je zapsán jako Antonín Wolf.

Narození⁴⁰⁹ Anny Brychtové dne 20. prosince 1812, dcery nádeníka, svědčí o tom, že v domku nežila jen rodina Vlkových, ale od počátku i rodina nebo rodiny nájemníků.

Přestože matrika zemřelých neobsahuje zápis o úmrtí Antonína Vlka⁴¹⁰, jeho vdova Rozálie uzavřela dne 16. června 1814 druhé manželství⁴¹¹. Manželem se stal Václav Nikodým, vysloužilý voják, v době sňatku čeledín. Vlastnické právo mu do gruntovní knihy zapsáno nebylo, ale v matričních zápisech je uváděn jako domkář. Hospodář Antonín Vlk zemřel tedy nejpozději koncem května 1814. Je možné, že to bylo v panském špitále na panství, nebo na nějaké pracovní cestě, když byl pracovat jako mistr bednář. Může jít pochopitelně také jen o opominutí faráře, který úmrtí do příslušné matriky nezaznamenal.

Manželům Nikodýmovým se dne 5. září 1815 narodila⁴¹² dcera Anna. Následovalo dne 7. května 1817 úmrtí⁴¹³ dvouletého Josefa, syna podruha Jana Krejčíka. O šest týdnů později,

⁴⁰⁸ AHMP, KOL N2, pag. 98.

⁴⁰⁹ *Tamtéž*, KOL N2, pag. 109.

⁴¹⁰ Antonín Vlk mohl zemřít i mimo vesnici, například při cestě za prací, jako mistr bednářský jistě nepracoval jen v kolodějských farních obcích.

⁴¹¹ AHMP, KOL O2, fol. 63v, 64r.

⁴¹² *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 298.

⁴¹³ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 338.

dne 16. června 1817, se v rodině těchto nájemníků narodila⁴¹⁴ dcera Kateřina. Přesně o rok později se v rodině hospodáře Václava Nikodýma narodila dcera, i ona dostala jméno Kateřina⁴¹⁵.

Další událostí v rodině bylo 12. září 1820 úmrtí⁴¹⁶ Václavova tchána – Matěje Lexy. Z dochovaných dokumentů není jasné, zda Matěj žil v rodině své dcery Rozálie Nikodýmové delší dobu, zda tam jen stonal, či zda zemřel při náhodné návštěvě.

Dne 12. září 1820 se Nikodýmovým narodila⁴¹⁷ další dcera. Ta byla pokřtěna jménem Marie, zemřela⁴¹⁸ však již 16. ledna 1822 na angínu. I další událostí bylo úmrtí, a to šestileté dcery Kateřiny, která zemřela⁴¹⁹ na *vyraženinu*.

I rodina Nikodýmových si brala do své péče na výchování dětí, takzvané nalezenice. To je případ Alžběty Haklové, která zemřela⁴²⁰ ve věku sedmi neděl *na psotník*.

Dne 30. května 1826 zemřel⁴²¹ Václav Nikodým. Jeho věk je uveden padesát let, ale v době sňatku před dvanácti lety, byl uváděn jako dvaatřicetiletý. Je tedy možné, že v době úmrtí byl teprve čtyřiačtyřicetiletý. Rozálie se stala znovu vdovou a dva měsíce po úmrtí svého muže, dne 26. července 1826, porodila⁴²² své poslední dítě, syna Václava. Tento jediný syn Václava Nikodýma však zemřel⁴²³ dne 12. září 1826, tedy ve věku sedmi týdnů, *na psotník*.

Dne 10. října 1829 odkoupil Tomáš Vlk, mistr bednářský, syn Antonína Vlka, od matky Rozálie chaloupku za 88 zlatých stříbrných C. M.⁴²⁴ Zároveň uzavřel svatební smlouvu s Kateřinou, rozenou Švejdovou. Nevěsta se stala spolumajitelkou domu.⁴²⁵ Zápis v gruntovní knize obsahuje i výminek pro matku Rozálii, která může bydlet s rodinou nového hospodáře až do smrti. Dále musel Tomáš vyplatit v letech 1830 a 1831 sestře Barboře 40 stříbrných. Nastupující hospodář byl mistrem stejného řemesla jako jeho zemřelý otec.

Snoubenci uzavřeli manželství⁴²⁶ 3. listopadu 1829. O čtyři měsíce později, dne 1. února 1830, se manželům narodil⁴²⁷ syn Karel. V dubnu téhož roku zemřela⁴²⁸ Františka Bláhová,

⁴¹⁴ *Tamtéž*, KOL N2, pag. 301.

⁴¹⁵ *Tamtéž*, KOL N2, pag. 303, dne 16. června 1818.

⁴¹⁶ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 343. Zemřel *na souchotiny*.

⁴¹⁷ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 311.

⁴¹⁸ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 340.

⁴¹⁹ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 356. Dne 26. dubna 1825.

⁴²⁰ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 356. Zemřela 30. dubna 1824. Číslo z c. k. porodnice a nalezinice 9638.

⁴²¹ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 368.

⁴²² *Tamtéž*, KOL N3, pag. 336.

⁴²³ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 369.

⁴²⁴ SOA v Praze, SOA Praha, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 656, fol. 357v.

⁴²⁵ *Tamtéž*, inv. č. 656, fol. 357v.

⁴²⁶ AHMP, KOL O2, fol. 81v, 82r.

kteřá byla na vychování u manželů Vlkových. Syn a snacha Vlkovi tedy pokračovali v pěstounské péči, kterou praktikovala již Rozálie Nikodýmová se svým manželem.

Další syn se Vlkovým narodil⁴²⁹ dne 3. dubna 1831, byl pokřtěn jménem Josef, ale zemřel⁴³⁰ již 5. července 1831. Následovalo narození⁴³¹ dcery Anny dne 5. října 1833. Dalším dítětem, které se narodilo⁴³² v Kolodějích č. p. 44, byla dne 7. března 1834 Kateřina, nemanželské dítě Anny, rozené Tučkové.

Další událostí bylo úmrtí⁴³³ čtyřletého syna Karla Vlka dne 27. května 1834. O necelé dva roky později se manželům narodil⁴³⁴ syn Josef.

V září 1836 zemřela⁴³⁵ Magdalena, padesátiletá manželka ovčáka Jana Mareše. Následovalo v červnu dalšího roku úmrtí⁴³⁶ Josefa, tříletého syna podruh Jana Stočka.

V rodině Vlkových, tedy majitelů domku, se narodil dne⁴³⁷ 12. dubna 1836 syn Josef Pěstoun, dne⁴³⁸ 19. ledna 1838 syn František a dne 30. května 1840 dcera⁴³⁹ Marie. Ta ovšem zemřela⁴⁴⁰ záhy dne 12. června 1842. Mezi narozením těchto dětí se v chaloupce narodila⁴⁴¹ v roce 1838 Anna, dcera tovaryše provaznického Jana Stočka, a o rok později, dne⁴⁴² 11. září 1839, další Anna, dcera nádeníka Antonína Klinery. V roce 1841 zemřela⁴⁴³ dvojčata Eleonora a Karolína, dcery nádeníka Jiřího Rozhona.

Dne 16. února 1843 se do rodiny Vlkových narodil⁴⁴⁴ další syn. Ten byl pokřtěný jménem svého dědečka, tedy Antonín.

⁴²⁷ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 349.

⁴²⁸ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 384, zemřela dne 4. srpna 1830. Číslo v porodnici a nalezinci, pod kterým byla Františka evidována, bylo 1586. Příčinou úmrtí byla *suchá zimnice*.

⁴²⁹ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 355.

⁴³⁰ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 389. Příčinou úmrtí byl *psotník*.

⁴³¹ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 368.

⁴³² *Tamtéž*, KOL N3, pag. 371.

⁴³³ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 395.

⁴³⁴ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 378, dne 12. dubna 1836.

⁴³⁵ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 402. Příčinou úmrtí bylo *ochrnutí plic*.

⁴³⁶ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 405. Příčinou úmrtí byla tuberkulóza.

⁴³⁷ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 378.

⁴³⁸ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 383.

⁴³⁹ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 392.

⁴⁴⁰ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 420.

⁴⁴¹ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 384, dne 18. května 1838.

⁴⁴² *Tamtéž*, KOL N3, pag. 389.

⁴⁴³ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 418. Eleonora zemřela dne 25. března. 1821 a Karolína 2. dubna. 1821. Obě zemřely na *psotník*.

⁴⁴⁴ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 400.

Poslední zářijový den 1844 byla z domu vystrojena svatba⁴⁴⁵ šedesátiletého vdovce Prokopa Ledašila s padesátiletou, svobodnou Veronikou, rozenou Belingerovou. V lednu dalšího roku zemřela⁴⁴⁶ Anna, dcera krejčího a nájemníka Josefa Kurce.

Manželům Vlkovým se v Kolodějích narodily ještě dvě dcery. A to v prosinci 1845 dcera⁴⁴⁷ Marie, která zemřela⁴⁴⁸ v září následujícího roku, a v listopadu⁴⁴⁹ 1847 dcera Barbora.

Tabulka 7: Přehled majitelů držících pozemek s chaloupkou č. p. 44

Datum zápisu	Jméno majitele	Vztah k předchozímu majiteli	Povolání	Cena prodeje
11. 5. 1808	Antonín Vlk		mistr bednářský	
Bez zápisu	Rozálie Vlková	vdova		
10. 10. 1829	Tomáš a Kateřina Vlkovi	syn s manželkou	mistr bednářský	88 zl. C. M. výminek + 40 z. C. M. sestře

3.7 Koloděje č. p. 45

Rustikální gruntovní kniha⁴⁵⁰ přináší zápis o tom, že č. p. 45 bylo vystavěno na pozemku, který byl oddělen od rustikálního č. p. 24, ležícího dnes v ulici K Dubči. Chaloupku si měl vystavět syn držitele č. p. 24 Františka Picka. Zápis je ze dne 12. února 1812. Podle mapy stabilního katastru⁴⁵¹ je však patrné, že na odděleném pozemku byla vystavěna chaloupka č. p. 46. Ta skutečně patřila rodině Pickových a dosvědčují to i matriční zápisy. Zápis pro č. p. 46 však není v rustikální, ani dominikální gruntovní knize. Naproti tomu domek č. p. 45 je uváděn i v dominikální gruntovní knize⁴⁵² a leží v jiné části vesnice v dnešní ulici K Jízdárně. Matriky potvrzují držitele uváděné v této gruntovní knize.

Excerpce obou gruntovních knih, kdy pro č. p. 45 jsou dva různé zápisy o jeho vzniku, a jejich srovnání s matričními záznamy a mapovými podklady tedy přineslo poznání, že v rustikální gruntovní knize je mylně uvedeno č. p. 45 na místo č. p. 46.

⁴⁴⁵ Tamtéž, KOL O2, fol. 105v, 106r, dne 30. září 1844.

⁴⁴⁶ Tamtéž, KOL Z2, pag. 129, dne 22. ledna 1845. Jako příčina úmrtí byla uvedena tuberkulóza.

⁴⁴⁷ Tamtéž, KOL N3, pag. 407, dne 7. prosince. 1845.

⁴⁴⁸ Tamtéž, KOL Z2, pag. 436, dne 1. září. 1849.

⁴⁴⁹ Tamtéž, KOL N3, pag. 413, dne 12. listopadu. 1847.

⁴⁵⁰ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 656, fol. 361v.

⁴⁵¹ Národní archiv, Mapy stabilního katastru

⁴⁵² SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 656, fol. 361v.

Dne 4. června 1810 byla tedy vystavěna chaloupka č. p. 45 na dominikálním pozemku, v něm se vynachází světnice, síň, v které je kuchyň, ze síně se jde do komory a na straně je chlívek.

Daň byla vypsána ve výši 1 zlatý a 10 krejcarů. Robota byla předepsána pěší, 8 dní v době sklizení sena, 12 dní při sklizni obilí, 6 dní při sečení otavy. Dále byl majitel povinen vykonávat jemu přikázanou nádenickou práci ve vrchnostenském dvoře za obvyklý plat.

První matriční zápis pro č. p. 45 přináší zprávu, že dne 13. listopadu 1811 zemřela⁴⁵³ na *vnitřní brant* osmiletá Kateřina, dcera vdovy Rozálie Studnové, podruhně.

Dne 7. února 1814 zemřela⁴⁵⁴ Barbora, manželka truhlářského mistra Josefa Tataru, majitele domku, ve věku 40 let na *horkou nemoc*. Ze zápisu o sňatku⁴⁵⁵ její dcery Eleonory Tatarové roku 1834 se dozvídáme, že byla rozená Stárková.

Následovalo dne 25. března 1814 úmrtí⁴⁵⁶ Anny, dcery Josefa Tataru, ve věku 7 měsíců na *psotník*.

Dne 19. dubna 1814 uzavřel čtyřicetiletý truhlář, vdovec Josef Tatar, u farního úřadu ve Slušticích druhý sňatek⁴⁵⁷ se sedmadvacetiletou Dorotou, dcerou Václava Hrdličky, domkáře ze Sibřiny.

Následoval dne 22. listopadu 1814 sňatek⁴⁵⁸ pětáctýřicetiletého svobodného nádeníka Jana Jelínka s Veronikou, pětáctýřicetiletou svobodnou dcerou nádeníka Josefa Vojáčka z Jažlovic.

Novomanželům Tatarovým se dne 28. ledna 1815 narodil⁴⁵⁹ syn Josef, který však zemřel⁴⁶⁰ dne 24. října 1816 na *vyraženinu*.

Dne 5. srpna 1815 se narodila⁴⁶¹ Anna, dcera Jana Jelínka, sloužícího čeledína.

Truhláři Josefu Tatarovi a jeho manželce se dále narodila⁴⁶² dne 25. ledna 1817 dcera Anna a dne⁴⁶³ 19. ledna 1820 syn František Serafinský. Ten však zemřel den poté⁴⁶⁴, dne 20. ledna

⁴⁵³ AHMP, KOL Z2, pag. 322.

⁴⁵⁴ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 333.

⁴⁵⁵ *Tamtéž*, KOL O2, fol. 88v, 89r.

⁴⁵⁶ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 333.

⁴⁵⁷ SOA v Praze, Sluštice 10, fol. Oddaní 5v.

⁴⁵⁸ AHMP, KOL O2, fol. 63v, 64r.

⁴⁵⁹ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 297.

⁴⁶⁰ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 336.

⁴⁶¹ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 298.

⁴⁶² *Tamtéž*, KOL N3, pag. 301.

⁴⁶³ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 308.

⁴⁶⁴ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 343.

1820, *na slabost*. Dcera Anna zemřela⁴⁶⁵ dne 17. února 1820 *na psotník*. V matričním zápise o této události je mylně uváděn otec Josef Tatar jako mistr cihlářský.

Jako další dítě se Tatarovým narodila⁴⁶⁶ dne 19. února 1821 dcera Kateřina, která zemřela⁴⁶⁷ dne 10. prosince 1822 *na psotník*.

Dne 5. března 1821 se narodila⁴⁶⁸ Marie, dcera obyvatele Václava Ziky a Kateřiny, dcery Jakuba Klindery, souseda z Měcholup.

Manželům Tatarovým se dne 16. srpna 1823 narodila⁴⁶⁹ Johana Nepomucena, která však dne 8. března 1824 zemřela⁴⁷⁰ ve věku sedmi měsíců *na psotník*.

Dne 17. února 1825 zemřela⁴⁷¹ Rozálie, pozůstalá vdova po Martinu Stárkovi z Ratibořských Hor, ve věku osmdesáti let *na stáří*. Jednalo se o matku první manželky Josefa Tatara.

Dne 7. prosince 1825 se narodil⁴⁷² Matěj, syn truhláře Josefa Tatara a Doroty.

Josef Tatar znovu ovdověl dne 10. dubna 1826, kdy zemřela⁴⁷³ jeho druhá žena Dorota ve věku osmatřiceti let.

Další manželství uzavřel⁴⁷⁴ Josef Tatar dne 17. května 1826 s Annou, dcerou Jana Rathouského, obyvatele z Pacova. Věk ženicha je v matričním zápise uváděn čtyřicet pět let a svobodné nevěsty třicet let. Věk ženicha nebude správný, neboť by to znamenalo, že za dvanáct let zestárl jen o pět let.

Dne 25. července 1830 se novomanželům narodila⁴⁷⁵ dcera Anna, která však zemřela⁴⁷⁶ dne 26. srpna 1830 *na psotník*.

Truhlář Josef Tatar zemřel⁴⁷⁷ dne 15. dubna 1832. V matrice zemřelých je opět uveden věk čtyřicet pět let. Poznámka v matrice nás informuje o tom, že Josef nebyl zaopatřen svátostí umírajících, neboť zemřel na cestě z Prahy.

⁴⁶⁵ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 343.

⁴⁶⁶ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 313.

⁴⁶⁷ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 348.

⁴⁶⁸ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 313.

⁴⁶⁹ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 323.

⁴⁷⁰ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 353.

⁴⁷¹ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 362.

⁴⁷² *Tamtéž*, KOL N3, pag. 334.

⁴⁷³ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 365.

⁴⁷⁴ *Tamtéž*, KOL O2, pag. 72v, 73r.

⁴⁷⁵ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 352.

⁴⁷⁶ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 384.

⁴⁷⁷ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 390.

Nezletilá Anna, rozená Tatarová, získala⁴⁷⁸ vlastnické právo k domku a zahrádce dne 10. ledna 1833 za cenu 80 zlatých C. M.

Tovaryši provaznickému Janu Stočkovi a Anně, dceři Václava Kroupy z Koloděj č. p. 17, se dne 6. února 1834 narodil⁴⁷⁹ syn Josef.

Dne 6. ledna 1834 zemřel⁴⁸⁰ Antonín, syn Jana Stočka, ve věku dvou let a pěti měsíců. Antonín se v č. p. 45 nenarodil.

Dne 19. listopadu 1834 uzavřel sňatek⁴⁸¹ svobodný tříadvacetiletý zednický tovaryš František Štefan z Labského Kostelce, syn mistra krejčovského Jana Štefana a Magdaleny, s Eleonorou, dcerou zemřelého Josefa Tataru, mistra truhlářského z Koloděj č. p. 45, a Barbory, rozené Stárkové. Jedná se tedy o sňatek dcery Josefa Tataru z prvního manželství. Novomanželům se dne 17. listopadu 1835 narodil⁴⁸² syn Jan Nepomuk.

Dne 2. října 1836 zemřel⁴⁸³ jedenáctiletý Matěj, syn zemřelého Josefa Tataru a jeho rovněž zemřelé manželky Doroty.

Následovalo dne 5. října 1836 úmrtí⁴⁸⁴ vdovy po Josefu Tatarovi, čtyřicetileté Anny, rozené Rathouské.

Dne 26. října 1836 koupili⁴⁸⁵ manželé Jan a Anna Smutní nemovitost se zahrádkou předešlé majitelky za 180 zlatých.

Od manželů Smutných odkoupili⁴⁸⁶ majetek Jan a Barbora Koníčkoví dne 26. listopadu 1844. Barbora Koníčková, dcera předešlých majitelů Smutných, porodila dne 22. listopadu 1846 syna⁴⁸⁷ Františka.

Dne 17. května 1847 se narodil⁴⁸⁸ František, jehož *matka udává, že se jmenuje Marie Koldová, dcera Josefa Koldy ze Zbiroha*, jak je poznamenáno v matrice narozených.

Jako poslední se ve sledovaném období narodil⁴⁸⁹ 19. května 1849 Antonín, syn Jana Koníčka, mistra zednického. Ten byl synem zemřelého Václava Koníčka z Koloděj č. p. 23

⁴⁷⁸ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 656, fol. 363r.

⁴⁷⁹ AHMP, KOL N3, pag. 370.

⁴⁸⁰ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 394.

⁴⁸¹ *Tamtéž*, KOL O 2, fol. 88v, 89r.

⁴⁸² *Tamtéž*, KOL N3, pag. 377.

⁴⁸³ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 403.

⁴⁸⁴ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 403.

⁴⁸⁵ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 656, fol. 361v.

⁴⁸⁶ *Tamtéž*, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 656, fol. 361v.

⁴⁸⁷ AHMP, KOL N3, pag. 409.

⁴⁸⁸ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 411.

a Magdaleny, rozené Koničkové. Matkou byla Barbora, rozená Smutná, dcera Jana Smutného, nádeníka z Koloděj č. p. 45, a Anny, rozené Rohlíkové ze Sibřiny.

Tabulka 8: Přehled majitelů držících pozemek s chaloupkou č. p. 45

Datum zápisu	Jméno majitele	Vztah k předchozímu majiteli	Povolání	Cena prodeje
4. 6. 1810	Josef Tatar		mistr truhlářský	60 zlatých
10. 1. 1833	Anna Tatarová	dcera		80 zl. C. M.
26. 10. 1836	Jan a Anna Smutní			180 zl. C. M.
26. 11. 1844	Jan a Barbora Koničkoví	zeť, dcera		

3.8 Koloděje č. p. 49

Číslo popisné 49 je sice vystavěno na dominikálním pozemku, ale v době jeho výstavby náležel již pozemek majitelům č. p. 15., tedy Spálovým. Gruntovní kniha⁴⁹⁰ uvádí, že chaloupku vystavěla Kateřina, ovdovělá Červinková, podruhé provdaná Tomsová, na svůj náklad. Kateřina byla dcerou držitelů č. p. 15 – manželů Spálových. Nová chaloupka je popsána jako světnice, síň a komora. Dále zápis uvádí, že ta samá Kateřina věnovala chaloupku svému druhému manželovi. Do gruntovní knihy byl první zápis učiněn 2. srpna 1822, téhož roku byla chaloupka prodána Josefu Tomsovi, synovi Kateřinina manžela z prvního manželství. Kateřina a Vojtěch Tomsovi si vymínili možnost dožití v chaloupce.

Daň vrchnosti⁴⁹¹ byla vyměřena na 35 krejcarů ročně a držiteli chaloupky č. p. 15 pak činže 2 zlaté a 20 krejcarů. Držitel chaloupky směl chovat maximálně jednu dojnou krávu. Na pozemku č. p. 49 nesmělo být vystavěno žádné další stavení. Velikost pozemku byla 33 a 2/6 sáhu.

V květnu 1823 uzavřel manželství⁴⁹² sedmačtyřicetiletý vdovec, obecní pastýř Jan Mareš, s o deset let mladší Magdalenou, nemanželskou dcerou Magdaleny Lebedové, nádenicí z Koloděj.

⁴⁸⁹ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 423.

⁴⁹⁰ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 656, fol. 367v.

⁴⁹¹ *Tamtéž*, inv. č. 656, fol. 368v.

⁴⁹² AHMP, KOL O2, fol. 69v, 70r. Sňatek se konal 13. 5. 1823.

Prvním matričním zápisem pro chaloupku tohoto čísla popisného je zápis ze dne 25. dubna 1824. Jedná se o úmrtí⁴⁹³ Jana, syna Jana Jelínka a Veroniky, rozené Vojáčkové, ve věku pěti let. Příčinou úmrtí byla *vyraženina*.

Dne 4. listopadu 1825 se narodil⁴⁹⁴ Josef, syn podruha Jana Mareše a Magdaleny, nemanželské dcery Magdaleny Lebedové.⁴⁹⁵

Václav, syn provaznického tovaryše Jana Stočka, který byl synem obyvatele z Kouřimi, a Anny, dcery zemřelého Václava Kroupy, domkáře z Koloděj č. p. 17, se narodil⁴⁹⁶ dne 10. srpna 1829. Anně a Janovi se dne 6. září 1831 narodil⁴⁹⁷ další syn, Antonín Paduánský.

Zápis v gruntovní knize⁴⁹⁸ přináší informace o chaloupce č. p. 49 a zahrádce, která patřila původně k chaloupce č. p. 15. Po úmrtí manžela Vojtěcha Tomsy a syna Josefa Tomsy a po vypořádání pozůstalosti měla plné vlastnické právo Kateřina Tomsová. Ta dne 6. dubna 1833 prodala svůj majetek, tedy chaloupku č. p. 49 se zahrádkou, manželům Josefovi a Anně Černým za 192 zlatých C. M.

Dne 11. července 1835 se narodila⁴⁹⁹ Alžběta, dcera Kateřiny Olmacké, podruhně ze Stupic. Alžběta však zemřela⁵⁰⁰ *na psotník* dne 16. července 1835, její matka je v tomto zápise uváděna jako služebná.

Dne 28. října 1839 zemřel⁵⁰¹ František, syn domkáře Josefa Černého, ve věku čtyřiaadvaceti let na tuberkulózu. Následovalo dne 30. listopadu 1839 úmrtí⁵⁰² majitelky Anny, ženy domkáře Josefa Černého, ve věku devětačtyřiceti let na tuberkulózu. Dcera téhož Josefa Černého zemřela⁵⁰³ dne 10. května 1840 také na tuberkulózu ve věku dvaadvaceti let.

Dne 22. ledna 1841 koupili⁵⁰⁴ chaloupku Matěj a Ludmila Kroupovi za cenu 106 zlatých a 12 krejcarů C. M. Kupní smlouva byla zároveň tzv. svatební, tedy předmanželskou smlouvou.

⁴⁹³ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 356.

⁴⁹⁴ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 333.

⁴⁹⁵ V originále uvedeno „dcera padlé osoby Magdaleny Lebedové“.

⁴⁹⁶ AHMP, KOL N3, pag. 347.

⁴⁹⁷ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 357.

⁴⁹⁸ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 656, fol. 367v.

⁴⁹⁹ AHMP, KOL N3, pag. 376.

⁵⁰⁰ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 399.

⁵⁰¹ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 411. Příčinou úmrtí byla tuberkulóza.

⁵⁰² *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 412.

⁵⁰³ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 415.

⁵⁰⁴ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 656, fol. 367v.

Dne 3. února 1841 uzavřel osmadvacetiletý Matěj Kroupa, mistr krejčovský, syn zemřelého Václava Kroupy, tovaryše zednického z Koloděj č. p. 17, a Kateřiny, rozené Košťálové, sňatek⁵⁰⁵ s jedenadvacetiletou Ludmilou, rozenou Černou, dcerou Josefa Černého, domkáře z Koloděj č. p. 49, a matky Anny, rozené Zemanové z Voděrádek.

Dne 11. února 1841 zemřela⁵⁰⁶ šedesátiletá Kateřina Tomsová, nájemnice, která byla původní majitelkou – domkářkou.

Novomanželům Kroupovým se dne 9. května 1841 narodila⁵⁰⁷ dcera Anna, která však zemřela⁵⁰⁸ již druhý den.

Dne 12. února 1844 uzavřel svobodný, šestadvacetiletý Josef Brandejský, mistr krejčovský z Květnice č. p. 18, syn Jana, tovaryše krejčovského, sňatek⁵⁰⁹ s třiadvacetiletou, svobodnou Barborou, dcerou Matěje Kalouse, mistra krejčovského a kostelníka z Koloděj č. p. 49, a Kateřiny, rozené Poustové.

Následoval, dne 18. srpna 1844, sňatek⁵¹⁰ třiadvacetiletého čeledína Václava Čížka, syna Františka Čížka z Běchovic, s jedenadvacetiletou Annou, dcerou Matěje Kalouse, mistra krejčovského z Koloděj č. p. 49. Nevěsty Barbora a Anna byly sestry.

Novomanželům Brandejským se dne 1. listopadu 1844 narodila⁵¹¹ dcera Marie.

Dne 28. března 1845 se narodila⁵¹² Marie, dcera krejčovského mistra Matěje Kroupy a Ludmily, dcery Josefa Černého, obyvatele z Koloděj č. p. 49, a Anny, rozené Zemanové. Marie zemřela⁵¹³ následující den po svém narození, tedy 29. března 1845.

Při zápisu o narození⁵¹⁴ syna Františka – dne 12. května 1845 – byl otec Václav Černý uváděn jako obyvateľ, syn Josefa Černého, obyvatele Koloděje č. p. 49, a Anny, rozené Zemanové z Jazlovic. Matkou byla Kateřina Olmáčková, dcera Kateřiny Olmáčkové, podruhně ze Sibřiny. V zápisu o úmrtí tohoto syna Františka⁵¹⁵ je otec uváděn jako podruh. Malý František zemřel *na psotník*.

⁵⁰⁵ AHMP, KOL O2, fol. 97v, 98r.

⁵⁰⁶ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 418. Příčinou úmrtí byla mrtvice.

⁵⁰⁷ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 395.

⁵⁰⁸ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 418. Dne 10. května 1841.

⁵⁰⁹ *Tamtéž*, KOL O2, fol. 102v, 103r.

⁵¹⁰ *Tamtéž*, KOL O2, fol. 104v, 105r.

⁵¹¹ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 403.

⁵¹² *Tamtéž*, KOL N3, pag. 403.

⁵¹³ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 430. Jako příčina úmrtí je uvedeno vysílení.

⁵¹⁴ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 405.

⁵¹⁵ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 430. Dne 21. května 1845.

Posledním záznamem ve sledovaném období je zápis ze dne 2. listopadu 1846 o narození⁵¹⁶ Františka, syna manželů Černých.

Dne 8. května 1848 zemřel⁵¹⁷ šestadevadesátiletý Josef Černý, nádeník z Koloděj č. p. 49, *na stáří*. Ze zápisu není jasné, zda jde o majitele č. p. 49, o jeho otce, nebo v jakém byli příbuzenském poměru.

Tabulka 9: Přehled majitelů držících pozemek s chaloupkou č. p. 49

Datum zápisu	Jméno majitele	Vztah k předchozímu majiteli	Povolání	Cena prodeje
Před 13. 9. 1809	Kateřina Tomsová	dcera držitelů pozemku č. 15, Spálových		
1822	Josef Tomsa	nevlastní syn		
6. 4. 1833	Josef a Anna Černí			192 zl. C. M.
22. 11. 1841	Matěj a Ludmila Kroupovi		mistr krejčovský	106 zl. 12x C. M.
	Josef Černý			

⁵¹⁶ *Tamtéž*, KOL N3, pag. 409.

⁵¹⁷ *Tamtéž*, KOL Z2, pag. 442.

4. Robota

Podle zápisu v nové gruntovní knize,⁵¹⁸ založené roku 1752, bylo k roku 1719 ve vsi Koloděje 12 rustikálních hospodářů – sedláků a chalupníků, celkem bylo drženo 453 strychů polí. V roce 1733 to bylo 473 strychů polí. Z těchto pozemků platili hospodáři na sv. Jiří 17 kop zlatých, 37 grošů a 4 a ½ denáru. Na sv. Michala⁵¹⁹ 31 kop zlatých a 39 grošů. Část těchto daní byla podle záznamu z roku 1752 dříve placena v naturálních dávkách. Hospodáři před tímto datem odváděli 8 hus, 72 slepic a 7 kop a 25 kusů vajec (tedy 445 kusů vajec). Tato část dávek byla přepočítána na peněžní hodnotu. Ve vesnici bylo 5 sedláků a 7 chalupníků. Potažní robota: povinnost se čtyřmi koni každý, týdně⁵²⁰ 10 dní a párem koní 3 dny. Pěší robota selská: každý, týdně po 6 dnech, když žádného svátku není, dohromady –30 dní. Chalupnická: každý, týdně po 3 dnech osobně, nebo skrze statné lidi – 21 dní. Ve žních musel každý sedlák po 4 týdny 2 pěší robotující na žně a ke sklizení panského obilí vyslati, proti tomu byůp odpuštěno každý týden 1 den roboty potažní. Chalupníci ale museli ve žních každý po celý týden jednoho (zdatného muže) vyslati.

Desátku tato ves nedávala.

V sousední vesnici Běchovice⁵²¹ bylo roku 1719 drženo 608 strychů polí osmi rustikálními hospodáři. Roku 1733 to bylo 588 strychů polí a 41 strychů luk. Na sv. Jiří platili hospodáři 10 kop zlatých a 44 grošů. Na sv. Michala 18 kop a 52 grošů. Roku 1752 bylo ve vesnici 7 stejně velkých hospodářů – sedláků. Ve vesnici nebyli žádní chalupníci. Potažní robota: se čtyřmi koni, každý týden 15 dní. Pěší robota: týdně po 6 dnech, pokud není svátek, dohromady 30 dní. Ve žních musel každý sedlák vyslat dva pěší robotující na žně a ke sklizení panského obilí, proti tomu se každý týden 1 tažní robota odepisovala (promíjela). Desátek tato vesnice nedávala.

⁵¹⁸ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 592, fol. 1r.

⁵¹⁹ Později byl zaveden termín na sv. Havla.

⁵²⁰ Robotu bylo třeba vykonávat několika muži, kteří byli v dobré tělesné kondici. Jejich pracovní dny v týdnu byly sečteny.

⁵²¹ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves, inv. č. 592, fol. 570r.

5. Velikosti pozemků a jejich daňové zatížení

Ze zápisů v gruntovních knih o *pozemních površích*, tedy pozemcích, vyplývá, že mnohdy domkáři využívali daleko větší zahrádky, než přiznávali vrchnosti. Při přeměřování pozemků v roce 1809⁵²² tento fakt byl odhalen a domkáři byli nuceni nepřesnosti doplatit. Z devíti pozorovaných domků pouze jediný využíval plochu menší, než bylo u vrchnosti evidováno – č. p. 12 (přiznáno 713 čtverečních sáhů, ve skutečnosti 710 čt. s.). Naopak největšího rozdílu na úkor vrchnosti dosahoval domek č. p. 17, který v roce 1809 využíval o celých 856 čtverečních sáhů pozemku více, než bylo zapsáno v roce 1767. Majitel musel vrchnosti ve splátkách doplatit 53 zlatých. Ze zápisu o chaloupce č. p. 44 vyplývá, že pořizovací cena jednoho čtverečního sáhu byla v roce 1807 1 zlatý⁵²³. V roce 1810 pořizovací cena pozemku byla 1,5 zlaté za čtvereční sáh⁵²⁴. Je tedy patrné, že pozemky do té doby držené *načerno* vrchností nebyly odkupovány za běžnou pořizovací cenu, nýbrž za cenu nižší, tedy se pravděpodobně jednalo o odkup pozemku užívaného tzv. v dobré víře. Prodejní cena za sáh čtvereční se tedy pohybovala přibližně okolo 3,7⁵²⁵ krejcaru.⁵²⁶

Daňové zatížení bylo pro všechny sledované domkáře před rokem 1809 stejné, bez rozdílu velikosti pozemku. Všichni domkáři z čísel popisných 14 až 17 platili vrchnosti shodně po 3 zlatých ročně. Menšího rozdílu dosahovalo robotní zatížení, kdy domkáři z chaloupek č. p. 13, 15, 16 a 17 byli povinováni dvanácti dny roboty na panském a domkáři z č. p. 12 a 14 dny čtrnácti. Zvláštní povinností byl úkolován domkář čísla popisného dvanáct, který v rámci roboty ještě vykonával pochůzky určené vrchností.

Po přeměření pozemků v roce 1809 domkáři nejen museli vrchnosti doplatit neoprávněně držené části svých pozemků, ale byla jim z tohoto pozemku nově měřena i daň.

Například domkář z č. p. 15 vlastnil po roce 1809 oficiálně 705 čtverečních sáhů pozemku a platil daň ve velikosti celkem 4 zlaté a 2 krejcarey, zatímco domkář z čísla popisného 13 měl pozemek menší, ve velikosti 669 čtverečních sáhů, ale daň z pozemku platil vyšší, a to v hodnotě 5 zlatých a 30 krejcarů. Ze zápisů v gruntovních knihách tedy vyplývá, že nově

⁵²² Pozemky byly přeměřovány při přípravě podkladů ke stabilnímu katastru.

⁵²³ Antonín Vlk za pořízení pozemku velikosti 40 čtverečních sáhů zaplatil 40 zlatých. Tato cena je potvrzena i ze zápisů o koupi několika pozemků v Sibříně a v Běchovicích, kde v letech 1807 až 1809 byla za 40 čtverečních sáhů pozemku rovněž uváděna cena 40 zlatých.

⁵²⁴ Za pozemek č. p. 45 o velikosti 40 zaplatil v roce 1810 Josef Tatar 60 zlatých.

⁵²⁵ Cena se pohybovala od 3,69 x do 3,73 x za sáh čtvereční.

⁵²⁶ Specifikum tvoří pozemek chaloupky č. p. 49, jehož pořizovací cena byla dědičným podílem Kateřiny Spálové na č. p. 15.

vypsána daň se pohybovala v přibližné výši 3,73 krejcaru za deset čtverečních sáhů⁵²⁷ a nebyla vypočítávána z celého pozemku, ale byla pouze v přímé úměře doměřena berně z neprávem užívané části. Znamená to tedy, že odváděli navíc každý rok daň ve výši přibližně jedné desetiny prodejní ceny doměřené části pozemku.

Obyvatelé chaloupek č. p. 44 a 45 vystavěných až v letech 1808 a 1810 měli daňové zatížení zcela odlišné. Základní daň vyměřená pro jejich pozemky byla 1 zlatý a 10 krejcarů. Oba domkáři však byli na rozdíl od předešlých více zatíženi robotními povinnostmi. Bylo jim vyměřeno 8 dní při sklizni sena, 12 dní při žni obilí a 6 dní při sečení otavy, tedy celkem 26 dní práce na panském. Pro číslo popisné 45 byla ještě vypsána povinnost nádenické práce za obvyklý plat. Výše berně vyplývá z toho, že tyto dva pozemky byly podstatně menší než pozemky předešlé a dá se předpokládat, že objem robotního zatížení plynul z momentálních potřeb vrchnosti.⁵²⁸

U soupisu daní všech sledovaných chaloupek je také uvedeno, že domkář bude povinen sám uhradit mimořádné daně vypsané *zeměpánem*, tedy císařem.

⁵²⁷ Po zaokrouhlení od 3,68 do 3,73 krejcaru za deset čtvereční sáh.

⁵²⁸ Sledovaná chaloupka č. p. 49 má specifické i daňové zatížení. Vzhledem ke své vazbě na č. p. 15, odváděl majitel vrchnosti pouze 35 krejcarů ročně, ale další 2 zlaté 20 krejcarů odváděl majitelům č. p. 15 jako činži.

Tabulka 10: Velikosti jednotlivých pozemků, jejich cena a vyměřená daň

č. p.	Velikost zaznamenaná do roku 1809 [čtverečních sáhů]	Vel. po přeměření v roce 1809 [čtverečních sáhů]	Rozdíl velikosti pozemku [čtverečních sáhů]	Doplatek Vrchnosti	Cena za čtvereční sáh ⁵²⁹	Doměřená daň	Daň za deset čtverečních sáhů doměřeného pozemku ⁵³⁰
12	713	710	-3	-	-	-	-
13	266 2/3	669	402 1/3	25 zlatých	3, 73 krejcaru	2 zlaté a 30 krejcarů	3,73 x
14	266 2/3	682	415 1/3	25 zl., 47 x	3, 72x	2 zl., 34 a ¾ x	3,72 x
15	400	705	305	18 zl., 45x	3,69 x	1 zl., 52 a ½ x	3,68 x
16	400	730	330	20 zl., 18 ¾ x	3,69 x	2 zl. 2 x	3,7 x
17	400	1256	856	53 zl., 7,5 x	3,72x	5 zl., 18 a ¾ x	3,72 x

⁵²⁹ Jedná se o zaokrouhlené hodnoty.

⁵³⁰ Jedná se o zaokrouhlené hodnoty.

6. Závěr

Kombinace gruntovních knih a knih matričních zápisů pomohla k vytvoření lepší představy o životě v chaloupkách vystavených na dominikálních pozemcích. Některá data převodů majetků jasně ukázala na oddalování zápisů do gruntovních knih, patrně z důvodů uspoření finančních prostředků, které bylo nutné na zápis vynaložit. Za pomoci matričních knih lze mnohdy spojit jednotlivé předavatele chaloupek dle rodinných vztahů, což gruntovní kniha mnohdy neumožňuje, a vysvětluje se tedy praktikovaná nižší prodejní cena než u nabyvatele zcela cizího.

Svou hodnotu mají matriční knihy i v případě odhalení chybného zápisu do gruntovní knihy, kdy bylo zmíněno, že z rustikálního pozemku č. p. 24 byl oddělen pozemek pro nově vzniklý objekt č. p. 45, který je dle mapy stabilního katastru od č. p. 24 značně vzdálen. Matriky dle zmíněných obyvatel potvrzují, že se nejednalo o vznik č. p. 45, ale č. p. 46, které jasně pozičně navazuje na č. p. 24. Pozemek s pozdějším označením č. p. 45 vznikl nikoliv na rustikálním, ale na dominikálním pozemku, jak potvrzuje gruntovní kniha o dominikálních pozemcích.

Mezi zajímavá fakta získaná z matričních knih patří, že ne vždy byl věk dotyčné osoby zaznamenáván v zápisech o úmrtí a sňatcích přesně a mnohdy byl pouze odhadován. Jako příklad poslouží Josef Tatar z č. p. 45, o kterém bylo v roce 1814 zaznamenáno, že tento čtyřicetiletý truhlář uzavřel sňatek s Dorotou Hrdličkovou ze Sibřiny. V květnu roku 1826 pak bylo zapsáno, že pětáctýřicetiletý Josef Tatar uzavřel nové manželství, tentokrát s Annou Rathouskou. To by tedy znamenalo, že tento muž za dvanáct let zestárl pouze o pět let. Josef Tatar zemřel v roce 1832 a to – dle matriky zemřelých – opět ve věku pětáctýřiceti let. Tyto nepřesnosti mohou být důsledkem v té době ještě neexistujících osobních dokladů. Dále matriky zemřelých přinášejí záznamy o příčinách úmrtí, které by bylo možné zkoumat jako téma další práce, obohacující mikrosundu do života kolodějských obyvatel.

Jedním z hlavních cílů této práce je však přiblížení robotního a daňového zatížení běžného venkovského obyvatelstva. Jak již bylo zmíněno, daň vypsaná pro domkáře na dominikálním pozemku byla před rokem 1809 3 zlaté a po roce 1809 1 zlatý a 10 krejcarů – s klesajícím daňovým zatížením samozřejmě rostla robotní povinnost. Tento fakt může poprvé iniciovat myšlenku, že pro vrchnost byla čím dál více důležitější fyzická práce než hotovostní platba. Zajímavostí je, že při přeměňování pozemků v roce 1809 byla doměřena daň za neprávem užívaný pozemek, a to ve výši 1/10 ceny, kterou za daný pozemek museli domkáři doplatit.

Původní rozměry pozemku však nehrály roli, a tak nově mohl domkář s menším pozemkem platit každoroční daň vyšší, než jedinec s větším pozemkem (ten ovšem užíval do přeměření v roce 1809 neoprávněně menší část pozemku).

Z hlediska zkoumání strategií plnění robotního a daňového zatížení jsou matriční zápisy nepostradatelné. Matriční knihy nám předávají jasnou představu o tom, že v chaloupkách běžně žilo i několik rodin najednou, což bylo jistě jednou z hlavních strategií, jak si vydělat na živobytí a bez úhony platit daňové a plnit robotní povinnosti. Běžným obyvatelem chaloupek byli mimo domkáře nádeníci, kteří za potravu a jednoduché přístřeší plnili nejružnější práce, a to jak na chaloupce, tak na panském. Dalším běžným postavením obyvatele bylo podružství. Podruh platil domkáři určitý nájem a mohl se živit jako řemeslník, tovaryš, ale i jako zemědělský pracovník na blízkém statku.

Dále je ze zápisů v matrikách patrné, že domkáři zcela běžně nechávali ve svých chaloupkách bydlet předky. Těm mohl být buď při prodeji vymíněn výminek, tedy komůrka, kterou jim museli majitelé na dožití zaručit, nebo zde žili bez právní podpory. V jednotlivých chaloupkách tak umírají staří *žebráci*, kteří byli pravděpodobně v mnohých případech biologickými předky manželek majitelů chaloupek. Senioři se sice aktivně neúčastnili plnění povinností k vrchnosti, zajímavostí ovšem je, že domkáři se často nestarali pouze o přímo své biologické předky, ale i o předky zemřelých partnerů či partnerek, a to tedy ve výsledku znamenalo, že v jedné chaloupce mohl například žít domkář i s více než jednou svou tchyní.

Dalšími obyvateli, jejichž přítomnost v chaloupkách můžeme dokázat byly děti svěřené dospělým obyvatelům do pěstounské péče. Pěstounská péče byla poskytována dětem narozeným v c. k. porodnici a nalezinci u sv. Apolináře, který byl ve státní správě a vznikl roku 1777. Teprve od roku 1854 byl převeden do kompetence zemské a vznikla tak Královská zemská porodnice a nalezinec. Pěstouni patřili, především ve sledovaném období do roku 1850, mezi chudé venkovské vrstvy. Peněžitá podpora – vyplácená nalezincem pravidelně na zaopatření dětí – byla kojícím ženám vítaným příspěvkem do rozpočtu rodiny.⁵³¹ Za výchovu a péči rodina tedy dostávala příspěvek, ale jistě byla péče o cizí děti také projevem křesťanské lásky. O pobytu těchto dětí se lze dozvědět většinou jen v zápise o jejich úmrtí. Kojenecká úmrtnost těchto dětí činila v některých letech osmdesát procent.⁵³²

S jistotou lze tedy dokázat, že v chaloupkách žili kromě domkářů další nejružnější obyvatelé, ať už v příbuzenském či ve zcela cizím vztahu. Počet žijící v chaloupce současně však nelze

⁵³¹ Národní archiv, Zemská porodnice a nalezinec 1789–1949 (1956). Úvod k inventáři.

⁵³² *Tamtéž*.

s jistotou určit.⁵³³ Ani matriční knihy na takovou otázku nedokáží dát přesnou odpověď a to proto, že zaznamenávají pouze osoby rodící se, umírající či v reprodukčně produktivním věku – v případě narození potomka.

Sledovat lze obyvatele ještě dle uzavřených sňatků. Zde je potřeba si uvědomit, že ve sledovaném období udílela povolení ke sňatku vrchnost. Bylo třeba, aby žadatel prokázal, že je schopen ekonomicky zabezpečit budoucí rodinu a zaopatřit bydlení. Muži, kteří byli odvedeni na vojnu, povolení nedostávali, bylo možné jej získat až po návratu. Pokud se muž nevrátil ke své vrchnosti a zůstal v některém z domů pro invalidy, pak vojenský správce nahrazoval vrchnost a udílel mimo jiné i povolení k sňatku. To je třeba příklad Matěje Švejdy z Benic, který se prokázal ve vrchnostenské kanceláři povolením ke sňatku od *komandanta domu invalidů* a oženil se s Terezií Peterlovou. Manželé pak spolu žili v Kolodějích v č. p. 16. Případy nevydaných povolení ke sňatku mohou být vysvětlením pro relativně vysoký počet nemanželských dětí, jejichž rodiče byli trvalými, ovšem nesezdanými partnery. Příkladem takového svazku mohou být partneři Anna Spálová a voják Matěj Pokorný, kterým se v letech 1831 až 1842 narodilo pět nemanželských dětí a sezdáni byli až v květnu 1843.

Na vojnu nebyl ve většině případů odveden ten syn, který si koupil (zdědil) objekt k bydlení a byl ženatý. Je proto zajímavé, že byl na vojnu odveden ženatý Václav Kroupa z č. p. 17, který se únorem 1792 oženil s Alžbětou, rozenou Peterlovou, a v červnu se jim narodil syn František. V červnu 1798 koupil Václav Kroupa od svého otce Václava Kroupy chaloupku č. p. 17. Dle zápisů tomu tak bylo proto, že otec Václav Kroupa starší žádal, aby jeho syn Václav Kroupa mladší byl z vojny propuštěn, protože má z čeho žít a kde bydlet.

Jako speciální způsob přivýdělnku na daně a živobytí se pak dá chápat případ chaloupky v Kolodějích č. p. 15, z jejíhož pozemku byla v roce 1822 oddělena část, na níž byl vystavěna další malá chaloupka. Majitel této chaloupky č. p. 49 byl povinován každý rok platit domkáři z č. p. 15 činži ve výši 2 zlaté a 20 krejcarů. Z celkové sazby berně pro č. p. 15 (4 zlaté a 52 krejcarů), tedy domkář získal téměř polovinu od nájemníků č. p. 49. Majitel nově vzniklé chaloupky platil vrchnosti samostatnou daň pouze ve výši 35 krejcarů, což by mohlo být chápáno jako jakýsi poplatek za povolení vzniku chaloupky. O robotní povinnosti se majitelé obou chaloupek pravděpodobně dělili. Zajímavé je, že ve smlouvě s vrchností z roku 1809 bylo poznamenáno, že zahrádka u č. p. 15 nesmí být dělena a nesmí na ní být vystavěna žádná další nemovitost. A přesto vrchnost v roce 1822 vznik nové chaloupky č. p. 49 umožnila.

⁵³³ Prostory byly velmi malé, ale zároveň nároky na soukromí nebyly velké.

Mohlo by se zdát, že vyměřené robotní zatížení především chaloupek č. p. 44 a 45 (26 dní roboty ročně) je neúměrně vysoké, ale záznamy o robotním a daňovém zatížení patnácti dominikálních chaloupek z vedlejší vsi Běchovice vzniklých převážně až na počátku 19. století, přinášejí informaci, že 24–26 dní pěší roboty bylo v této době naprosto běžné. Ze záznamů vyplývá, že základní daň byla pro domkáře v Běchovicích 1 zlatý a 10 krejcarů (stejně jako u č. p. 44 a č. p. 45 v Kolodějích) nebo nepatrně vyšší⁵³⁴. Všichni tito domkáři byli přibližně shodně zatíženi robotními povinnostmi – většinou se jednalo o 26 dní pěší roboty, ve výjimečném případě u čísla popisného 15 o čtyřiaadvacet dní. Ve třech případech byla pěší robota doplněna nádenickou prací, podobně jako u č. p. 45 v Kolodějích. Výjimky ve výměrách tvoří č. p. 12, 50 a 40. U čísel popisných 12 a 50 se jedná o výměru každoroční daně ve výši 3 zlaté a k tomu pouze 7 dní roboty. Tato dvě čísla popisná jsou chaloupky bez pozemku. Nejvyšší robotní a zároveň daňové zatížení pak měla chaloupka č. p. 40, kdy majitel musel odvádět berně 3 zlaté a 25 krejcarů a zároveň strávit 26 dní pěší robotou. Při porovnávání robotního a daňového zatížení v Kolodějích a Běchovicích se znovu projevuje tendence vyšší roboty než berní.

⁵³⁴ 1 zl., 26 x pro č. p. 20 a 1 zl., 25 x pro č. p. 43.

Tabulka 11: Daňové a robotní zatížení dominikálních chaloupek v Běhovicích podle GK⁵³⁵

Č. p.	Založeno	Velikost pozemku	Daň	Robota
12	1802	bez pozemku	3 zl	7 dní roboty
15	1785	66 2/3 sáhu	1 zl. 10 x.	24 dní roboty
	1809	+ 135 1/3 sáhu	1 zl. 33 3/4 x.	
20	1809	29 sáhů	1 zl. 26 x.	26 dní roboty
	1809	108 sáhů (zahrádka)	1 zl. 15 x	
23	1809	120 sáhů	1 zl. 10 x.	26 dní
	1817	298 sáhů přikoupil na zahrádku	56 1/4 x.(§)	
25	1797	40 sáhů	1 zl. 10 x.	26 dní ⁵³⁶
	1809	+ 56 sáhů	37 1/2 x.	
29	1804	40 sáhů	1 zl. 10 x.	26 dní roboty
	1809	+ 30 sáhů	18 3/4 x.	
37	1813	40 sáhů	1 zl. 10 x.	26 dní roboty
40	1819	45 sáhů	3 zl. 25 x.	26 dní roboty
41	1819	40 sáhů	1 zl. 10 x. C. M.	26 dní roboty
42	1819	204 sáhů	1 zl. 10 x.	26 dní roboty a nádenickou práci
43	1820	50 sáhů	1 zl. 25x	26 dní roboty
46	1820	50 sáhů	1 zl. 10 x C. M.	26 dní pěší roboty
47	1823	50 sáhů	1 zl. 10 x C. M.	26 dní + nádenická práce za obyčejný plat
48	1823	50 sáhů	1 zl. 10 x C. M.	26 dní + nádenická práce za plat
50 Polovina č. p. 12	1802	bez pozemku	3 zl.	7 dní roboty

⁵³⁵ SOA v Praze, VS Praha – Uhřetěves inv. č. 656, fol. 148r–255v.

⁵³⁶ Z toho 8 dní sběr housenek a 6 dní rozhazování hnoje.

Rovněž tak při srovnání daňového a robotního zatížení chaloupek na dominikálu se selskými statky a chalupami na rustikálu v Kolodějích se potvrzuje, že se vrchnost soustředila především na robotní práci. Sedláci byli na rozdíl od domkářů zatíženi nejen pěší robotou, ale i robotou potažní. Pěší robota se pohybovala mnohdy i v řádu 6 dnů v týdnu. Což ve srovnání s domkáři, kteří měli za povinnost maximálně celkem 26 dní za rok, se může zdát jako velký rozdíl. K tomu navíc sedláci měli povinnost potažní roboty, a to v různém rozpětí od jednoho do tří dnů v týdnu a s jedním až třemi koni. Chalupník měl povinnosti oproti sedlákovu sice menší – neměl potažní robotu – nicméně oproti domkáři byla opět robota větší – minimální rozsah byl 2,5 dne v týdnu.

V potaz je ovšem potřeba vzít především velikost jednotlivých pozemků, kdy například sedlák z č. p. 4 v Kolodějích měl téměř 800x větší pozemek než domkář z č. p. 44 v Kolodějích. Sedlák z č. p. 4 platil roční daň 4 zlaté a 46 krejcarů (226 krejcarů) při velikosti pozemku 19 jiter a 634 sáhů (31034 sáhů č.) což je tedy přibližně 7 krejcarů na 1000 sáhů čtverečních, zatím co domkář z č. p. 44 vlastnil pouhých 40 sáhů čtverečních a platil daň 1 zlatou a 10 krejcarů (70 krejcarů) a platil tak 1,75 krejcaru za 1 sáh. Stejně jako sedlák za 1000 sáhů čtverečních by tedy zaplatil za pouhé 4 sáhy čtvereční. Tedy i přes to, že robotní i daňové zatížení sedláků a chalupníků bylo napohled větší, skutečnost byla evidentně jiná (dle matematického vyjádření daňového zatížení – robotní zatížení se číselně vyjádřit nedá).

I situace chalupníků a sedláků ale potvrzuje teorii, že vrchnost upřednostňovala především robotní práci, nikoliv vybírání hotovostních berní, a proto jsou robotní povinnosti předepsané na počátku 19. století patně vyšší než v polovině století osmnáctého.

Tabulka 12: Daňové a robotní zatížení rustikálních chalup a gruntů v Kolodějích

Č. p.	Velikost pozemku	Daň	Od r. 1777	
4 – selský	19 jiter ⁵³⁷ 634 sáhů	3 zl. 46 x.	potažní 2 koně/1 den v týdnu celý rok	pěší 3 dny v týdnu celý rok + 12 dní ve žních
5 – selský	32 jiter 82 sáhů	7 zl. 35 x	potažní 3 koně/2 dny v týdnu celý rok ⁵³⁸	pěší od ⁵³⁹ 24. 4. – 16. 10. Týdně 6 dní, od 16. 10. do 24. 4. Jen 5 dnů týdně
6	38 jiter 245 sáhů	7 zl. 35 x.2 d.	potažní 3 koně/2 dny v týdnu celý rok ⁵⁴⁰	Totéž
7	15 jiter 4231 sáhů	3 zl. 46 x. 1 d.	celoročně potažní robota 2 koně 1 den	3 dny týdně + 12 dní ve žních
8	42 jiter 100 sáhů	6 zl. 44 x 1 d.	celoročně potažní 3 koně 3 dny	pěší od ⁵⁴¹ 24. 4. – 16. 10. Týdně 6 dní, od 16. 10. do 24. 4. Jen 5 dnů týdně
9	50 jiter 169 sáhů	7 zl. 35 x 2 d.	celoroční potažní (mimo vláčení) 3 dny v týdnu 3 koně	pěší od ⁵⁴² 24. 4. – 16. 10. Týdně 6 dní, od 16. 10. do 24. 4. Jen 5 dnů týdně
10	32 jiter 829 sáhů	2 zl. 15 x. 1 d	celoroční potažní každý týden 2 koně, jeden den	pěší týdně tři dny + ve žních 12 dní
18 chalupník	11 jiter 182 sáhů	2 zl. 15 x. 1 d.	potažní nemá	každý týden 3 dny pěší roboty
23 chalupník	11 jiter 113 sáhů	2 z. 15 x.1 d.	potažní nemá	každý týden 2,5 dne
24	35 jiter 1111 sáhů	7 zl. 35 x. 2 d.	celý rok týdně 2 koni, ve žních 3 koně	pěší od ⁵⁴³ 24. 4. – 16. 10. Týdně 6 dní, od 16. 10. do 24. 4. Jen 5 dnů týdně
27	16 jiter 217 sáhů	3 zl. 46 x.	celý rok, 1 den v týdnu, 1 kůň	celý rok, 3 dny v týdnu + 12 dní ve žních

⁵³⁷ Jitro je 1600 sáhů.

⁵³⁸ Mimo vláčení polí, to jen 2 koně.

⁵³⁹ Od sv. Jiří do sv. Havla.

⁵⁴⁰ Mimo vláčení polí, to jen 2 koně.

⁵⁴¹ Od sv. Jiří do sv. Havla.

⁵⁴² Od sv. Jiří do sv. Havla.

⁵⁴³ Od sv. Jiří do sv. Havla.

7. Seznam použitých informačních zdrojů

Prameny:

Archiv hlavního města Prahy, Sbíрка matrik, Koloděje, N 1 (1787–1799).

Archiv hlavního města Prahy, Sbíрка matrik, Koloděje, N 2 (1799–1813).

Archiv hlavního města Prahy, Sbíрка matrik, Koloděje, N 3 (1814–1855).

Archiv hlavního města Prahy, Sbíрка matrik, Koloděje O 1 (1787–1808).

Archiv hlavního města Prahy, Sbíрка matrik, Koloděje, O 2 (1809–1854).

Archiv hlavního města Prahy, Sbíрка matrik, Koloděje, Z 1 (1787–1808).

Archiv hlavního města Prahy, Sbíрка matrik, Koloděje, Z 2 (1809–1854).

Archiv hlavního měst Prahy, Sbíрка matrik, Uhříněves, N7O7Z7 (1762–1774).

Archiv hlavního měst Prahy, Sbíрка matrik, Uhříněves, N8O8Z8 (1774–1784).

Archiv hlavního měst Prahy, Sbíрка matrik, Uhříněves, N9 (1784–1807).

Archiv hlavního měst Prahy, Sbíрка matrik, Uhříněves, O9 (1784–1807).

Archiv hlavního měst Prahy, Sbíрка matrik, Uhříněves Z9 (1784–1807).

Státní oblastní archiv, Sbíрка matrik, Sluštice 10 (1785–1850).

Státní oblastní archiv v Praze, Velkostatek Praha – Uhříněves, inv. č. 619, Gruntovní kniha založená 1797, 1784–1868, Běchovice, Koloděje.

Státní oblastní archiv v Praze, Velkostatek Praha – Uhříněves, inv. č. 646, Kniha gruntovní týká se chaloupek neb domků na zádušních, obecních a selských gruntech stojících, 1812–1880, Koloděje, Kolovraty, Královice, Křenice, Kunice, Kuří.

Státní oblastní archiv v Praze, Velkostatek Praha – Uhříněves, inv. č. 656, Kniha gruntovní v emfiteutní vlastnost odprodáných gruntů B, 1809–1876, Kyje, Běchovice, Sychrov, Koloděje, Stupice, Babice.

Státní oblastní archiv v Praze, Velkostatek Praha – Uhříněves, inv. č. 659 Kniha důkazův týkající se vrchnostenských zakoupených gruntů I. léta 1808–1815, Babice, Babičky, Běchovice, Benice, Blatov, Březí, Dubeč, Hostavice, Jazlovce, Královice, Koloděje, Strašín,

Svojšovice, Tehovec, Kunice, Kyje, Lipany, Horní Měcholupy, Nedvězí, Lipany, Nupaky, Pacov, Pitkovice, Popovičky, Radimovice, Radošovice, Votice, Voděrádky.

Prameny vydané:

BURDOVÁ, Pavla, ed. et al. Tereziánský katastr český. Svazek 3, Dominikál. Vyd. 1. Praha: Archivní správa ministerstva vnitra ČSR, 1970. 653 s. Edice berních katastrů českých, moravských, slezských; sv. č. 4.

EMLER, Josef, ed. *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae. Pars IV, Annorum 1333-1346*. Praeae: Sumtibus regiae scientiarum societatis Bohemiae, 1892. 1012 s.

HAASOVÁ, Marie, ed. Berní rula. 18, Kraj Kouřimský. Díl I. 1. vyd. V Praze: Státní pedagogické nakladatelství, 1952. 480 s.

HAASOVÁ, Marie. Berní rula. 19, Kraj Kouřimský. Díl II. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1952. s. 489-877.

Tereziánský katastr český. Sv. 1, Rustikál (kraje A-CH). 1. vyd. Praha: Archivní správa ministerstva vnitra ČR, 1964. 323, [2] s. Edice berních katastrů českých, moravských, slezských; Sv. 2.

Literatura:

ČECHURA, Jaroslav, BOHÁČOVÁ, Veronika, ed. a KUCROVÁ, Veronika, ed. *Sedláci si dělají, co chtějí: Sborník vybraných prací profesora Jaroslava Čechury*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2012. 447 s. ISBN 978-80-7422-216-0.

HLAVÁČEK, Ivan, KAŠPAR, Jaroslav a NOVÝ, Rostislav. *Vademecum pomocných věd historických*. Jinočany 1997. 448 s. ISBN 80-86022-09-9.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, JANÁK, Jan a DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost*. [2. vyd.]. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2007. 570 s. ISBN 978-80-7106-906-5.

HORSKÝ, Jan a PRAŽÁKOVÁ SELIGOVÁ, Markéta. *Rodina našich předků*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 1997. 143 s. ISBN 80-7106-195-6.

CHVOJKA, Miloš a SKÁLA, Jiří. *Malý slovník jednotek měření*. První vydání. Praha: Mladá fronta, 1982. 278 s. Malé encyklopedie; svazek 13.

Kolektiv autorů. *Dějiny obyvatelstva českých zemí. Vyd. 2., dopl.* Praha: Mladá fronta, 1998. 398 s., [24] s. barevných obr. příl. Patriae. ISBN 80-204-0720-0.

Kolektiv autorů. *Historický lexikon obcí ČR 1869–2005 – 2. díl.* Praha: Český statistický úřad, 2006. 623 s. ISBN 80-250-1277-8.

Kolektiv autorů. *Kapitoly z dějin Koloděj.* Koloděje: EL Consult, 2000. 246 s. ISBN 80-902076-2-6.

Kolektiv autorů. *Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850–1970, II/1.* Praha, 1978. 633 s.

Kolektiv autorů. *Statistický lexikon obcí ČR 2005.* Praha: Ottovo nakladatelství, 2005. 1360 s. ISBN 80-7360-287-3.

KOTYŠKA, Václav. *Úplný místopisný slovník království českého.* V Praze: Bursík & Kohout, [1895]. 1701 s. Místopisné slovníky zemí Koruny české.

KŘEPELKOVÁ, Anita. *Zemská porodnice a nalezinec 1785-1949 (1956). Inventář.* Praha: Státní ústřední archiv, 1967. 138 s.

KUTNAR, František. *Tvář české vesnice v minulosti.* Praha: Václav Petr, 1942. 31 s. Svazky úvah a studií; čís. 68

MYŠKA, Milan a kol. *Prameny k hospodářským a sociálním dějinám novověku 2.* Ostrava: Filozofická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, 2010. 310 s. ISBN 978-80-7368-845-5.

PALACKÝ, František. *Popis království českého.* Koloděje: J. G. Kalve, 1848. 608 s.

PEKAŘ, Josef a RYANTOVÁ, Marie, ed. *Kniha o Kosti: kus české historie.* Vyd. 5., v Elka Press (a třetího dílu) 1. Praha: Elka Press, 1998. 367 s. ISBN 80-902353-3-6.

PETRÁŇ, Josef a kol. *Dějiny hmotné kultury.* Vydání 1. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1985-1997. 4 svazky. Učebnice pro vysoké školy. ISBN 80-7184-084-X.

PROCHÁZKA, Vladimír. *Poddanské usedlosti na dominikální půdě v Čechách v letech 1550-1700. Právněhistorické studie.* Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, sv. 5, 1959. s. 105-134.

PROCHÁZKA, Vladimír. *Česká poddanská nemovitost v pozemkových knihách 16. a 17. století.* Vyd. 1. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1963. 585 s., [12] s. obr. příl. Právněhistorická knižnice; sv. 6.

PROCHÁZKA, Vladimír. *Příspěvky k dějinám pozemkového práva na území ČSR do r. 1848: (podkladové materiály pro příručku dějin zemědělství v ČSR, připravovanou Čs. akademií zemědělských věd)*. V Praze: [ČSAV], 1959. 72 s.

SEDLÁČEK, August. *Hrady, zámky a tvrze Království českého. Díl patnáctý*. Vyd. 2., v Argu 1. Praha: Argo, 1998. 340 s. ISBN 80-7203-115-5.

SKOŘEPOVÁ, Markéta. Gruntovní knihy 19. století na příkladě panství Nový Rychnov. *Archivní časopis*. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky – Sekce archivní správy, 60, č. 4, (2010). S. 344-360. ISSN 0004-0398.

VELKOVÁ, Alice, ed. a KOLDINSKÁ, Marie, ed. *Historik zapomenutých dějin: sborník příspěvků věnovaných prof. dr. Eduardu Maurovi*. 1. vyd. Praha: Libri, 2003. 331 s. ISBN 80-7277-223-6.

VELKOVÁ, Alice. *Krutá vrchnost, ubozí poddaní?: proměny venkovské rodiny a společnosti v 18. a první polovině 19. století na příkladu západočeského panství Štáhlavy*. Praha: Historický ústav, 2009. 586 s., [32] s. obr. příl. Práce Historického ústavu AV ČR = Opera Instituti historici Pragae. Řada A, Monographia; sv. 27. ISBN 978-80-7286-151-4.

RAMEŠ, Václav. *Slovník pro historiky a návštěvníky archivů*. Praha: Libri, 2005. 431 s. ISBN 80-7277-175-2.

8. Seznam použitých zkratek

AHMP Archiv hlavního města Prahy

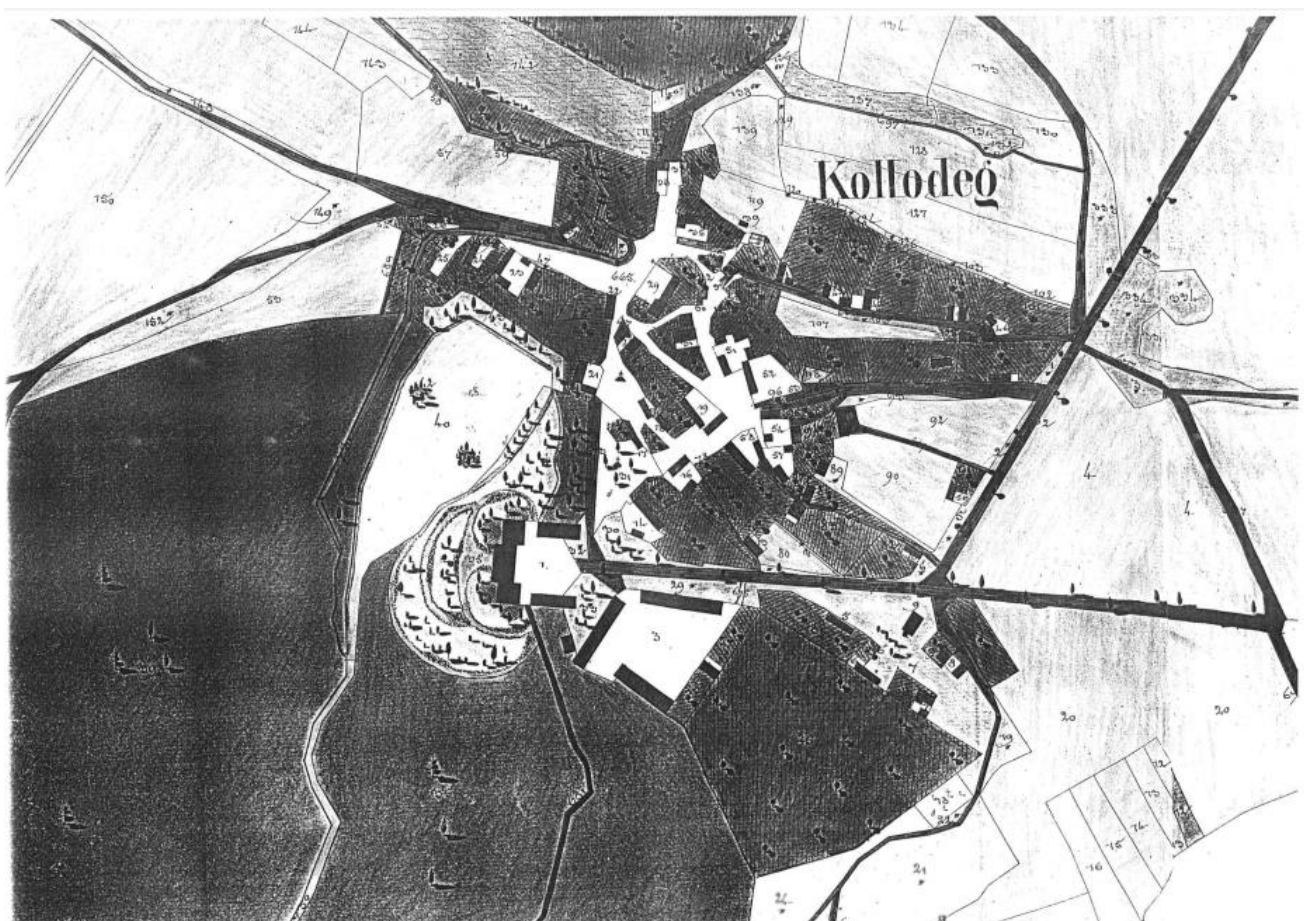
C. M.	konvenční mince
c. k.	císařsko královská
č. p.	číslo popisné
d.	denár
fol.	folio
f. ú.	farní úřad
N	narození
O	oddání
pag.	pagina
R. C.	zlatý rakouského čísla (měnová jednotka)
SOA	Státní oblastní archiv
VS	Velkostatek
x	krejcar
Z	zemřelí
zl.	zlatý

9. Obrazová příloha

Obrázek 1: Indikační skica Koloděj⁵⁴⁴, mapováno roku 1841.

⁵⁴⁴Národní archiv, *Stabilní katastr, Indikační skici*, inv. č. KRM 163018410, dostupná z [www.https://archivnimapy.cz/uzk/skici/skici/KRM/KRM163018410/KRM163018410_index.html](https://archivnimapy.cz/uzk/skici/skici/KRM/KRM163018410/KRM163018410_index.html)
Červená čísla umístěna na nádvoří (stavební parcele) označují čísla popisná.

Obrázek 2: Císařský povinný otisk mapy stabilního katastru Čech, obec Koloděje, mapový list intravilánu obce. Číslem 1 označen zámek, číslo 3 je vrchnostenský dvůr, č. 9 kostel.⁵⁴⁵

⁵⁴⁵ Ústřední archiv zeměměřičství a katastru, Císařské povinné otisky map stabilního katastru Čech 1:2880 (1824–1840). Mapový list 3287-1-002.

Obrázek 3: V místech zděného plotu bývala okapová strana domu č. p. 12. Vlastní fotografie, 2019.

Obrázek 4: Přestavěný domek č. p. 13 s nejnovější dostavbou. Vlastní fotografie, 2019.

Obrázek 5: Pozemek, kde stávala chaloupka č. p. 14, zbořeno před několika lety. Vlastní fotografie, 2019.

Obrázek 6: Nynější podoba domu č. p. 15. Vlastní fotografie, 2019.

Obrázek 7: Dům č. p. 17, patrně nejvíce zachovávající původní stav. Vlastní fotografie, 2019.

Obrázek 8: Současná podoba č. p. 44. Vlastní fotografie, 2019.

Obrázek 9: Současný stav č. p. 45. Vlastní fotografie, 2019.

Obrázek 10: Současný stav č. p. 49. Vlastní fotografie, 2019.

Anno 809.

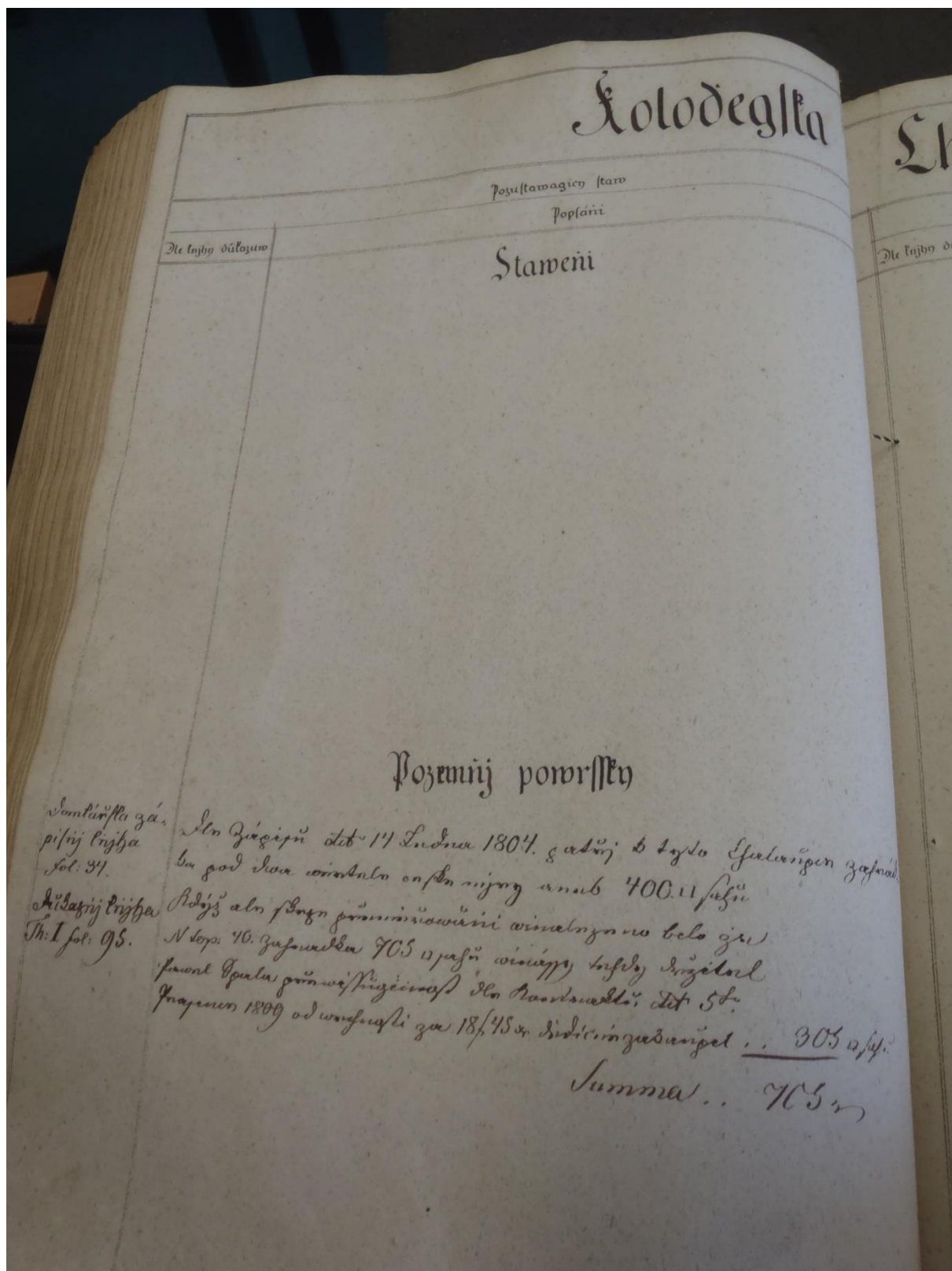
Křesťy

Aniba

Pag. 98.

17									
Měsíc									
Dne									
Gemeinde									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město									
Město						</			

Obrázek 13: Ukázka zápisu v rustikální gruntovní knize, SOA v Praze, inv. č. 592, fol. 554r.

Obrázek 14: Ukázka dominikální gruntovní knihy, SOA v Praze, inv. č. 565, fol. 328v.